

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ

ННІ/факультет	<u>економіки та бізнес-освіти</u>
Кафедра	<u>фінансів і бухгалтерського обліку</u>
Спеціальність	<u>072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок</u>
Форма навчання	<u>заочна</u>

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

Крижановської Єлизавети Олександрівни

(прізвище, ім'я, по батькові здобувача)

на тему

Аналіз активів і пасивів підприємства

(повна назва теми)

за матеріалами

ТОВ «РУДОМАЙН»

(повна назва бази дослідження)

науковий
керівник

к.е.н., доцент

(наук. ступінь,
вчене звання)

_____

(підпис)

Неізнєстна О.В.

(прізвище, ініціали)

Робота допущена до захисту в ЕК

Протокол засідання кафедри

від 18 червня 2026р. № 13

Завідувач кафедри

(підпис)

к.е.н., доцент

Наук. ступінь, вчене звання

О.В. Неізнєстна

Ініціали, прізвище

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ**

ННІ/факультет	<i>інститут економіки та бізнес-освіти</i>
Кафедра	<i>фінансів і бухгалтерського обліку</i>
Спеціальність	<i>072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок</i>
Форма навчання	<i>заочна</i>

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач
кафедри

О.В. Неізнана

(підпис)

(Прізвище, ініціали)

« 06 » квітня 2026 року

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ БАКАЛАВРСЬКУ РОБОТУ**

1. Тема роботи **Аналіз активів і пасивів підприємства**

Керівник роботи к.е.н., доцент Неізнана О.В.

затверджені наказом закладу вищої освіти від « 06 » квітня 2026 р. № 224-ст

2. Строк подання здобувачем роботи до «05» червня 2026 р.

3. Зміст кваліфікаційної роботи, об'єкт, предмет та мета дослідження:

Розділ 1. Економічна сутність, склад та структура активів підприємства. Економічна сутність, склад та структура пасивів підприємства. Методичний інструментарій аналізу активів і пасивів підприємства

Розділ 2. Загальна характеристика ТОВ «РУДОМАЙН» та аналіз техніко-економічних показників його діяльності. Аналіз складу, структури та динаміки активів ТОВ «РУДОМАЙН». Аналіз джерел формування пасивів ТОВ «РУДОМАЙН». Комплексна оцінка ефективності формування активів і пасивів ТОВ «РУДОМАЙН»

Розділ 3. Оптимізація обсягів і структури оборотних активів ТОВ «РУДОМАЙН». Напрями підвищення ліквідності та оптимізації структури джерел фінансування ТОВ «РУДОМАЙН»

Об'єкт дослідження: процес формування та використання активів і пасивів підприємства

Предмет дослідження: сукупність теоретичних, методичних і практичних підходів до аналізу активів і пасивів підприємства та оцінки ефективності управління ними

Мета кваліфікаційної роботи: здійснення комплексного аналізу активів і пасивів підприємства та розробка практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності їх формування і використання

5. Дата видачі завдання « 06 » квітня 2026р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів КБР	Строк виконання етапів роботи	Відмітка керівника про виконання етапів (дата, підпис)
1	Затвердження плану КБР	до 25.03.2026	виконано
2	Підготовка розділу 1	до 15.04.2026	виконано
3.	Підготовка розділу 2	до 06.05.2026	виконано
4	Підготовка розділу 3	до 27.05.2026	виконано
5	Написання вступу та висновків до КБР, оформлення супровідних документів	до 01.05.2026	виконано
6	Подання електронного варіанту КБР керівнику для перевірки дотримання академічної доброчесності	до 05.06.2026	виконано
7	Перевірка тексту КБР на дотримання академічної доброчесності	08.06-16.06.2026	виконано
8	Отримання відгуку від наукового керівника	до 10.06.2026	виконано
9	Отримання рецензії	до 12.06.2026	виконано
10	Подання кваліфікаційної роботи на перегляд завідувачу кафедри	до 15.06.2026	виконано
11	Реєстрація завершеної кваліфікаційної роботи	до 17.06.2026	Реєстраційний № <u>« 17 » червня 2026 р.</u>
12	Попередній захист кваліфікаційної роботи на кафедрі	до 18.06.2026	виконано
13	Підготовка до захисту в ЕК	до 19.06.2026	виконано

Завдання підготував науковий керівник

(підпис)

Неізнестна О.В.

(прізвище та ініціали)

Завдання одержав

(підпис)

Крижановська Є.О.

(прізвище та ініціали)

Декларація
про дотримання академічної доброчесності під час написання
кваліфікаційної бакалаврської роботи
здобувачем вищої освіти
Державного університету економіки і технологій

Я, Крижановська Єлизавета Олександрівна, студентка 3 курсу, групи ЗФБС-23ск Державного університету економіки і технологій розумію і підтримую політику закладу із академічної доброчесності. Я не надавав і не одержував заборонену допомогу під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

03.06.2026р.
дата

_____
підпис

Крижановська Є.О.
ініціали, прізвище

ЗГОДА
на використання кваліфікаційної бакалаврської роботи

Я, Крижановська Єлизавета Олександрівна, даю згоду на використання наданих матеріалів, а саме: внесення кваліфікаційної бакалаврської роботи у базу даних репозитарію Державного університету економіки і технологій; відтворення роботи чи її частини в електронній формі, не змінюючи її змісту; виготовлення електронних копій для постійного архівного зберігання; надання електронних копій роботи для відкритого доступу в мережі Internet.

Підтверджую, що розміщуючи роботу в репозитарії ДУЕТ, я не порушую прав третіх осіб.

03.06.2026р.
дата

_____
підпис

Крижановська Є.О.
ініціали, прізвище

АНОТАЦІЯ

Крижановська Є.О. Аналіз активів і пасивів підприємства. – Рукопис.
Кваліфікаційна бакалаврська робота за спеціальністю 072 «Фінанси,
банківська справа, страхування та фондовий ринок».
Державний університет економіки і технологій. Кривий Ріг, 2026.

Кваліфікаційна робота присвячена дослідженню теоретичних та практичних аспектів аналізу активів і пасивів підприємства.

У теоретичній частині роботи узагальнено сучасні наукові підходи до трактування активів, пасивів, власного капіталу та зобов'язань підприємства. Розглянуто склад оборотних і необоротних активів, власних і позикових джерел фінансування, а також обґрунтовано методичний інструментарій аналізу активів і пасивів підприємства, який включає горизонтальний і вертикальний аналіз балансу, оцінку майнового стану, ліквідності, оборотності, фінансової стійкості та збалансованості активів і джерел їх формування.

У практичній частині роботи здійснено комплексний аналіз активів і пасивів ТОВ «РУДОМАЙН» за 2023–2025 роки. Проведено оцінку складу, структури та динаміки активів підприємства, досліджено стан необоротних активів, ефективність використання основних засобів, структуру оборотного капіталу, динаміку запасів, дебіторської заборгованості та грошових коштів. Проаналізовано склад і структуру пасивів підприємства, динаміку власного капіталу, довгострокових і поточних зобов'язань, а також визначено рівень фінансової автономії та стійкості підприємства.

У роботі обґрунтовано напрями оптимізації структури активів і пасивів ТОВ «РУДОМАЙН», серед яких: застосування факторингових операцій для прискорення інкасації дебіторської заборгованості, формування резерву ліквідності, оптимізація управління запасами, удосконалення управління кредиторською заборгованістю, впровадження платіжного календаря тощо. Проведені прогнози розрахунки підтвердили позитивний вплив запропонованих заходів на ліквідність, оборотність фінансових ресурсів, чистий оборотний капітал та загальну фінансову стійкість підприємства.

Запропоновані заходи можуть бути використані у практичній діяльності підприємства під час прийняття управлінських рішень щодо оптимізації структури майна, джерел фінансування та підвищення ефективності використання фінансових ресурсів і мають практичне значення.

Ключові слова: активи, пасиви, власний капітал, зобов'язання, оборотні активи, необоротні активи, структура капіталу, ліквідність, платоспроможність, фінансова стійкість, дебіторська заборгованість, кредиторська заборгованість, оборотний капітал.

ЗМІСТ

	стор.
ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ АКТИВІВ І ПАСИВІВ ПІДПРИЄМСТВА	10
1.1. Економічна сутність, склад та структура активів підприємства	10
1.2. Економічна сутність, склад та структура пасивів підприємства	25
1.3. Методичний інструментарій аналізу активів і пасивів підприємства	33
Висновки до розділу 1	41
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ АКТИВІВ І ПАСИВІВ ТОВ «РУДОМАЙН»	44
2.1. Загальна характеристика ТОВ «РУДОМАЙН» та аналіз техніко-економічних показників його діяльності	44
2.2. Аналіз складу, структури та динаміки активів ТОВ «РУДОМАЙН»	52
2.3. Аналіз джерел формування пасивів ТОВ «РУДОМАЙН»	69
2.4. Комплексна оцінка ефективності формування активів і пасивів ТОВ «РУДОМАЙН»	79
Висновки до розділу 2	87
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ СТРУКТУРИ АКТИВІВ І ПАСИВІВ ТОВ «РУДОМАЙН»	90
3.1. Оптимізація обсягів і структури оборотних активів ТОВ «РУДОМАЙН»	90
3.2. Напрями підвищення ліквідності та оптимізації структури джерел фінансування ТОВ «РУДОМАЙН»	96
Висновки до розділу 3	104
ВИСНОВКИ	106
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	111
ДОДАТКИ	116

ВСТУП

Ефективне функціонування підприємств в умовах впливу довготривалої війни на економіку країни значною мірою залежить від якості формування, розміщення та використання фінансових ресурсів. Одним із ключових напрямів оцінки фінансового стану суб'єкта господарювання є аналіз його активів і пасивів, оскільки саме ці елементи балансу відображають майновий потенціал підприємства, джерела його фінансування, рівень фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності.

Активи підприємства характеризують напрями розміщення капіталу та показують, у які ресурси вкладені кошти підприємства: необоротні активи, оборотні активи, фінансові інструменти, запаси, дебіторську заборгованість, грошові кошти тощо. Пасиви, у свою чергу, відображають джерела формування цих активів, зокрема власний капітал, довгострокові та поточні зобов'язання, кредиторську заборгованість, забезпечення та інші джерела фінансування. Саме співвідношення між активами і пасивами дає змогу оцінити, наскільки підприємство фінансово незалежне, платоспроможне, здатне підтримувати безперервність господарської діяльності та забезпечувати подальший розвиток.

Особливої актуальності аналіз активів і пасивів підприємства набуває в умовах воєнного стану, макроекономічної нестабільності, інфляційного тиску, порушення логістичних зв'язків, зростання фінансових ризиків та обмеженого доступу до зовнішніх джерел фінансування. За таких умов підприємства змушені посилювати контроль за структурою майна, оборотністю активів, станом дебіторської та кредиторської заборгованості, рівнем грошових коштів, а також збалансованістю джерел фінансування. Нераціональна структура активів або надмірна залежність від короткострокових зобов'язань може призвести до втрати ліквідності, зниження фінансової стійкості та виникнення ризиків неплатоспроможності.

Сучасна практика управління фінансами підприємств свідчить, що аналіз активів і пасивів підприємства не може обмежуватися лише вивченням їх

складу та структури. Важливого значення набуває комплексна оцінка динаміки активів і пасивів, ефективності використання оборотних і необоротних активів, стану власного капіталу, поточних і довгострокових зобов'язань, ліквідності балансу, фінансової стійкості та узгодженості майна підприємства з джерелами його формування. Такий підхід дозволяє не лише охарактеризувати поточний фінансовий стан підприємства, а й визначити проблемні зони та обґрунтувати напрями його покращення.

Питання аналізу активів, пасивів, структури капіталу, ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємств досліджували у своїх працях І.О. Бланк, Є.О. Нагорний, Н.М. Купріна, О.І. Гончар, І.В. Перемозова, Г.Є. Павлова, П.О. Довгань, О.І. Степаненко, Н.В. Гуріна, А.В. Яригіна, І.А. Бержанір, Н.В. Валькова, Л.В. Овод, С.М. Дідух, А.В. Кобилянська, О.В. Кравець, А.С. Лесюк, С.В. Приймак, Я.Б. Дропа, Н.С. Ситник, І.Ф. Ясіновська та інші науковці. Водночас сучасні умови діяльності підприємств потребують подальшого поглиблення методичних підходів до аналізу активів і пасивів з урахуванням впливу воєнних ризиків, нестабільності грошових потоків, зміни структури оборотного капіталу та необхідності підтримання фінансової рівноваги.

Актуальність теми кваліфікаційної роботи обумовлена необхідністю комплексної оцінки активів і пасивів підприємства як основи визначення його фінансового стану, ефективності управління ресурсами, рівня ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості, а також потребою розробки практичних рекомендацій щодо оптимізації структури активів і джерел їх формування.

Метою кваліфікаційної роботи є здійснення комплексного аналізу активів і пасивів підприємства та розробка практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності їх формування і використання.

Базою дослідження виступає Товариство з обмеженою відповідальністю «РУДОМАЙН», що здійснює діяльність у сфері видобутку, переробки та реалізації залізорудної сировини.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання:

- дослідити економічну сутність, склад та структуру активів підприємства;
- розкрити економічну сутність, склад та структуру пасивів підприємства;
- узагальнити методичний інструментарій аналізу активів і пасивів підприємства;
- надати загальну характеристику ТОВ «РУДОМАЙН» та проаналізувати техніко-економічні показники його діяльності;
- здійснити аналіз складу, структури та динаміки активів ТОВ «РУДОМАЙН»;
- проаналізувати джерела формування пасивів ТОВ «РУДОМАЙН»;
- провести комплексну оцінку ефективності формування активів і пасивів підприємства;
- обґрунтувати напрями оптимізації обсягів і структури оборотних активів ТОВ «РУДОМАЙН»;
- запропонувати заходи щодо підвищення ліквідності та оптимізації структури джерел фінансування підприємства.

Об'єктом дослідження є процес формування та використання активів і пасивів підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і практичних підходів до аналізу активів і пасивів підприємства та оцінки ефективності управління ними.

Інформаційною базою дослідження є нормативно-правові акти України, національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, наукові праці вітчизняних учених, матеріали фахових економічних видань, електронні ресурси, а також фінансова звітність ТОВ «РУДОМАЙН» за 2023–2025 роки.

У процесі виконання роботи використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, зокрема: методи аналізу і синтезу, узагальнення, порівняння, горизонтальний і вертикальний аналіз, коефіцієнтний метод,

структурно-динамічний аналіз, метод групування, графічний метод, аналіз ліквідності балансу, методи оцінки фінансової стійкості, ділової активності та рентабельності.

Практичне значення отриманих результатів полягає у розробці рекомендацій щодо оптимізації структури активів і пасивів ТОВ «РУДОМАЙН», підвищення ліквідності, прискорення оборотності дебіторської заборгованості, формування резерву ліквідності, удосконалення управління кредиторською заборгованістю та покращення фінансової стійкості підприємства. Запропоновані заходи можуть бути використані у практичній діяльності підприємства під час прийняття управлінських рішень щодо підвищення ефективності використання фінансових ресурсів.

У ході виконання роботи використовувалися прикладні програмні засоби, зокрема Microsoft Word і Microsoft Excel, для обробки, систематизації та візуалізації аналітичних матеріалів.

Результати кваліфікаційної роботи частково оприлюднені автором у збірнику матеріалів 5-ї Міжнародної науково-практичної конференції «Modern Science, Economy and Digital Innovation» (10-12 червня 2026) Бухарест, Румунія, 2026 – «Особливості формування активів гірничо-видобувних підприємств України в умовах воєнного стану (на прикладі ТОВ «РУДОМАЙН»)), С. 250-252. URL:<https://DOI:10.70286/ISU-10.06.2026.008>

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ АКТИВІВ І ПАСИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Економічна сутність, склад та структура активів підприємства

У сучасних умовах господарювання активи підприємства виступають ключовою складовою його ресурсного потенціалу та матеріальною основою здійснення виробничо-господарської діяльності. Саме активи забезпечують безперервність операційного процесу, формування доходів, отримання прибутку та створення доданої вартості. Від обсягів, структури та ефективності використання активів значною мірою залежить рівень фінансової стійкості, платоспроможності, ділової активності та конкурентоспроможності суб'єкта господарювання.

У сучасній економічній літературі [1-8] активи розглядаються не лише як сукупність майнових ресурсів підприємства, а й як об'єкт фінансового управління, від ефективності якого залежить здатність підприємства забезпечувати сталий розвиток та зростання ринкової вартості. Саме тому питання формування, структури та ефективного використання активів займають центральне місце у системі фінансового менеджменту підприємства.

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [9], активами визнаються ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, забезпечить отримання економічних вигод у майбутньому. Таке визначення акцентує увагу не лише на наявності майна, а й на його здатності генерувати майбутні економічні результати.

Наукові підходи до трактування економічної сутності активів підприємства наведено у таблиці 1.1.

Проведений аналіз наукових підходів до визначення економічної сутності категорії «активи підприємства» дозволяє зробити висновок, що в економічній

літературі ця категорія трактується багатоаспектно. Так, І.О. Бланк розглядає активи як контрольовані підприємством економічні ресурси, сформовані внаслідок інвестування капіталу, які мають визначену вартість, продуктивність і здатність генерувати дохід. Такий підхід є найбільш комплексним, оскільки враховує не лише майнову природу активів, а й їх зв'язок із капіталом, доходністю, ліквідністю, ризиком і чинником часу.

Таблиця 1.1

Трактування економічної сутності категорії «активи» підприємства в наукових джерелах

Автор	Визначення
І.О. Бланк [1]	Контрольовані підприємством економічні ресурси, сформовані внаслідок інвестованого в них капіталу, які характеризуються детермінованою вартістю, продуктивністю та здатністю генерувати дохід, постійний оборот яких у процесі використання пов'язаний з чинником часу, ризику та ліквідності
Є.О. Нагорний [2]	Активи підприємства, існуючи в матеріальній, нематеріальній і фінансовій формах, є економічними ресурсами підприємства, ефективність управління якими є основою внутрішньогосподарського механізму одержання прибутку підприємством
П.І. Безус [3]	Власність фізичної або юридичної особи, що має грошову оцінку та застосовується в комерційній або виробничій діяльності для одержання доходу
К.В. Васьківська [4]	Власність юридичної особи (підприємства), що має грошову вартість, яку підприємство може використовувати для здійснення підприємницької діяльності
М.Р. Лучко [5]	Будь-яке майно, що має вартість і належить фізичній або юридичній особі
О.С. Брагіна, В.О. Романовський [6]	Сукупність майнових цінностей, таких як кошти, цінні папери, основні фонди та оборотні активи, розрахунки з дебіторами, об'єкти права інтелектуальної власності, що використовуються у господарській діяльності з метою отримання прибутку.
Ю. Нікольчук, А. Урбан [7]	Активи підприємства доцільно розглядати як сукупність ресурсів, що забезпечують можливість здійснення господарської діяльності, формують майнову основу підприємства та потребують ефективного використання для забезпечення успішного функціонування суб'єкта господарювання.
О.С. Брагіна, Д.Д. Стельмашук [8]	Активи підприємства розглядаються як частина бухгалтерського балансу та як майнові цінності, зокрема основні фонди, цінні папери, оборотні активи й інші ресурси, класифікація яких дає змогу краще розуміти структуру ресурсів підприємства та ефективніше ними управляти.

Джерело: розроблено автором на основі [1-8]

Є.О. Нагорний акцентує увагу на тому, що активи підприємства можуть існувати в матеріальній, нематеріальній і фінансовій формах та є економічними ресурсами, ефективність управління якими формує основу внутрішньогосподарського механізму одержання прибутку. Отже, у цьому підході активи розглядаються не лише як майно підприємства, а як важливий інструмент забезпечення прибутковості його діяльності.

П.І. Безус, К.В. Васьківська та М. Р. Лучко трактують активи переважно з позиції власності або майна, що має грошову оцінку і належить фізичній чи юридичній особі. Таке розуміння є більш традиційним і відображає обліково-майновий підхід до визначення активів. Його перевагою є чітке акцентування на вартісній оцінці активів, однак він меншою мірою розкриває їх роль у формуванні фінансових результатів, ліквідності та фінансової стійкості підприємства.

О.С. Брагіна та В.О. Романовський розширюють зміст категорії «активи», розглядаючи їх як сукупність майнових цінностей, до яких належать кошти, цінні папери, основні фонди, оборотні активи, розрахунки з дебіторами та об'єкти права інтелектуальної власності. Цей підхід є цінним тим, що демонструє різноманітність складу активів підприємства та підкреслює їх використання у господарській діяльності з метою отримання прибутку.

Сучасні дослідники Ю. Нікольчук та А. Урбан пропонують розглядати активи як сукупність ресурсів, що забезпечують можливість здійснення господарської діяльності, формують майнову основу підприємства та потребують ефективного використання для забезпечення його успішного функціонування. Такий підхід є особливо важливим у контексті фінансового менеджменту, оскільки акцентує увагу не лише на наявності активів, а й на результативності їх використання.

О.С. Брагіна та Д.Д. Стельмашук розглядають активи як частину бухгалтерського балансу та як майнові цінності, класифікація яких дає змогу краще розуміти структуру ресурсів підприємства й ефективніше ними управляти. У цьому підході поєднуються обліковий та управлінський аспекти,

що є важливим для подальшого аналізу складу, структури та динаміки активів підприємства.

Отже, узагальнення наведених підходів дозволяє стверджувати, що більшість авторів розглядають активи як сукупність економічних ресурсів або майнових цінностей, які контролюються підприємством, мають вартісну оцінку та використовуються для отримання майбутніх економічних вигід. Водночас сучасні підходи до фінансового менеджменту розширюють зміст цієї категорії, трактуючи активи не лише як майно підприємства, а як інструмент формування його фінансових результатів, конкурентоспроможності та ринкової вартості.

На нашу думку, активи підприємства доцільно визначати як сукупність матеріальних, нематеріальних і фінансових ресурсів, що контролюються підприємством, мають вартісну оцінку та використовуються для забезпечення операційної, інвестиційної й фінансової діяльності з метою отримання економічних вигід у майбутньому. Таке трактування найбільш повно відображає економічну сутність активів і дозволяє розглядати їх як ключовий елемент ресурсного потенціалу, фінансової стійкості та довгострокового розвитку підприємства.

Активи підприємства є базовим елементом його балансу та відіграють провідну роль у його фінансово-господарській діяльності. Економічну сутність активів можна розглядати через кілька основних аспектів:

1. Ресурсний підхід. Активи - це всі наявні ресурси (матеріальні та нематеріальні), які належать підприємству або контролюються ним і можуть бути задіяні для отримання прибутку. Вони включають фізичні об'єкти (будівлі, споруди, обладнання), фінансові інструменти (грошові кошти на рахунках, касові залишки) та інші цінності (дебіторську заборгованість, торгові марки, ліцензії).

2. Місце у фінансовій звітності. Активи формують ліву сторону бухгалтерського балансу. Сам баланс відображає фінансовий стан підприємства на певний момент часу, показуючи логічний взаємозв'язок: які саме активи є у підприємства та за рахунок яких джерел (власного капіталу чи зобов'язань)

вони були придбані.

3. Генерація доходів. Головне призначення активів - забезпечувати безперервний процес виробництва чи надання послуг для отримання прибутку. Машини та обладнання безпосередньо створюють продукцію, а фінансові активи (наприклад, короткострокові інвестиції) приносять компанії додатковий пасивний дохід у вигляді відсотків чи дивідендів.

4. Ліквідність та фінансові ризики. Усі активи мають різний рівень ліквідності, тобто здатність швидко і без втрат перетворюватися на реальні гроші. Ефективне управління цією мобільністю є запорукою постійної платоспроможності підприємства. Разом із тим, володіння активами завжди пов'язане з ризиками (ринковими, кредитними, операційними), які потребують контролю.

5. Вартісна оцінка. Для відображення в обліку та звітності активи повинні мати чітку грошову оцінку. Залежно від мети аналізу, їх оцінюють за вартістю придбання (первісною), ринковою (справедливою) або амортизованою вартістю.

На основі цього можна виділити три ключові ознаки, які обов'язково притаманні категорії «активи підприємства»:

- наявність майбутньої економічної вигоди. Кожен актив має потенційну здатність (самостійно або у поєднанні з іншими ресурсами) забезпечувати майбутні грошові надходження чи заощадження витрат компанії.
- наявність контролю. Підприємство має законне право одноосібно використовувати актив, отримувати від нього вигоди, а також продавати, здавати в оренду чи списувати його за власним рішенням.
- зв'язок із минулими подіями. Актив може з'явитися в балансі лише тоді, коли угода про його купівлю, виробництво чи передачу вже фактично відбулася у минулому (не можна вважати активом лише наміри щось придбати).

Спираючись на Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», поділ активів та їх роль у діяльності підприємства можна представити наступним чином (рис. 1.1).

Рис. 1.1. Поділ активів та їх роль у діяльності підприємства

Джерело: розроблено автором

Невід'ємною складовою майнового потенціалу будь-якого суб'єкта господарювання є оборотні активи, які безпосередньо забезпечують безперервність, гнучкість та ритмічність виробничо-комерційного циклу. Саме оборотні активи формують ресурсну основу поточної діяльності підприємства, оскільки включають запаси, дебіторську заборгованість, грошові кошти та інші активи, здатні трансформуватися в грошову форму протягом одного операційного циклу або короткострокового періоду.

У сучасній українській економічній науці дослідження сутності та ролі оборотних активів залишається актуальним, особливо в умовах макроекономічної нестабільності, воєнних ризиків, порушення логістичних ланцюгів, інфляційного тиску та зростання потреби підприємств у підтриманні ліквідності. У зв'язку з цим науковці останніх років акцентують увагу не лише на складі й класифікації оборотних активів, а й на їх ролі в системі фінансового менеджменту підприємства.

Н.М. Купріна досліджує оборотні активи з позиції бухгалтерського обліку, національних і міжнародних стандартів та їх класифікації. Авторка підкреслює, що важливим є таке групування оборотних активів, яке сприяє ефективному управлінню підприємством, підтриманню платоспроможності, підвищенню ліквідності активів, зменшенню ризиків та ефективнішому використанню оборотного капіталу, вкладеного в оборотні активи [11].

О.І. Гончар розглядає оборотні активи як важливу частину ресурсів підприємства, що забезпечує виробничу, збутову та інші види поточної діяльності. У дослідженні авторки обґрунтовано сучасний підхід до управління оборотними активами через оптимізацію їх ключових елементів — запасів, дебіторської заборгованості, грошових коштів і поточних фінансових інвестицій. Такий підхід є особливо актуальним в умовах криз і зміни економічного середовища [12].

І. Перевозова та Г. Павлова акцентують увагу на тому, що управління оборотними активами є вагомим складовим фінансового менеджменту в системі управління активами підприємства. Науковці пропонують розглядати управління оборотними активами як послідовний процес, що включає аналіз їх використання, визначення підходів до формування, оптимізацію структури, забезпечення необхідної ліквідності та підвищення рентабельності оборотних активів [13].

Отже, сучасні наукові підходи до трактування оборотних активів підприємства свідчать про розширення змісту цієї категорії. Якщо у традиційному розумінні оборотні активи розглядалися переважно як частина

майна підприємства, що обслуговує поточну діяльність, то сучасні дослідження акцентують увагу на їх стратегічній ролі у забезпеченні ліквідності, фінансової гнучкості, операційної безперервності та стійкості підприємства в умовах нестабільного середовища.

Узагальнюючи погляди сучасних дослідників та норми чинного законодавства, зокрема НП(С)БО 1 [14], у роботі під оборотними активами підприємства розуміємо сукупність найбільш мобільних ресурсів підприємства, що включають грошові кошти та їх еквіваленти, а також інші активи, призначені для реалізації, споживання або трансформації у грошову форму протягом одного операційного циклу чи дванадцяти місяців з дати балансу. Саме оборотні активи забезпечують безперервність операційної діяльності, підтримання ліквідності та здатність підприємства своєчасно виконувати поточні зобов'язання.

У структурі балансу підприємства оборотний капітал посідає особливе місце завдяки своїй мобільності. Функціональна роль цих ресурсів полягає у забезпеченні фінансової гнучкості: вони є головним інструментом для своєчасного виконання короткострокових зобов'язань перед контрагентами, персоналом і державою.

На основі теоретичного аналізу виокремлено такі специфічні ознаки, які іманентно притаманні оборотним активам підприємства:

- висока швидкість трансформації (ліквідність). Вони є найбільш динамічною частиною майна і здатні у відносно короткі терміни та з мінімальними втратами вартості конвертуватися в абсолютну грошову форму;
- повне споживання та перенесення вартості. На відміну від необоротних активів, які зношуються роками, оборотні активи (наприклад, сировина та матеріали) повністю втрачають свій первісний матеріально-речовий вигляд і одноразово переносять власну вартість на собівартість готової продукції протягом одного операційного циклу;
- безперервний рух сенсів (кругооборот). Оборотні активи послідовно проходять три стадії: *грошову* (купівля ресурсів), *виробничу* (створення

продукту) та *товарну* (реалізація та очікування оплати), що знову завершується отриманням грошей;

- пріоритетне забезпечення поточної діяльності. Цей капітал функціонує виключно в межах внутрішнього операційного ланцюжка «постачання – виробництво – збут», підтримуючи щоденну життєдіяльність підприємства та захищаючи його від ризиків технічного дефолту;

- вартісна гнучкість. Величина та структура оборотних активів є нестабільними і безпосередньо залежать від сезонності виробництва, умов розрахунків із покупцями та поточної ринкової кон'юнктури.

Оборотні активи підприємства об'єднують ресурси, призначені для реалізації, споживання або трансформації у грошову форму протягом одного операційного циклу чи дванадцяти місяців з дати балансу. Вони забезпечують безперервну послідовність процесів постачання, виробництва та реалізації готової продукції, товарів чи послуг, підтримуючи належний рівень ліквідності, платоспроможності та фінансової стабільності суб'єкта господарювання. Елементна структура оборотних активів відповідно до національних стандартів обліку та фінансової звітності деталізована й систематизована в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

Склад та економічний зміст оборотних активів підприємства

Елемент оборотних активів (ОА)	Науково-економічна сутність та характеристика компонента
1	2
Виробничі запаси	Матеріальні ресурси, які залучаються до виробничого процесу для створення товарів або надання послуг. Охоплюють сировину, основні й допоміжні матеріали, напівфабрикати, паливо, тару, будівельні матеріали та запасні частини. Наявність оптимального обсягу запасів є обов'язковою умовою ритмічності виробництва.
Незавершене виробництво	Вартість продукції, що вже пройшла певні стадії обробки, але перебуває в технологічному процесі виготовлення і ще не набула стану готовності для реалізації (включаючи деталі, вузли та вироби, що очікують фінального збирання чи комплектації).
Готова продукція	Кінцевий результат виробничого циклу підприємства, який пройшов усі етапи технологічної обробки, відповідає встановленим стандартам та технічним умовам, повністю укомплектований і перебуває на складі з метою подальшого відвантаження чи доставки клієнтам.

Продовження таблиці 1.2

1	2
Товари	Матеріальні цінності, які набуті підприємством спеціально для подальшого перепродажу без додаткової технологічної обробки на самому підприємстві (характерний елемент для торговельних та посередницьких організацій).
Дебіторська заборгованість	Сума заборгованості покупців, замовників та інших контрагентів перед підприємством за відвантажену продукцію, виконані роботи, надані послуги або за іншими розрахунками, яка очікується до погашення у грошовій формі в майбутньому.
Поточні фінансові інвестиції	Фінансові активи, утримувані підприємством на короткостроковий період (до одного року) з метою отримання інвестиційного доходу (відсотків, дивідендів) або швидкого конвертування в грошові кошти. Включають короткострокові цінні папери та банківські депозити.
Грошові кошти та їх еквіваленти	Найбільш ліквідна частина активів, яка охоплює готівку в касі підприємства, кошти на поточних та інших рахунках у банках (у національній та іноземній валютах), а також високоліквідні фінансові інструменти, які можна миттєво конвертувати у відому суму грошей із мінімальним ризиком втрати вартості.
Витрати майбутніх періодів	Грошові кошти, фактично сплачені підприємством у поточному або попередніх періодах, але які підлягають включенню до собівартості продукції чи витрат діяльності у наступних звітних періодах (наприклад, авансові платежі за оренду, передплата на періодичні видання, витрати на страхування).
Інші оборотні активи	Короткострокові активи підприємства, які не віднесені до попередніх груп оборотних активів, але очікується, що вони будуть реалізовані, використані або погашені протягом операційного циклу чи дванадцяти місяців з дати балансу.

Джерело: складено автором на основі [6-14]

Аналіз елементного складу оборотних активів свідчить про те, що кожен із зазначених компонентів виконує свою специфічну роль у загальному ланцюжку створення вартості. Збалансоване співвідношення між матеріальними запасами, дебіторською заборгованістю та грошовими коштами мінімізує ризик заморожування капіталу в неліквідних формах і запобігає виникненню касових розривів.

Таким чином, якщо оборотні активи визначають поточну маневреність та платоспроможність підприємства, то його стратегічний потенціал та масштаб діяльності безпосередньо залежать від іншої, фундаментальної частини майна - необоротних активів.

У сучасних умовах функціонування підприємств сформована

матеріально-технічна база є необхідною передумовою забезпечення виробничої діяльності, стабільного розвитку та конкурентоспроможності суб'єкта господарювання. Довгострокові ресурси підприємства, що використовуються у процесі господарської діяльності протягом тривалого періоду, знаходять своє відображення у складі необоротних активів.

Відповідно до НП(С)БО 1 [14], необоротні активи визначаються як усі активи, що не є оборотними. Водночас таке нормативне трактування має узагальнений характер, тому для більш повного розкриття економічної сутності цієї категорії доцільно звернутися до сучасних наукових підходів.

У сучасній вітчизняній науковій літературі підходи до розуміння сутності необоротних активів характеризуються багатоаспектністю. Так, П.О. Довгань [15] розглядає необоротні активи крізь призму їх класифікації та підкреслює, що правильне групування таких активів є важливою умовою об'єктивного відображення їх складу, структури та ролі у діяльності підприємства. Автор акцентує увагу на необхідності удосконалення класифікації необоротних активів з урахуванням потреб обліку, аналізу та управління.

О.І. Степаненко [16] досліджує необоротні активи з позиції їх економічної природи та ролі в діяльності суб'єкта господарювання. У її підході необоротні активи розглядаються як важлива частина ресурсного потенціалу підприємства, що забезпечує довгострокове функціонування, формування виробничої бази та отримання економічних вигід у майбутньому.

О.С. Ткаченко та А. В. Шатрава [17] у своєму дослідженні розглядають сутність і класифікацію необоротних активів у контексті їх обліку. Автори підкреслюють, що класифікація необоротних активів є важливою для розуміння їхньої ролі у діяльності підприємства та забезпечення належної організації бухгалтерського обліку. У цьому підході необоротні активи визначаються як ресурси, що використовуються підприємством у довгостроковій перспективі та забезпечують стабільні економічні вигоди.

О.Ю. Дудчик та Т.В. Сальникова [18] акцентують увагу на відтворенні

необоротних активів підприємств України. Їхній підхід є важливим у контексті аналізу активів підприємства, оскільки ефективність використання необоротних активів залежить не лише від їх наявності, а й від своєчасного оновлення, модернізації та підтримання належного технічного стану. Це особливо актуально для виробничих підприємств із високою капіталомісткістю діяльності.

Узагальнюючи сучасні теоретичні підходи та положення національних стандартів бухгалтерського обліку, необоротні активи підприємства доцільно визначати як сукупність матеріальних, нематеріальних і фінансових ресурсів довгострокового використання, які контролюються підприємством, мають вартісну оцінку, утримуються з метою забезпечення виробничої, адміністративної, інвестиційної чи іншої господарської діяльності та здатні приносити економічні вигоди у майбутньому.

На основі теоретичного аналізу можна виокремити такі специфічні ознаки необоротних активів:

- довгостроковий характер використання - необоротні активи використовуються підприємством протягом періоду, що перевищує один рік або один операційний цикл, якщо він є довшим за рік;
- поступове перенесення вартості - більшість необоротних активів переносять свою вартість на витрати підприємства частинами через механізм амортизації;
- стабільність участі у виробничому процесі - такі активи не призначені для швидкого продажу, а використовуються для забезпечення довгострокової діяльності підприємства;
- низький рівень ліквідності - необоротні активи, як правило, мають тривалий період трансформації у грошову форму;
- значний вплив на виробничий потенціал - саме необоротні активи формують матеріально-технічну базу підприємства та визначають його довгострокові можливості розвитку;
- потреба в оновленні та модернізації - у процесі експлуатації

необоротні активи зазнають фізичного й морального зносу, що обумовлює необхідність їх відтворення та технічного оновлення.

Згідно з чинною заліковою практикою України, склад необоротних активів підприємства є досить диференційованим і включає кілька стратегічних груп, які систематизовано в таблиці 1.3.

Таблиця 1.3

Склад та характеристика основних груп необоротних активів підприємства

Елемент необоротних активів	Економічний зміст та функціональне призначення
1	2
Матеріальні необоротні активи:	
Основні засоби	Матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання у процесі виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг, здійснення адміністративних функцій або передачі в оренду. До них належать будівлі, споруди, машини, обладнання, транспортні засоби, інструменти, інвентар та інші об'єкти, строк корисного використання яких перевищує один рік або один операційний цикл, якщо він довший за рік.
Незавершені капітальні інвестиції	Витрати на придбання, створення, будівництво, реконструкцію, модернізацію або поліпшення необоротних активів, які ще не введені в експлуатацію. Вони відображають процес формування майбутньої матеріально-технічної бази підприємства.
Інвестиційна нерухомість	Земельні ділянки, будівлі або їх частини, які утримуються підприємством не для використання у виробництві чи адміністративній діяльності, а з метою отримання орендних платежів, приросту вартості капіталу або обох зазначених вигід.
Довгострокові біологічні активи	Біологічні активи, які використовуються підприємством протягом періоду, що перевищує один рік або один операційний цикл. До них можуть належати багаторічні насадження, продуктивна худоба та інші біологічні ресурси довгострокового використання.
Інші необоротні матеріальні активи	Матеріальні активи довгострокового використання, які не належать до основних засобів або інших чітко визначених груп. До них можуть належати бібліотечні фонди, малоцінні необоротні матеріальні активи, тимчасові споруди, інвентарна тара, предмети прокату тощо.
Нематеріальні необоротні активи:	
Нематеріальні активи	Негрошові активи, які не мають матеріальної форми, але можуть бути ідентифіковані та здатні приносити підприємству майбутні економічні вигоди. До них належать права користування майном, авторські права, патенти, ліцензії, торговельні марки, програмне забезпечення та інші об'єкти інтелектуальної власності.

Продовження таблиці 1.4

1	2
Гудвіл	Нематеріальний актив, що виникає при придбанні підприємства або його частини, коли вартість придбання перевищує справедливую вартість ідентифікованих чистих активів. Він відображає ділову репутацію, клієнтську базу, ринкові позиції та інші переваги підприємства.
Фінансові необоротні активи:	
Довгострокові фінансові інвестиції	Фінансові вкладення підприємства в цінні папери, корпоративні права, облігації, частки в капіталі інших підприємств або інші фінансові інструменти, що утримуються протягом періоду понад один рік з метою отримання доходу, контролю або іншої економічної вигоди.
Довгострокова дебіторська заборгованість	Заборгованість фізичних або юридичних осіб перед підприємством, строк погашення якої перевищує дванадцять місяців з дати балансу або один операційний цикл, якщо він є довшим за рік.
Специфічні балансові статті:	
Відстрочені податкові активи	Сума податку на прибуток, що підлягає відшкодуванню або зменшенню у майбутніх звітних періодах унаслідок виникнення тимчасових різниць між бухгалтерською та податковою оцінкою активів і зобов'язань.
Інші необоротні активи	Довгострокові ресурси підприємства, які не включені до попередніх груп, але відповідають критеріям необоротних активів і здатні приносити економічні вигоди у майбутньому.

Джерело: складено автором на основі [9, 14-18]

Варто зазначити, що найбільш вагомою та капіталомісткою складовою матеріальних необоротних активів підприємства є основні засоби. Відповідно до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» [19], до основних засобів належать матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання у процесі виробництва або постачання товарів, виконання робіт, надання послуг, здавання в оренду, здійснення адміністративних чи соціально-культурних функцій, якщо очікуваний строк їх корисного використання перевищує один рік або операційний цикл, якщо він є довшим за рік.

З метою уніфікації обліку, оцінки технічного стану та коректного нарахування амортизації основні засоби доцільно групувати за такими основними видами:

- земельні ділянки;
- капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом;

- будівлі, споруди та передавальні пристрої;
- машини та обладнання;
- транспортні засоби;
- інструменти, прилади, інвентар, меблі;
- тварини;
- багаторічні насадження;
- інші основні засоби.

Окремо у складі інших необоротних матеріальних активів виділяють бібліотечні фонди, малоцінні необоротні матеріальні активи, тимчасові нетитульні споруди, природні ресурси, інвентарну тару, предмети прокату та інші необоротні матеріальні активи. Такий підхід дозволяє точніше відображати економічний зміст різних об'єктів необоротного майна, організовувати їх облік і визначати порядок амортизації відповідно до облікової політики підприємства.

Також, такий деталізований підхід дозволяє забезпечити системне ведення бухгалтерського та управлінського обліку, своєчасне нарахування амортизаційних відрахувань, а також достовірне відображення змін вартості основних засобів протягом строку їх корисного використання. Крім того, класифікація необоротних активів за функціональними групами має важливе значення для фінансового менеджменту підприємства, оскільки дає змогу оцінювати технічний стан майна, рівень його зносу, потребу в оновленні, модернізації, реконструкції або списанні окремих об'єктів.

Таким чином, необоротні активи формують довгострокову виробничу та ресурсну основу підприємства. Ефективне управління ними сприяє нарощуванню виробничої потужності, технічному оновленню, підвищенню конкурентоспроможності та зростанню ринкової вартості підприємства у перспективному періоді.

Загалом проведене дослідження дозволяє стверджувати, що активи підприємства є складною, динамічною та структурованою системою ресурсів, яка формує матеріальний, нематеріальний і фінансовий фундамент його

господарської діяльності. Саме склад, структура, ліквідність, оборотність та ефективність використання активів визначають здатність підприємства забезпечувати поточну діяльність, підтримувати фінансову стійкість і створювати передумови для довгострокового розвитку.

1.2 Економічна сутність, склад та структура пасивів підприємства

Дослідження активів підприємства є неможливим без одночасного аналізу джерел їх формування, оскільки саме пасиви відображають фінансову основу майна суб'єкта господарювання. Якщо активи характеризують напрями розміщення капіталу, то пасиви показують джерела його походження, структуру фінансування, рівень фінансової незалежності та ступінь залежності підприємства від зовнішніх кредиторів.

У фінансово-економічному розумінні пасиви підприємства доцільно розглядати як сукупність джерел формування його активів, що включають власний капітал, довгострокові та поточні зобов'язання, забезпечення, цільове фінансування й інші джерела залучення фінансових ресурсів. Саме структура пасивів визначає фінансову стійкість підприємства, його здатність забезпечувати безперервність господарської діяльності, своєчасно виконувати зобов'язання та фінансувати розвиток.

Відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», у балансі підприємства відображаються активи, зобов'язання та власний капітал. Власний капітал визначається як частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань. Таке визначення відображає балансовий підхід до характеристики власного капіталу, однак не повною мірою розкриває його економічну сутність, джерела формування та функціональну роль у фінансуванні діяльності підприємства.

У сучасній науковій літературі пасиви підприємства розглядаються через призму джерел формування активів, структури капіталу, зобов'язань та

фінансової стійкості суб'єкта господарювання. Так, Н.В. Гуріна та А.В. Яригіна [22], досліджуючи економічну сутність власного капіталу, підкреслюють його роль як основного власного джерела фінансування діяльності підприємства, що формує базу фінансової незалежності та забезпечує можливість самофінансування.

І.А. Бержанір, А.Л. Бержанір та Т.А. Ящук [23] розглядають зобов'язання як важливу складову джерел формування майна підприємства та елемент системи розрахункових відносин із контрагентами. У їхньому підході зобов'язання виступають не лише обліковою категорією, а й інструментом фінансування поточної діяльності підприємства, що впливає на його платоспроможність і фінансову стійкість.

Н.В. Валькова та Л.В. Овод [24] акцентують увагу на класифікації зобов'язань, зазначаючи, що її якість безпосередньо впливає на обліковий процес, формування фінансової звітності, прийняття оперативних і стратегічних управлінських рішень, а також на аналіз фінансового стану підприємства.

С.М. Дідух, А.В. Кобилянська та О.В. Кравець [25] розглядають структуру капіталу підприємства як важливий інструмент фінансового управління. Науковці наголошують, що в сучасних умовах, зокрема після початку повномасштабної війни в Україні, підприємства потребують оперативної адаптації політики управління структурою капіталу до нових умов функціонування фінансового ринку.

Отже, сучасні наукові підходи свідчать, що пасиви підприємства доцільно розглядати не лише як джерела формування активів, а як комплексну фінансово-управлінську категорію, що відображає структуру капіталу, рівень фінансової незалежності, боргове навантаження, характер розрахункових відносин та здатність підприємства підтримувати фінансову рівновагу.

На нашу думку, пасиви підприємства - це сукупність власних, позикових і залучених джерел фінансування, які використовуються для формування активів, забезпечення поточної та інвестиційної діяльності, виконання

фінансових зобов'язань і підтримання фінансової стійкості підприємства.

З економічної точки зору пасиви є не просто правою частиною балансу, а індикатором фінансової політики підприємства. Їх структура дає змогу визначити, за рахунок яких джерел сформовано активи: власних, позикових чи тимчасово залучених. Від співвідношення цих джерел залежить рівень фінансової автономії, боргового навантаження, платоспроможності та ризику втрати фінансової стійкості.

Основні підходи до трактування економічної сутності пасивів підприємства наведено у таблиці 1.4.

Таблиця 1.4

**Наукові підходи до трактування економічної сутності пасивів
підприємства**

Підхід	Зміст підходу	Аналітичне значення
Балансовий	Пасиви розглядаються як джерела формування активів підприємства, що відображаються у правій частині балансу	Дозволяє встановити загальну структуру фінансування майна підприємства
Обліковий	Пасиви включають власний капітал, зобов'язання, забезпечення та інші джерела, які відображаються у фінансовій звітності	Забезпечує систематизацію джерел фінансування відповідно до стандартів бухгалтерського обліку
Фінансово-управлінський	Пасиви характеризують фінансову політику підприємства, співвідношення власних і позикових джерел, рівень фінансового ризику	Використовується для оцінки фінансової стійкості, автономії та боргового навантаження
Інвестиційний	Пасиви розглядаються як капітал, залучений для формування активів і забезпечення розвитку підприємства	Дозволяє оцінити вартість капіталу, доцільність залучення позикових ресурсів та потенціал розвитку
Ризик-орієнтований	Пасиви розглядаються з позиції строків погашення, вартості обслуговування та ризику невиконання зобов'язань	Дає змогу оцінити ліквідність, платоспроможність і ризик фінансової нестабільності

Джерело: складено автором на основі [14, 20-25]

Узагальнення наведених підходів свідчить, що пасиви підприємства мають багатовимірний економічний зміст. З одного боку, вони виступають джерелами формування активів, а з іншого - відображають фінансові відносини підприємства з власниками, кредиторами, постачальниками, працівниками,

бюджетом та іншими контрагентами. Тому аналіз пасивів має важливе значення не лише для оцінки структури капіталу, але й для визначення рівня фінансової незалежності, ліквідності та платоспроможності підприємства.

На нашу думку, пасиви підприємства доцільно визначати як сукупність власних, позикових і залучених джерел фінансування, що використовуються для формування активів підприємства, забезпечення його поточної діяльності, розвитку та виконання фінансових зобов'язань перед власниками, кредиторами й іншими зацікавленими сторонами.

У загальному вигляді структура пасивів підприємства представлена власним капіталом і зобов'язаннями. Власний капітал є фінансовою основою самостійності підприємства, оскільки формується за рахунок внесків власників, накопиченого прибутку, резервів та інших власних джерел. Зобов'язання, у свою чергу, відображають залучені ресурси, які підлягають погашенню у майбутньому та формують боргову складову фінансування діяльності підприємства.

Структура пасивів підприємства відповідно до логіки фінансової звітності наведена у таблиці 1.5.

Таблиця 1.5

Склад та економічний зміст основних елементів пасивів підприємства

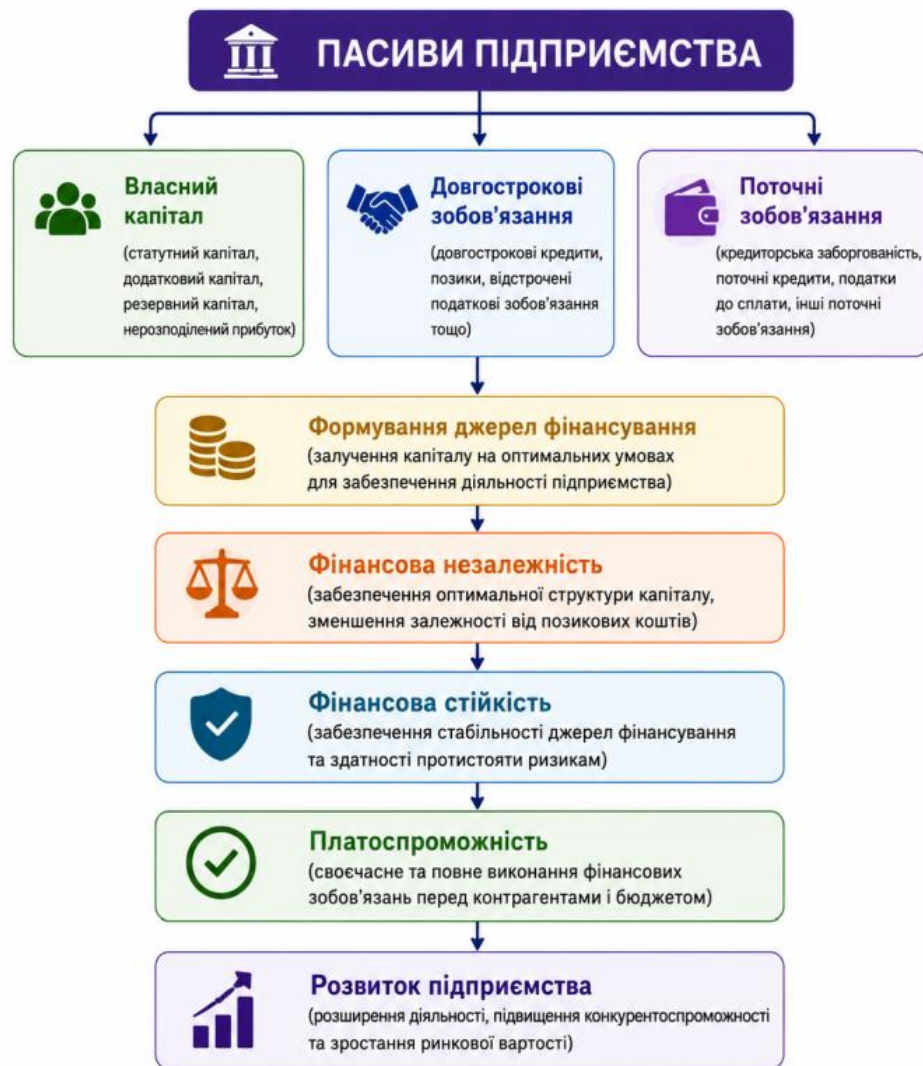
Елемент пасивів	Економічний зміст	Роль у фінансуванні активів
1	2	3
Власний капітал, в т. ч.	Частина активів підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань. Формується за рахунок внесків власників, накопиченого прибутку, резервів та інших власних джерел	Забезпечує фінансову незалежність, стійкість і довгострокову основу функціонування підприємства
<i>Зареєстрований капітал</i>	Зафіксована в установчих документах сума внесків власників до капіталу підприємства	Формує первинну фінансову базу діяльності підприємства
<i>Капітал у дооцінках</i>	Сума збільшення вартості активів унаслідок їх переоцінки відповідно до вимог облікової політики	Відображає зміну оцінки активів і впливає на величину власного капіталу
<i>Додатковий капітал</i>	Власні джерела, що формуються понад зареєстрований капітал, зокрема емісійний дохід, безоплатно отримані активи та інші внески	Розширює власну фінансову базу підприємства
<i>Резервний капітал</i>	Частина власного капіталу, сформована за рахунок прибутку для покриття можливих збитків або непередбачених витрат	Виконує захисну функцію та підвищує фінансову стійкість

Продовження таблиці 1.5

1	2	3
<i>Нерозподілений прибуток / непокритий збиток</i>	Частина чистого прибутку, що залишається у розпорядженні підприємства після розподілу, або сума накопичених збитків	Є внутрішнім джерелом самофінансування або фактором зменшення власного капіталу
<i>Неоплачений та вилучений капітал</i>	Коригувальні статті власного капіталу, що зменшують його величину	Відображають заборгованість учасників за внесками або вилучення капіталу
Довгострокові зобов'язання і забезпечення, в т. ч.	Зобов'язання підприємства, строк погашення яких перевищує дванадцять місяців або операційний цикл, якщо він довший за рік	Використовуються для фінансування довгострокових активів та інвестиційних потреб
Довгострокові кредити банків	Позикові кошти, залучені на строк понад один рік	Дають змогу фінансувати капітальні інвестиції, модернізацію та розширення діяльності
Інші довгострокові зобов'язання	Боргові зобов'язання довгострокового характеру, не віднесені до банківських кредитів	Забезпечують додаткові джерела фінансування розвитку підприємства
Довгострокові забезпечення	Зобов'язання з невизначеними сумою або строком погашення, що мають довгостроковий характер	Дозволяють враховувати майбутні витрати і ризики
Відстрочені податкові зобов'язання	Сума податку на прибуток, яка підлягає сплаті у майбутніх періодах унаслідок тимчасових різниць між бухгалтерським та податковим обліком	Відображає майбутні податкові наслідки діяльності підприємства
Поточні зобов'язання і забезпечення, в т. ч.	Зобов'язання, що мають бути погашені протягом операційного циклу або дванадцяти місяців з дати балансу	Забезпечують фінансування поточної діяльності, але підвищують навантаження на ліквідність
Короткострокові кредити банків	Позикові кошти, залучені на строк до одного року	Використовуються для покриття короткострокової потреби в оборотному капіталі
Поточна кредиторська заборгованість	Заборгованість перед постачальниками, підрядниками, бюджетом, працівниками та іншими контрагентами	Є джерелом тимчасово залученого фінансування поточної діяльності
Поточні забезпечення	Резерви на майбутні витрати та платежі короткострокового характеру	Дають змогу враховувати майбутні зобов'язання та підтримувати фінансову дисципліну
Доходи майбутніх періодів	Отримані підприємством кошти або інші активи за товари, роботи чи послуги, які будуть надані у майбутньому	Відображають зобов'язання підприємства перед контрагентами щодо майбутнього виконання робіт або постачання продукції

Джерело: складено автором на основі [14, 20-25]

Поділ пасивів та їх роль у діяльності підприємства можна представити наступним чином (рис. 1.2).

Рис. 1.2. Поділ пасивів та їх роль у діяльності підприємства

Джерело: розроблено автором

Власний капітал посідає центральне місце у структурі пасивів підприємства, оскільки саме він формує основу фінансової незалежності та довгострокової стійкості суб'єкта господарювання. Чим вищою є частка власного капіталу у загальній структурі пасивів, тим меншою є залежність підприємства від зовнішніх кредиторів і тим вищим є запас фінансової безпеки.

Водночас надмірна орієнтація лише на власні джерела фінансування не завжди є оптимальною. Використання позикового капіталу за умови його раціонального обсягу та прийнятної вартості може сприяти розширенню діяльності, модернізації виробництва та підвищенню рентабельності власного капіталу. Разом із тим зростання боргового навантаження підвищує фінансові

ризика, погіршує платоспроможність і може призвести до втрати фінансової стійкості.

Порівняльна характеристика власних і позикових джерел фінансування активів підприємства наведена у таблиці 1.6.

Таблиця 1.6

**Порівняльна характеристика власного та позикового капіталу
підприємства**

Критерій порівняння	Власний капітал	Позиковий капітал
Джерело формування	Внески власників, нерозподілений прибуток, резерви, додатковий капітал	Кредити, позики, кредиторська заборгованість, інші зобов'язання
Строк використання	Переважно безстроковий характер використання	Обмежений строком погашення
Вартість залучення	Не потребує обов'язкової сплати відсотків, але має альтернативну вартість	Потребує обслуговування у вигляді відсотків або інших платежів
Вплив на фінансову незалежність	Підвищує автономію та фінансову стійкість	Збільшує залежність від зовнішніх кредиторів
Вплив на ліквідність	Не створює обов'язкового тиску на поточні грошові потоки	Формує зобов'язання щодо погашення боргу та обслуговування відсотків
Ризик використання	Нижчий фінансовий ризик	Вищий фінансовий ризик у разі перевищення допустимого рівня боргового навантаження
Потенційна перевага	Забезпечує стабільність і незалежність підприємства	Дає змогу прискорити розвиток і підвищити фінансовий потенціал
Основне обмеження	Обмеженість внутрішніх джерел фінансування	Ризик втрати платоспроможності та зростання фінансової залежності

Джерело: складено автором на основі [14, 20-25]

З позиції фінансового аналізу важливе значення має не лише абсолютна величина власного або позикового капіталу, а й їх співвідношення. Оптимальна структура пасивів повинна забезпечувати баланс між фінансовою незалежністю та можливістю залучення додаткових ресурсів для розвитку. Недостатність власного капіталу може свідчити про підвищений рівень фінансової залежності, тоді як надмірне використання короткострокових зобов'язань створює ризики втрати ліквідності.

Пасиви підприємства виконують низку важливих функцій у системі фінансового управління. По-перше, вони забезпечують формування активів,

необхідних для здійснення операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. По-друге, структура пасивів визначає рівень фінансової стійкості, автономії та платоспроможності підприємства. По-третє, вони відображають характер фінансових відносин підприємства із власниками, кредиторами та іншими контрагентами.

Основні функції пасивів підприємства в системі фінансового менеджменту наведено у таблиці 1.7.

Таблиця 1.7

Функції пасивів підприємства в системі фінансового управління

Функція пасивів	Зміст функції	Вплив на фінансовий стан підприємства
Ресурсоформуюча	Забезпечення підприємства джерелами фінансування для формування активів	Визначає можливості функціонування та розвитку
Структурна	Формування співвідношення між власними та позиковими джерелами	Впливає на фінансову автономію та боргове навантаження
Захисна	Наявність власного і резервного капіталу для покриття збитків та непередбачених втрат	Підвищує фінансову стійкість і знижує ризик неплатоспроможності
Інвестиційна	Залучення довгострокових джерел для фінансування розвитку, модернізації та капітальних інвестицій	Створює передумови для оновлення виробничого потенціалу
Ліквіднісна	Узгодження строків погашення зобов'язань із періодом перетворення активів у грошову форму	Впливає на поточну платоспроможність
Контрольна	Відображення фінансових зобов'язань перед власниками, кредиторами, бюджетом і контрагентами	Забезпечує прозорість фінансових відносин
Ризикова	Формування рівня фінансового ризику залежно від структури боргу та вартості капіталу	Визначає ймовірність втрати фінансової рівноваги

Джерело: складено автором на основі [14, 20-25]

Таким чином, пасиви підприємства є не лише джерелами формування активів, а й важливим інструментом забезпечення фінансової рівноваги. Їх склад і структура безпосередньо впливають на ліквідність, платоспроможність, фінансову стійкість, інвестиційні можливості та загальну ефективність діяльності підприємства. У межах дослідження пасиви доцільно аналізувати за такими напрямками: склад і структура власного капіталу, динаміка

довгострокових і поточних зобов'язань, співвідношення власних та позикових джерел фінансування, а також рівень збалансованості пасивів із відповідними групами активів.

1.3 Методичний інструментарій аналізу активів і пасивів підприємства

У сучасній українській науковій літературі методичний інструментарій аналізу активів і пасивів підприємства розглядається переважно в межах комплексної оцінки фінансового стану, діагностики ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості, ділової активності та ефективності використання капіталу. На відміну від традиційних підходів, які зосереджувалися здебільшого на формальному розрахунку фінансових коефіцієнтів, сучасні дослідження акцентують увагу на необхідності комплексного, ризик-орієнтованого та управлінського трактування результатів аналізу.

Так, А.С. Лесюк [27] обґрунтовує систему показників комплексної оцінки фінансового стану підприємства, до якої включає показники ділової активності, рентабельності, ліквідності, платоспроможності, дебіторської та кредиторської заборгованості, фінансової стійкості й рейтингової оцінки фінансового стану. Такий підхід є цінним для дослідження активів і пасивів, оскільки дозволяє оцінювати баланс не ізольовано, а через взаємозв'язок між майном підприємства, джерелами його формування та результативністю діяльності.

С.В. Приймак [28] у навчальному посібнику з фінансового аналізу розкриває актуальні аспекти організації та методології проведення фінансового аналізу, зокрема аналіз фінансової стійкості, платоспроможності, ліквідності та грошових потоків підприємства. Перевагою цього підходу є його практична спрямованість, оскільки автор поєднує теоретичні положення з практичними завданнями, нормативно-правовими матеріалами та прикладами аналітичної

роботи.

Я.Б. Дропа [29] розглядає фінансовий аналіз як систему методів оцінювання фінансового стану підприємства, що включає дослідження майна, капіталу, ліквідності, фінансової стійкості, рентабельності та ділової активності. У контексті теми цієї роботи підхід автора є важливим, оскільки дає змогу пов'язати аналіз активів і пасивів із загальною оцінкою фінансового стану підприємства та його здатності забезпечувати стабільний розвиток.

Н.С. Ситник та І.Ф. Ясіновська [30] розглядають фінансовий аналіз як інструмент формування навичок самостійного оцінювання фінансового стану підприємства. У посібнику систематизовано питання аналізу фінансового стану, що є актуальним для побудови методичного інструментарію дослідження активів, пасивів, ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості.

Т.В. Сак та Н.П. Шепелюк [31] досліджують діагностику фінансової стійкості підприємства як систему методів, інструментів і важелів, що дозволяють оцінити рівень стійкості, виявити чинники впливу та визначити внутрішні резерви покращення фінансового стану. Особливо важливим є висновок авторів щодо необхідності врахування галузевих особливостей підприємства під час застосування методик фінансової діагностики.

Н. Марусяк [32] акцентує увагу на тому, що в умовах війни фінансовий аналіз має враховувати не лише традиційні показники, а й ризики зовнішнього середовища, потребу в антикризовому плануванні, доступ до фінансування, ліквідність, фінансову стійкість та ефективність операційної діяльності. Цей підхід є особливо важливим для аналізу активів і пасивів підприємств, які функціонують в умовах невизначеності та підвищених фінансових ризиків.

В.М. Красноступ та співавтори [33] систематизують методи оцінки фінансового стану підприємства, виокремлюючи коефіцієнтний, комплексний, інтегральний, беззбитковий та рівноважний методи. Для теми аналізу активів і пасивів найбільш значущими є коефіцієнтний і комплексний методи, оскільки саме вони дозволяють оцінити структуру балансу, ліквідність,

платоспроможність, фінансову стійкість та ефективність використання ресурсів.

Узагальнення сучасних наукових підходів до методичного інструментарію аналізу активів і пасивів підприємства наведено в таблиці 1.8.

Таблиця 1.8

Сучасні наукові підходи до формування методичного інструментарію аналізу активів і пасивів підприємства

Автор	Методичний акцент	Значення для аналізу активів і пасивів підприємства
А.С. Лесюк	Комплексна оцінка фінансового стану через показники ділової активності, рентабельності, ліквідності, платоспроможності, дебіторської та кредиторської заборгованості, фінансової стійкості	Дозволяє оцінити активи і пасиви через взаємозв'язок майна, джерел фінансування, оборотності та результативності діяльності
С.В. Приймак	Практична методологія фінансового аналізу: фінансова стійкість, ліквідність, платоспроможність, грошові потоки	Забезпечує прикладну основу для розрахунку та інтерпретації фінансових показників підприємства
Я.Б. Дропа	Систематизація методів аналізу фінансового стану, майна, капіталу, ліквідності та ділової активності	Дозволяє пов'язати аналіз активів і пасивів із загальною оцінкою фінансового стану підприємства
Н.С. Ситник, І.Ф. Ясіновська	Сучасний навчально-методичний підхід до аналізу фінансового стану підприємства	Сприяє формуванню цілісної системи оцінки активів, пасивів, ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості
Т.В. Сак, Н.П. Шепелюк	Діагностика фінансової стійкості підприємства з урахуванням методів, інструментів, чинників і галузевих особливостей	Дозволяє оцінити структуру пасивів, рівень фінансової незалежності та здатність підприємства протистояти ризикам
Н. Марусяк	Фінансовий аналіз в умовах війни, з урахуванням ризиків, антикризового планування, доступу до фінансування та ефективності діяльності	Дає змогу адаптувати аналіз активів і пасивів до умов невизначеності, воєнних ризиків та кризового середовища
В.М. Красноступ та співавтори	Коефіцієнтний, комплексний, інтегральний, беззбитковий і рівноважний методи оцінки фінансового стану	Підкреслює доцільність поєднання різних методів для оцінки балансу, ліквідності, платоспроможності та фінансової рівноваги

Джерело: складено автором на основі [27-33]

Критичний аналіз наведених підходів дозволяє зробити висновок, що сучасний методичний інструментарій аналізу активів і пасивів підприємства не може обмежуватися лише горизонтальним і вертикальним аналізом балансу або

формальним розрахунком фінансових коефіцієнтів. Такі методи залишаються базовими, однак вони мають ретроспективний характер і не завжди дають можливість повною мірою оцінити ризики майбутньої фінансової нестабільності.

Найбільш придатним для теми цієї кваліфікаційної роботи є комплексний підхід, який поєднує структурний аналіз активів і пасивів, оцінку ліквідності, ділової активності, фінансової стійкості, рентабельності, а також аналіз збалансованості майна підприємства з джерелами його формування. Саме такий підхід дозволяє дослідити не лише обсяг і структуру активів та пасивів, а й якість управління ними.

Підхід А.С. Лесюк є цінним тим, що передбачає комплексну оцінку фінансового стану через широку систему показників, однак потребує адаптації до специфіки конкретного підприємства та мети дослідження. Практичний підхід С.В. Приймак доцільний для побудови системи розрахунків і формування аналітичної логіки дослідження. Напрацювання Т.В. Сак і Н.П. Шепелюк важливі для поглиблення блоку фінансової стійкості, оскільки дозволяють враховувати не лише співвідношення власного й позикового капіталу, а й ризики, галузеві особливості та зовнішнє середовище. Дослідження Н. Марусяк є актуальним для сучасних умов, оскільки підкреслює необхідність врахування воєнних ризиків, доступу до фінансування та антикризового управління.

Водночас застосування сучасного методичного інструментарію має певні обмеження. По-перше, більшість коефіцієнтів базується на даних фінансової звітності, яка відображає минулі події. По-друге, нормативні значення фінансових показників не завжди враховують галузеву специфіку, масштаби діяльності, воєнні ризики та особливості виробничого циклу підприємства. По-третє, окремі показники потребують комплексного трактування: наприклад, високий рівень поточної ліквідності може свідчити як про фінансову стійкість, так і про надмірне накопичення дебіторської заборгованості або неефективне використання оборотних активів.

Тому в межах цієї роботи доцільно застосувати інтегрований методичний підхід, який поєднує: структурно-динамічний аналіз активів і пасивів; оцінку майнового стану; аналіз оборотності оборотних активів; дослідження ліквідності та платоспроможності; оцінку фінансової стійкості; аналіз рентабельності активів і капіталу; комплексну оцінку збалансованості активів і джерел їх формування.

Логіку методичного інструментарію аналізу активів і пасивів підприємства доцільно представити у вигляді структурної схеми (рис. 1.3).

Рис. 1.3 Методична логіка аналізу активів і пасивів підприємства

Джерело: складено автором на основі [27-33]

Першим етапом аналізу є горизонтальний і вертикальний аналіз балансу. Горизонтальний аналіз передбачає визначення абсолютних і відносних змін статей активів і пасивів за певний період. Він дає можливість встановити напрями зростання або скорочення окремих складових майна та джерел його

формування. Вертикальний аналіз дозволяє визначити питому вагу окремих статей у загальній валюті балансу та оцінити структурні зміни. У поєднанні ці методи забезпечують первинну оцінку динаміки та структури активів і пасивів підприємства.

Другим етапом є аналіз майнового стану підприємства. Він передбачає оцінку необоротних активів, насамперед основних засобів, їх технічного стану, рівня зносу, придатності, оновлення та ефективності використання. Для виробничих підприємств цей напрям аналізу має особливе значення, оскільки саме основні засоби формують матеріально-технічну базу господарської діяльності.

Третім етапом є аналіз оборотних активів. Він охоплює дослідження запасів, дебіторської заборгованості, грошових коштів та інших складових оборотного капіталу. Особлива увага приділяється швидкості обороту активів, періоду інкасації дебіторської заборгованості, тривалості обороту запасів, фінансовому циклу та частці грошових коштів у структурі оборотних активів. Саме ці показники дозволяють оцінити якість управління поточними ресурсами підприємства.

Четвертим етапом є аналіз пасивів підприємства. Він передбачає дослідження структури власного капіталу, довгострокових і поточних зобов'язань, кредиторської заборгованості, забезпечень і доходів майбутніх періодів. Метою такого аналізу є визначення рівня фінансової незалежності підприємства, боргового навантаження, стабільності джерел фінансування та ступеня залежності від зовнішніх кредиторів.

П'ятим етапом є оцінка ліквідності та платоспроможності. Вона здійснюється за допомогою коефіцієнтів поточної, швидкої та абсолютної ліквідності, а також через аналіз ліквідності балансу шляхом групування активів за ступенем ліквідності, а пасивів — за строками погашення. Такий підхід дозволяє визначити, наскільки активи підприємства здатні забезпечити своєчасне виконання поточних і майбутніх зобов'язань.

Шостим етапом є аналіз фінансової стійкості підприємства. Він базується на оцінці співвідношення власного та позикового капіталу, наявності власних оборотних коштів, рівня автономії, фінансової залежності, маневреності власного капіталу та забезпеченості оборотних активів власними джерелами фінансування. Цей блок показників є ключовим для оцінки здатності підприємства функціонувати без критичної залежності від зовнішнього фінансування.

Узагальнену систему методичних інструментів аналізу активів і пасивів підприємства наведено у таблиці 1.9.

Таблиця 1.9

Методичний інструментарій аналізу активів і пасивів підприємства

Напрямок аналізу	Основні методи та показники	Аналітичне призначення
Аналіз складу, структури та динаміки активів	Горизонтальний аналіз, вертикальний аналіз, абсолютне та відносне відхилення, питома вага статей активу	Визначення змін у структурі майна, співвідношення необоротних і оборотних активів
Аналіз складу, структури та динаміки пасивів	Горизонтальний і вертикальний аналіз власного капіталу, довгострокових і поточних зобов'язань	Оцінка джерел формування активів, рівня фінансової незалежності та боргового навантаження
Аналіз майнового стану	Коефіцієнт зносу основних засобів, коефіцієнт придатності, фондівдача, індекс постійного активу	Оцінка технічного стану, ефективності використання та капіталомісткості необоротних активів
Аналіз оборотних активів	Оборотність оборотних активів, запасів, дебіторської заборгованості, період інкасації, фінансовий цикл	Оцінка швидкості руху оборотного капіталу та рівня відволікання ресурсів у запаси й дебіторську заборгованість
Аналіз ліквідності та платоспроможності	Коефіцієнти поточної, швидкої та абсолютної ліквідності; чистий оборотний капітал; баланс ліквідності	Визначення здатності підприємства своєчасно погашати поточні зобов'язання
Аналіз фінансової стійкості	Коефіцієнт автономії, фінансової залежності, фінансової стабільності, концентрації позикового капіталу, забезпеченості власними оборотними коштами	Оцінка співвідношення власних і позикових джерел фінансування, рівня фінансової незалежності
Аналіз рентабельності активів і капіталу	Рентабельність активів, рентабельність власного капіталу, рентабельність оборотного капіталу	Визначення ефективності використання майна та джерел його формування
Комплексна оцінка збалансованості активів і пасивів	Порівняння груп активів і пасивів за строками перетворення у грошову форму та погашення зобов'язань; оцінка структурної рівноваги балансу	Визначення рівня узгодженості між розміщенням капіталу та джерелами його фінансування

Джерело: складено автором на основі [27-33]

Окреме місце в методичному інструментарії займає аналіз ліквідності балансу. Він ґрунтується на групуванні активів підприємства за ступенем їх ліквідності, а пасивів - за строками погашення. Активи поділяються на абсолютно ліквідні, швидкоореалізовані, повільноореалізовані та важкоореалізовані. Пасиви, відповідно, групуються на найбільш термінові зобов'язання, короткострокові пасиви, довгострокові пасиви та постійні пасиви. Такий підхід дозволяє оцінити не лише поточну платоспроможність підприємства, а й структурну збалансованість його балансу.

Водночас застосування коефіцієнтного аналізу має певні обмеження. По-перше, фінансові коефіцієнти відображають стан підприємства на конкретну дату або за минулий період, тому не завжди дають змогу повною мірою оцінити майбутні ризики. По-друге, надмірна орієнтація лише на нормативні значення може призвести до формальних висновків без урахування галузевої специфіки, масштабів діяльності та умов функціонування підприємства. По-третє, окремі показники можуть мати суперечливе трактування: наприклад, високий рівень поточної ліквідності може свідчити як про платоспроможність, так і про неефективне використання оборотних активів; висока частка власного капіталу підвищує фінансову стійкість, але може обмежувати можливості використання фінансового важеля.

Саме тому в межах цієї роботи доцільно використовувати не ізольований набір показників, а комплексний підхід до аналізу активів і пасивів підприємства. Його сутність полягає у поєднанні структурного аналізу балансу, оцінки ліквідності, аналізу оборотності, фінансової стійкості, рентабельності та збалансованості активів і джерел їх формування.

Загальна логіка такого підходу передбачає послідовне виконання таких аналітичних процедур: по-перше, оцінку складу і динаміки активів; по-друге, аналіз джерел формування майна; по-третє, дослідження ефективності використання оборотних і необоротних активів; по-четверте, оцінку ліквідності та платоспроможності; по-п'яте, аналіз фінансової стійкості; по-шосте,

визначення рівня узгодженості активів і пасивів за строками та джерелами фінансування.

Таким чином, методичний інструментарій аналізу активів і пасивів підприємства повинен поєднувати кількісні та якісні методи оцінки. Кількісні методи дають змогу розрахувати систему фінансових показників, а якісна інтерпретація дозволяє визначити причини виявлених змін, оцінити ризики та сформулювати управлінські висновки. У подальших розділах кваліфікаційної роботи зазначений інструментарій буде використано для комплексного аналізу активів і пасивів ТОВ «РУДОМАЙН», оцінки їх структури, ліквідності, оборотності, фінансової стійкості та розробки рекомендацій щодо підвищення ефективності управління ними.

Висновки до розділу 1

У першому розділі кваліфікаційної роботи досліджено теоретичні основи аналізу активів і пасивів підприємства, розкрито їх економічну сутність, склад, структуру та методичний інструментарій оцінювання. Встановлено, що активи і пасиви є взаємопов'язаними елементами фінансового стану підприємства: активи відображають напрями розміщення капіталу, а пасиви - джерела його формування. Саме співвідношення між ними визначає рівень ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості та ефективності управління фінансовими ресурсами підприємства.

За результатами узагальнення наукових підходів визначено, що активи підприємства доцільно розглядати не лише як сукупність майнових ресурсів, а як інструмент забезпечення господарської діяльності, формування фінансових результатів і створення майбутніх економічних вигід. Активи підприємства охоплюють матеріальні, нематеріальні та фінансові ресурси, що контролюються суб'єктом господарювання, мають вартісну оцінку та використовуються в операційній, інвестиційній і фінансовій діяльності.

У процесі дослідження встановлено, що оборотні активи забезпечують безперервність поточної діяльності підприємства, його ліквідність, платоспроможність і фінансову гнучкість. Їх основними складовими є запаси, дебіторська заборгованість, поточні фінансові інвестиції, грошові кошти та інші ресурси короткострокового використання. Необоротні активи, у свою чергу, формують довгострокову виробничу та ресурсну основу підприємства, визначають його технічний потенціал, можливості розвитку, модернізації та забезпечення конкурентоспроможності.

Розкриття економічної сутності пасивів дозволило встановити, що вони є джерелами формування активів підприємства та відображають структуру його фінансування. Пасиви характеризують співвідношення власного і позикового капіталу, рівень фінансової незалежності, боргове навантаження, здатність підприємства своєчасно виконувати свої зобов'язання та підтримувати фінансову рівновагу. Власний капітал виступає основою фінансової стійкості підприємства, тоді як позикові та залучені джерела фінансування можуть сприяти розвитку за умови їх раціонального використання та контролю фінансових ризиків.

У розділі також систематизовано основні підходи до формування методичного інструментарію аналізу активів і пасивів підприємства. Обґрунтовано доцільність використання комплексного підходу, який включає горизонтальний і вертикальний аналіз балансу, оцінку складу, структури та динаміки активів і пасивів, аналіз майнового стану, оборотності, ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості, рентабельності та збалансованості активів із джерелами їх формування.

Критичний огляд сучасних наукових підходів засвідчив, що традиційний коефіцієнтний аналіз залишається важливим інструментом фінансової діагностики, однак його використання має поєднуватися з якісною інтерпретацією результатів, урахуванням галузевої специфіки, масштабів діяльності підприємства, зовнішніх ризиків і умов нестабільного економічного середовища. Саме тому аналіз активів і пасивів не повинен обмежуватися

формальним розрахунком показників, а має бути спрямований на виявлення причин структурних змін, оцінку фінансових ризиків та визначення резервів підвищення ефективності управління ресурсами підприємства.

Отже, теоретичне дослідження дало змогу сформулювати науково-методичну основу для подальшого практичного аналізу активів і пасивів ТОВ «РУДОМАЙН». Обґрунтований у першому розділі методичний інструментарій буде використано для оцінки складу, структури, динаміки та ефективності управління активами і пасивами підприємства, визначення рівня його ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості та розробки практичних рекомендацій щодо покращення фінансового стану.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ТОВ «РУДОМАЙН»

2.1 Загальна характеристика ТОВ «РУДОМАЙН» та аналіз техніко-економічних показників його діяльності

ТОВ «РУДОМАЙН» належить до числа провідних підприємств гірничодобувної промисловості України, діяльність яких пов'язана з видобутком, переробкою та реалізацією залізорудної сировини. Підприємство функціонує на території Криворізького залізорудного басейну - одного з найбільших центрів видобутку залізної руди не лише в Україні, а й у Європі. Основним видом діяльності товариства є розробка родовищ залізної руди, її видобуток, переробка та подальша реалізація на внутрішньому і зовнішньому ринках металургійної сировини.

Підприємство розпочало свою діяльність у 2005 році та за час функціонування сформувало потужний виробничо-технічний комплекс, який включає сучасне гірниче обладнання, виробничу інфраструктуру та розвинену систему логістичного забезпечення. Видобуток залізної руди здійснюється на базі кар'єру «Південний», розробка якого проводиться відповідно до спеціального дозволу на користування надрами №6236 від 08.12.2017 року. Основною продукцією підприємства є залізорудна сировина з вмістом заліза від 50% до 63%, що забезпечує відповідність продукції вимогам металургійної галузі та підтримує її конкурентоспроможність як на вітчизняному, так і на міжнародному ринках.

ТОВ «РУДОМАЙН» здійснює діяльність у формі товариства з обмеженою відповідальністю. Єдиним власником корпоративних прав підприємства виступає компанія ARDK Mining Asset Management Holding Ltd, зареєстрована на території Республіки Кіпр. Розмір статутного капіталу товариства становить 21,9 млн грн. Крім того, підприємство володіє 100% часткою у статутному капіталі ТОВ «Долинський ГЗК», що свідчить про

реалізацію політики розширення виробничої діяльності та формування вертикально інтегрованої структури бізнесу.

Система управління ТОВ «РУДОМАЙН» сформована відповідно до сучасних принципів корпоративного менеджменту та враховує специфіку функціонування підприємства в умовах високого рівня економічної невизначеності. Загальне керівництво діяльністю здійснює директор підприємства, який координує роботу виробничих, фінансових, технічних, логістичних та адміністративних підрозділів. Діюча організаційна структура забезпечує оперативність прийняття управлінських рішень, ефективний контроль за виробничими процесами та адаптивність підприємства до змін ринкової кон'юнктури.

Однією з характерних особливостей діяльності ТОВ «РУДОМАЙН» є його виражена експортна спрямованість. Основними споживачами продукції підприємства виступають металургійні підприємства України та країн Європейського Союзу. Серед ключових міжнародних партнерів товариства - US Steel Kosice, Liberty Ostrava, ISD Dunaferri та ArcelorMittal. Упродовж 2024–2025 років понад 80 % виробленої продукції було реалізовано на зовнішніх ринках, що свідчить про високий рівень інтеграції підприємства у світовий ринок залізорудної сировини. Для порівняння, у 2023 році частка експорту становила близько 50 %, а одним із основних напрямів зовнішніх поставок була Австрія.

У 2025 році підприємство продовжило реалізацію експортно орієнтованої стратегії розвитку, забезпечуючи поставки продукції до країн Європейського Союзу. Водночас у звітному періоді суттєво зросли ризики зовнішньоекономічної діяльності. Так, у консолідованій фінансовій звітності підприємства зазначено наявність простроченої дебіторської заборгованості покупців-нерезидентів за експортними контрактами на суму 799421 тис. грн. Це стало підставою для судового врегулювання питання щодо стягнення заборгованості. Така ситуація свідчить про посилення кредитного ризику у сфері зовнішньоекономічної діяльності та необхідність удосконалення системи контролю за розрахунками з контрагентами.

Попри складні умови функціонування, спричинені повномасштабною війною та високим рівнем економічної нестабільності, ТОВ «РУДОМАЙН» продовжує залишатися одним із важливих підприємств гірничодобувної галузі України. Компанія реалізує інвестиційні проєкти, спрямовані на модернізацію виробництва, підвищення ефективності переробки залізорудної сировини та розширення виробничих потужностей. Одним із стратегічних напрямів розвитку є впровадження технологій магнітного та флотаційного збагачення руд на виробничих потужностях у місті Долинська, що дозволяє виготовляти продукцію з більш високою доданою вартістю та підвищувати конкурентні позиції підприємства на ринку.

Для формування об'єктивної оцінки фінансового стану ТОВ «РУДОМАЙН», а також визначення особливостей формування та структури його активів і пасивів, доцільним є проведення аналізу основних техніко-економічних показників діяльності підприємства за 2023–2025 роки, результати якого наведено у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

**Аналіз техніко-економічних показників ТОВ «РУДОМАЙН»
за 2023-2025 роки**

Показники	2023	2024	2025	Зміна 2024/2023 (+/-)	Зміна 2025/2024 (+/-)
1	2	3	4	5	6
Чистий дохід (виручка), тис. грн	2292931	2707986	2991811	+415 055	+283 825
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн	1 265 654	1 679 534	1 550 356	+413 880	-129 178
Валовий прибуток, тис. грн	1 027 277	1 028 452	1 441 455	+1 175	+413 003
Адміністративні витрати, тис. грн	110 098	105 219	131 729	-4 879	+26 510
Витрати на збут, тис. грн	747 859	959 013	1 078 067	+211 154	+119 054
Інші операційні витрати, тис. грн	101 417	31 735	84 503	-69 682	+52 768
Чистий прибуток (збиток), тис. грн	-76 229	-223 561	41 602	-147 332	+265 163
Фонд заробітної плати (ФЗП), тис. грн	279 392	313 688	341 606	+34 296	+27 918
у % до чистої виручки від реалізації	12,18	11,58	11,42	-0,60	-0,16
Сер.-річна вартість основних засобів, тис. грн	570 985	452 142	404 668	-118 843	-47 474

Продовження таблиці 2.1

1	2	3	4	5	6
Фондовіддача, грн/грн	4,02	5,99	7,39	+1,97	+1,40
Сер.-річна вартість оборотних активів, тис. грн	1 622 289	1 585 915	1 902 733	-36 374	+316 818
Оборотність оборотних активів, разів	1,41	1,71	1,57	+0,30	-0,14
Капітал (майно), тис. грн	2 510 109	2 352 226	2 582 562	-157 883	+230 336
Рентабельність капіталу (ROA), %	-3,04	-9,51	1,61	-6,47	+11,12
Власний капітал, тис. грн	2 039 056	1 819 684	1 870 214	-219 372	+50 530
Рентабельність власного капіталу (ROE), %	-3,74	-12,29	2,22	-8,55	+14,51
Статутний капітал, тис. грн	21 907	21 907	21 907	0	0

Джерело: розраховано автором на основі [34-36]

Дані таблиці 2.1 свідчать про складну, проте загалом позитивну динаміку розвитку ТОВ «РУДОМАЙН» упродовж 2023–2025 років. Аналіз основних техніко-економічних показників підприємства дозволяє зробити висновок, що товариство змогло адаптуватися до умов воєнного стану, нестабільності зовнішніх ринків та суттєвого зростання виробничо-логістичних ризиків, зберігши при цьому виробничий потенціал та експортну орієнтацію діяльності.

У досліджуваному періоді спостерігалось стабільне зростання обсягів реалізації продукції підприємства. Так, чистий дохід від реалізації у 2024 році зріс на 415055 тис. грн порівняно з 2023 роком та досяг 2707986 тис. грн, а у 2025 році збільшився ще на 283825 тис. грн і становив 2991811 тис. грн. Загалом за два роки приріст чистого доходу склав майже 30,5 %, що свідчить про збереження попиту на продукцію підприємства навіть в умовах нестабільної ринкової кон'юнктури. Така тенденція значною мірою була забезпечена активізацією експортної діяльності та розширенням поставок продукції на ринки країн Європейського Союзу.

Важливим позитивним аспектом діяльності підприємства стало покращення показників валового прибутку. Якщо у 2023 році його обсяг становив 1027277 тис. грн, то у 2025 році - вже 1441455 тис. грн. Найбільший приріст спостерігався саме у 2025 році, коли валовий прибуток збільшився на 413003 тис. грн порівняно з попереднім роком. Основним чинником такого

зростання стало не лише збільшення обсягів реалізації продукції, а й скорочення собівартості реалізованої продукції на 129178 тис. грн у 2025 році. Це свідчить про підвищення ефективності виробничої діяльності підприємства, оптимізацію окремих виробничих процесів та більш раціональне використання ресурсів.

Разом із тим результати аналізу свідчать про суттєве навантаження операційних витрат на фінансові результати діяльності підприємства. Найбільш динамічно упродовж аналізованого періоду зростали витрати на збут. У 2025 році їх величина досягла 1078067 тис. грн, що на 330208 тис. грн більше порівняно з 2023 роком. Зростання зазначених витрат насамперед пов'язане зі збільшенням логістичних витрат унаслідок зміни експортних маршрутів, подорожчання транспортних перевезень, ускладнення роботи портової інфраструктури та необхідності використання альтернативних каналів постачання продукції в умовах воєнного стану.

Адміністративні витрати підприємства у 2024 році дещо скоротилися, однак уже у 2025 році їх обсяг зріс до 131729 тис. грн. Крім того, спостерігалось зростання інших операційних витрат, які у 2025 році становили 84503 тис. грн. Така тенденція може бути наслідком посилення фінансових та операційних ризиків діяльності підприємства, а також збільшення витрат, пов'язаних із забезпеченням стабільності функціонування виробництва в умовах високої економічної невизначеності.

Особливу увагу привертає динаміка фінансових результатів діяльності підприємства. У 2023–2024 роках ТОВ «РУДОМАЙН» було збитковим, причому у 2024 році чистий збиток досяг 223561 тис. грн, що на 147332 тис. грн перевищило показник попереднього року. Однак у 2025 році підприємству вдалося суттєво покращити результати фінансово-господарської діяльності та отримати чистий прибуток у розмірі 41602 тис. грн. Це свідчить про поступове відновлення ефективності операційної діяльності та адаптацію підприємства до складних умов функціонування.

Позитивною тенденцією є також підвищення ефективності використання основних засобів підприємства. Так, показник фондівдачі зріс із 4,02 грн/грн у 2023 році до 7,39 грн/грн у 2025 році. Це свідчить про більш результативне використання виробничих потужностей та зростання ефективності використання основного капіталу підприємства.

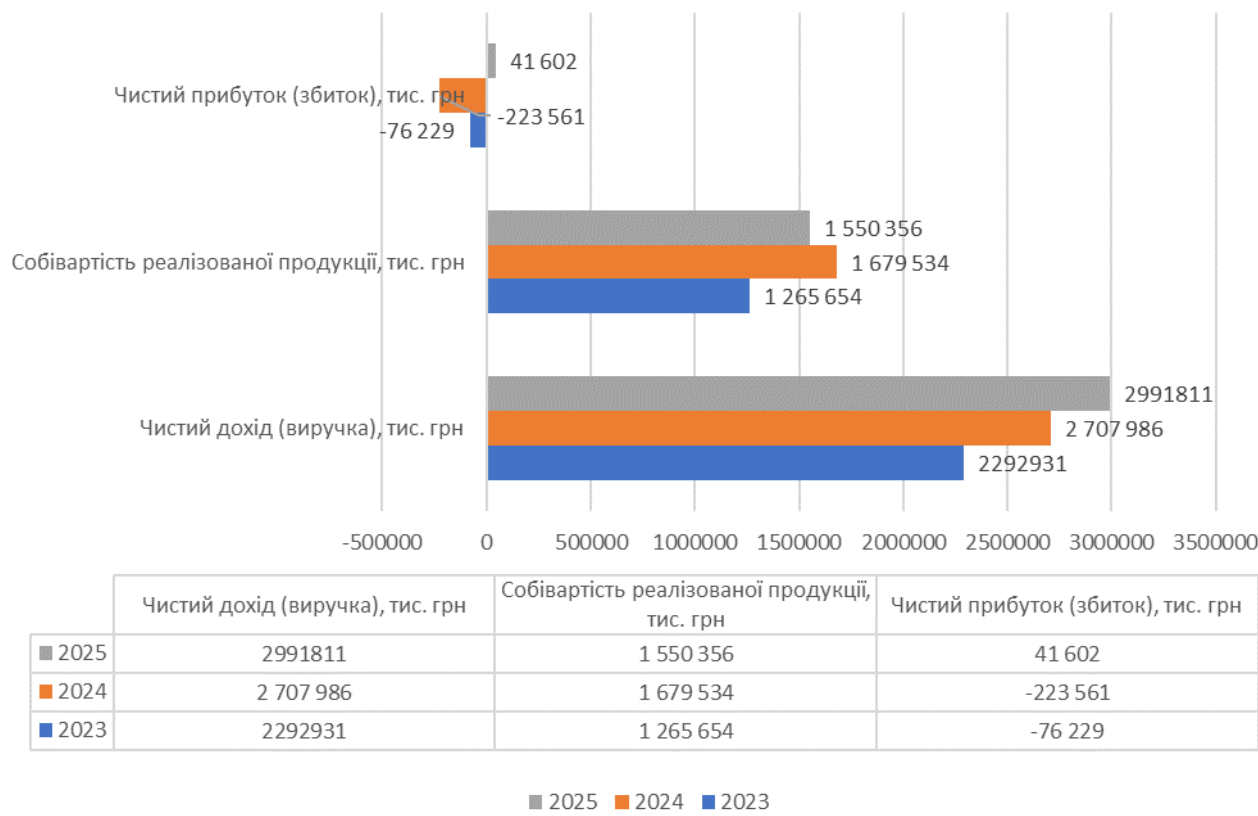
Водночас у структурі ресурсного потенціалу підприємства спостерігаються окремі негативні тенденції. Зокрема, у 2025 році суттєво зросла середньорічна вартість оборотних активів - до 1902733 тис. грн, що на 316818 тис. грн перевищує показник попереднього року. При цьому оборотність оборотних активів знизилася з 1,71 до 1,57 разів, що свідчить про уповільнення швидкості обігу фінансових ресурсів підприємства. Така тенденція значною мірою обумовлена накопиченням дебіторської заборгованості та збільшенням строків розрахунків із контрагентами.

Аналіз показників рентабельності також підтверджує нестабільність фінансових результатів діяльності підприємства у досліджуваному періоді. У 2023–2024 роках рентабельність активів та власного капіталу мала від’ємне значення через отримання збитків. Зокрема, у 2024 році рентабельність активів становила –9,51 %, а рентабельність власного капіталу –12,29 %. Проте вже у 2025 році ситуація покращилася: показник рентабельності активів досяг 1,61%, а рентабельність власного капіталу - 2,22 %. Незважаючи на позитивну динаміку, рівень прибутковості залишається відносно низьким, що свідчить про необхідність подальшого підвищення ефективності діяльності підприємства.

Отже, результати проведеного аналізу дозволяють зробити висновок, що упродовж 2023–2025 років ТОВ «РУДОМАЙН» функціонувало в умовах підвищеного рівня економічних та операційних ризиків, однак змогло забезпечити зростання обсягів реалізації продукції, зберегти виробничий потенціал та відновити прибутковість діяльності у 2025 році. Разом із тим зростання витрат на збут, уповільнення оборотності оборотних активів та накопичення дебіторської заборгованості свідчать про наявність певних

фінансових ризиків, які можуть негативно впливати на фінансову стійкість підприємства та ефективність управління його активами і пасивами.

Для унаочнення та поглибленого аналізу виявлених тенденцій фінансово-господарського розвитку ТОВ «РУДОМАЙН» доцільно звернутися до графічної інтерпретації співвідношення ключових результатів діяльності підприємства (рис. 2.1).

Рис. 2.1. Динаміка чистих доходів, собівартості та фінансових результатів ТОВ «РУДОМАЙН» за 2023–2025 рр., тис. грн.

Джерело: складено автором на основі [34-36]

Візуалізація аналітичних даних на рис. 2.1 чітко ілюструє динаміку подолання збитковості об'єктом дослідження та унаочнює точку операційного зламу в системі управління витратами. Протягом 2023–2024 років траєкторія формування фінансових результатів мала деструктивний характер. Попри стійке розширення масштабів виробництва й збуту та відповідне зростання чистого доходу (виручки) на 18,10% (+415055 тис. грн), у 2024 році відбулося випереджаюче збільшення собівартості реалізованої продукції - на 32,70%

(+413880 тис. грн). Як наслідок, сукупний комерційний тиск (зокрема, зростання витрат на збут через воєнне ускладнення логістичних процесів) повністю поглинув валовий дохід і зумовив збільшення чистого збитку підприємства до -223 561 тис. грн.

Натомість аналіз параметрів звітного 2025 року фіксує якісну зміну вектора розвитку ТОВ «РУДОМАЙН». На графіку чітко простежується дивергенція (розходження) лінійних трендів: обсяг чистої виручки продовжив висхідну траєкторію, досягнувши відмітки 2991811 тис. грн, тоді як собівартість продукції продемонструвала суттєву редукцію (зниження на 129178 тис. грн або на 7,69% відносно рівня попереднього року). Така оптимізація операційної архітектури дозволила сформувати рекордний обсяг валового прибутку у сумі 1441455 тис. грн.

Головним індикатором відновлення фінансової стійкості та загальної ефективності діяльності підприємства на рис. 2.1 є стрімкий вихід лінії чистого фінансового результату з від'ємної площини координат у позитивну. Зміна вектора з чистого збитку попереднього періоду на чистий прибуток у розмірі 41602 тис. грн станом на кінець 2025 року підтверджує високу адаптивність операційного менеджменту ТОВ «РУДОМАЙН» до макроекономічних шоків воєнного стану, а також свідчить про успішну оптимізацію структури операційних витрат і відновлення прибутковості бізнесу

Отже, проведений аналіз організаційно-економічної характеристики ТОВ «РУДОМАЙН» свідчить, що підприємство є одним із провідних експортоорієнтованих суб'єктів гірничодобувної галузі України, яке навіть в умовах воєнного стану зберігає виробничу активність, нарощує обсяги реалізації продукції та здійснює модернізацію виробництва. Водночас результати аналізу фінансово-господарської діяльності засвідчили наявність низки проблемних аспектів, зокрема високого рівня витрат на збут, зростання дебіторської заборгованості та нестабільності фінансових результатів упродовж 2023–2025 років. Незважаючи на відновлення прибутковості у 2025 році, окремі тенденції можуть негативно впливати на фінансову стійкість і

платоспроможність підприємства. У зв'язку з цим виникає необхідність проведення детальної оцінки фінансового стану та кредитоспроможності ТОВ «РУДОМАЙН», що дозволить визначити рівень його кредитного ризику та можливості своєчасного виконання боргових зобов'язань.

Для більш детального дослідження особливостей формування майна підприємства та джерел його фінансування доцільно провести аналіз структури та динаміки активів і пасивів ТОВ «РУДОМАЙН».

2.2 Аналіз складу, структури та динаміки активів ТОВ «РУДОМАЙН»

У системі комплексного аналізу активів і пасивів підприємства дослідження архітектури його активів посідає ключове місце, оскільки саме склад, структура та динаміка матеріальних і нематеріальних ресурсів безпосередньо визначають виробничий потенціал, мобільність та загальну ефективність функціонування суб'єкта господарювання. Для підприємств гірничодобувної галузі, діяльність яких пов'язана з високою капіталомісткістю виробництва та суттєвою залежністю від зовнішніх логістичних факторів, оптимізація структури майна набуває стратегічного значення, особливо під тягарем воєнної руйнації економіки.

Для здійснення всебічного горизонтально-вертикального аналізу та виявлення конкретних джерел структурних зрушень у майні ТОВ «РУДОМАЙН» сформуємо аналітичну матрицю складу, структури та динаміки активів підприємства за даними балансу (табл. 2.2, додатки А-В).

Ретроспективний аналіз цих показників ТОВ «РУДОМАЙН» за 2023–2025 роки дозволяє виявити глибокі структурні зрушення в оборотних та необоротних активах компанії. Вихідним індикатором оцінки майнового стану є динаміка загальних активів (капіталу) підприємства. Протягом досліджуваного періоду сукупна вартість активів ТОВ «РУДОМАЙН» мала

хвилеподібну траєкторію: у 2024 році відбулося певне стиснення балансу - майновий комплекс зменшився на 157883 тис. грн (або на 6,29%) порівняно з 2023 роком, склавши 2352226 тис. грн. Однак уже у звітному 2025 році спостерігається інтенсивна регенерація ресурсного потенціалу - загальна вартість активів зросла на 230336 тис. грн (або на 9,79%), досягнувши максимального значення у 2582562 тис. грн.

Таблиця 2.2

**Аналіз динаміки та структури активів ТОВ «РУДОМАЙН»
за 2023-2025 рр., тис. грн.**

Показник	Станом на 01.01.2024 р.		Станом на 01.01.2025 р.		Відхилення		Станом на 01.01.2026 р.		Відхилення	
	сума, тис. грн.	питома вага, %	сума, тис. грн.	питома вага, %	абсолютне, тис. грн	у питомій вазі, %	сума, тис. грн.	питома вага, %	абсолютне, тис. грн	у питомій вазі, %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
<i>I. Необоротні активи</i>										
Нематеріальні активи:	6702	0,27	5107	0,21	-1595	-0,06	3490	0,15	-1617	-0,06
Первісна вартість	12753	-	12773	-	20	-	12773	-	0	-
Накопичена амортизація	(6051)	-	(7666)	-	-1595	-	(9283)	-	-1617	-
Незавершені капітальні інвестиції	69999	2,79	68868	2,93	-1131	0,14	1187	0,05	-67681	-2,88
Основні засоби:	570985	22,74	452142	19,22	-118847	-3,52	404668	17,21	-47474	-2,01
Первісна вартість	933470	-	949012	-	15542	-	1047927	-	98915	-
Знос	(362489)	-	(496870)	-	134381	-	(643259)	-	146389	-
Довгострокові фінансові інвестиції, які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
інші фінансові інвестиції	217420	8,66	217420	9,24	-	0,58	247420	10,52	30000	1,28
Довгострокова дебіторська заборгованість	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Відстрочені податкові активи	22714	0,91	22774	0,97	60	0,06	23064	0,98	290	0,01
Інші необоротні активи	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього за розділом I	887820	35,37	776311	32,58	-111509	-2,79	679829	26,32	-96482	-6,26
<i>II. Оборотні активи</i>										
Запаси:	537992	21,43	451434	19,20	-86558	-2,23	349771	13,54	-101663	-5,66
виробничі запаси	79068	14,70	118339	26,21	39271	11,51	86874	24,84	-31465	10,14
незавершене виробництво	14204	2,64	49	0,01	-14155	-2,63	1162	0,33	1113	0,32
готова продукція	444720	82,66	333046	73,78	-111674	-8,88	261735	74,83	-71311	-8,83
товари	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги:	632927	25,22	762400	32,41	129473	7,19	1092654	42,31	330254	9,90
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	17984	0,72	9081	0,39	-8903	-0,33	54810	2,12	45729	1,73
з бюджетом	41436	1,65	35918	1,52	-5518	-0,13	82215	3,18	46297	1,66

Продовження таблиці 2.2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
у т.ч. з податку на прибуток	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
з нарахованих доходів	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
із внутрішніх розрахунків	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	332097	13,23	286743	12,19	-45354	-1,04	322070	12,47	35327	0,28
Поточні фінансові інвестиції	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Гроші та їх еквіваленти:	54434	2,17	34502	1,47	-19932	-0,70	234	0,01	-34268	-1,46
готівка	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
рахунки в банках	54434	100,0	34502	100,0	-19932	-	234	100,00	-34268	-
Витрати майбутніх періодів	2535	0,10	2720	0,12	185	0,02	979	0,04	-1741	-0,08
Інші оборотні активи	2884	0,11	3117	0,13	233	0,02	190733	7,38	187616	7,25
Усього за розділом II	1622289	64,63	1585915	67,42	-36374	2,79	1902733	73,68	316818	6,26
<i>III. Необоротні активи, утримувані для продажу та групи вибуття</i>										
Необоротні активи, утримувані для продажу та групи вибуття	-	-	-	-	-	-				
Разом активів	2510109	100,00	2352226	100,00	-157883	-	2582562	100,00	230336	-

Джерело розраховано автором на основі [34-36]

Для встановлення першопричин зазначених коливань необхідно детально проаналізувати співвідношення між двома базовими макроструктурними компонентами балансу - необоротними та оборотними активами.

Протягом 2023–2025 років у ТОВ «РУДОМАЙН» відбувалася стійка та послідовна редукція необоротних засобів, оцінених за їхньою середньорічною вартістю. Так, у 2024 році вартість основних засобів компанії скоротилася на 118843 тис. грн, а у 2025 році - ще на 47474 тис. грн, зафіксувавшись на рівні 404668 тис. грн (що на 29,13% менше порівняно з базовим 2023 роком). Уповільнення оновлення матеріально-технічної бази та планове нарахування амортизації відображають вимушену консервативну політику менеджменту щодо капітальних інвестицій у період високих воєнних ризиків. Незавершені капітальні інвестиції мають незначну частку в активах, однак їх наявність свідчить про здійснення інвестиційних процесів та перспективи подальшого розвитку виробництва.

Головним драйвером розширення майнового потенціалу підприємства та зміни структури його активованого капіталу у 2025 році виступили саме

оборотні (мобільні) активи. Якщо у 2024 році їхня середньорічна вартість незначно коливалася в бік зменшення (-36374 тис. грн), то у 2025 році відбулося стрімке нагромадження оборотних засобів - їхній обсяг збільшився на 316818 тис. грн (або на 19,98%), зафіксувавши значення 1902733 тис. грн. Внаслідок цього частка оборотних активів у загальній структурі майна підприємства стала домінуючою, що свідчить про високу рухливість балансу та підвищення фінансової гнучкості компанії.

Оборотні активи демонструють стійку тенденцію до зростання. Найбільшу частку у їх складі займають запаси, дебіторська заборгованість та інші оборотні активи. Вартість запасів у 2024 році збільшилася на 85558 тис. грн, або на 15,53 %, а у 2025 році - ще на 101663 тис. грн, або на 13,54 %. При цьому їх частка у структурі активів зросла з 21,43 % до 35,66 %. Така тенденція свідчить про значне накопичення виробничих запасів та готової продукції. З одного боку, це може бути результатом розширення виробничої діяльності, а з іншого - ознакою уповільнення реалізації продукції та зниження швидкості обороту ресурсів.

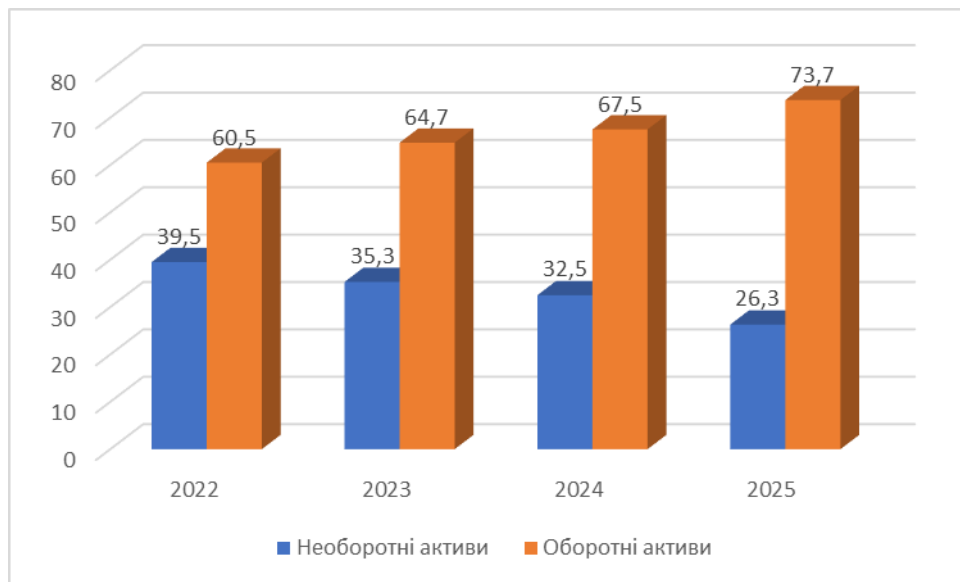
Особливо суттєвими є зміни у складі дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи та послуги. У 2024 році її обсяг зріс на 129473 тис. грн, або на 7,19 %, а у 2026 році — ще на 300254 тис. грн, або на 9,90 %. Частка даного показника у структурі активів збільшилася з 25,22 % у 2023 році до 42,31 % у 2025 році. Це свідчить про суттєве відволікання коштів з обороту підприємства та посилення залежності від розрахунків із покупцями. Така ситуація негативно впливає на ліквідність і може створювати ризики втрати платоспроможності у разі несвоєчасного погашення дебіторської заборгованості.

Інша поточна дебіторська заборгованість також характеризується тенденцією до збільшення. У 2024 році її обсяг зріс на 40039 тис. грн, або на 0,35 %, а у 2025 році - ще на 45729 тис. грн, або на 1,73 %. Це свідчить про зростання обсягів інших розрахунків підприємства та додаткове відволікання оборотних коштів.

Позитивною тенденцією є збільшення обсягу грошових коштів та їх еквівалентів у 2025 році на 46297 тис. грн, або на 1,66 %. Незважаючи на те, що їх частка у структурі активів залишається незначною, це свідчить про певне покращення рівня ліквідності підприємства та підвищення його здатності своєчасно виконувати поточні фінансові зобов'язання.

Отже, проведений аналіз показує, що структура активів ТОВ «РУДОМАЙН» характеризується високою часткою оборотних активів, значною концентрацією ресурсів у запасах та дебіторській заборгованості, а також скороченням питомої ваги необоротних активів. Незважаючи на позитивну динаміку вартості активів у 2025 році, виявлені тенденції свідчать про необхідність удосконалення політики управління оборотними коштами, прискорення інкасації дебіторської заборгованості та оптимізації структури запасів з метою зміцнення фінансової стійкості та підвищення ефективності діяльності підприємства.

Наглядне зображення співвідношення необоротних та оборотних активів ТОВ «РУДОМАЙН» наведено на рис. 2.2.

Рис. 2.2. Динаміка структури оборотних та необоротних коштів ТОВ «РУДОМАЙН» за 2022-2025рр., %

Джерело: складено автором на основі [34-36]

Візуалізація аналітичних даних на рис. 2.2 дозволяє чітко ідентифікувати зміну моделі формування активів ТОВ «РУДОМАЙН» протягом 2022–2025 років. Графік наочно демонструє послідовне скорочення частки необоротного капіталу (нижня/верхня частина стовпчиків) на тлі стрімкого розширення операційного (оборотного) майна у звітному періоді. Головним драйвером зростання активів, як чітко видно з діаграми, виступив саме оборотний капітал. Така трансформація архітектури активів у бік мобільних засобів підвищує ліквідність балансу ТОВ «РУДОМАЙН» та свідчить про переорієнтацію фінансової стратегії менеджменту на забезпечення безперебійності поточних операційних процесів.

Для більш глибокої оцінки структури майна підприємства доцільно проаналізувати показники мобільності активів, які характеризують співвідношення між оборотними та необоротними активами, а також рівень концентрації найбільш мобільних елементів у структурі майна підприємства. Дані показники дозволяють оцінити гнучкість структури активів, швидкість їх трансформації у грошову форму та здатність підприємства адаптуватися до змін зовнішнього економічного середовища (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

**Показники мобільності та структури активів ТОВ «РУДОМАЙН»
за 2023–2025 рр.**

Показник	Формула	Станом на 01.01.2024р.	Станом на 01.01.2025р.	Станом на 01.01.2026р.
Коефіцієнт мобільності активів	Оборотні активи / Необоротні активи	1,83	2,04	2,80
Частка оборотних активів	Оборотні активи / Валюта балансу	0,65	0,67	0,74
Частка необоротних активів	Необоротні активи / Валюта балансу	0,35	0,33	0,26
Коефіцієнт співвідношення дебіторської заборгованості та оборотних активів	Дебіторська заборгованість / Оборотні активи	0,61	0,67	0,77

Джерело: розраховано автором на основі [34-36]

Як свідчать дані таблиці 2.3, протягом 2023–2025 років у ТОВ «РУДОМАЙН» спостерігалось стійке зростання мобільності активів.

Коефіцієнт мобільності активів зріс з 1,83 у 2023 році до 2,80 у 2025 році, що свідчить про суттєве переважання оборотних активів над необоротними у структурі майна підприємства. Така тенденція є наслідком скорочення обсягів необоротних активів та одночасного зростання оборотного капіталу.

Частка оборотних активів у структурі балансу зросла з 64,63% до 73,68%, тоді як частка необоротних активів скоротилася з 35,37% до 26,32%. Це свідчить про підвищення гнучкості структури активів підприємства та посилення його орієнтації на забезпечення поточної операційної діяльності.

Водночас негативною тенденцією є суттєве зростання частки дебіторської заборгованості у складі оборотних активів. Якщо у 2023 році її частка становила 61%, то у 2025 році - вже 77%. Це свідчить про значне відволікання оборотного капіталу у розрахунки з дебіторами та формує ризики погіршення ліквідності підприємства.

Наступним етапом аналізу активів підприємства є оцінка якісного стану основних засобів, оскільки саме вони формують виробничий потенціал підприємства та визначають можливості здійснення ефективної господарської діяльності. Дослідження якісних характеристик основних засобів дозволяє оцінити рівень їх фізичного та морального зносу, ступінь придатності до подальшої експлуатації, інтенсивність використання, а також ефективність вкладення капіталу у необоротні активи. Саме тому в системі аналізу майнового стану важливе значення мають показники зносу, придатності, фондівіддачі, фондомісткості, рентабельності основних засобів та індексу постійного активу (табл. 2.4).

Дані таблиці 2.4 свідчать про погіршення технічного стану основних засобів ТОВ «РУДОМАЙН» упродовж 2023–2025 років. Коефіцієнт зносу зріс із 0,39 у 2023 році до 0,61 у 2025 році, тобто понад 60% первісної вартості основних засобів уже перенесено на витрати через амортизацію. Відповідно коефіцієнт придатності зменшився з 0,61 до 0,39, що свідчить про поступове старіння матеріально-технічної бази підприємства та потребу в її оновленні.

**Динаміка показників якісного стану та ефективності використання
основних засобів ТОВ «РУДОМАЙН» за 2023–2025 рр**

Показник	Формула	Станом на 01.01.2024р.	Станом на 01.01.2025р.	Станом на 01.01.2026р.
Коефіцієнт зносу основних засобів	Знос / Первісна вартість ОЗ	0,39	0,52	0,61
Коефіцієнт придатності основних засобів	Залишкова вартість ОЗ / Первісна вартість ОЗ	0,61	0,48	0,39
Індекс постійного активу	Необоротні активи / Власний капітал	0,44	0,42	0,36
Фондовіддача, грн/грн	Чистий дохід / Середньорічна вартість ОЗ	4,02	5,99	7,39
Фондомісткість, грн/грн	Середньорічна вартість ОЗ / Чистий дохід	0,25	0,17	0,14
Рентабельність основних засобів, %	(Чистий прибуток / Середньорічна вартість ОЗ) × 100	-13,35	-49,44	10,28

Джерело розраховано автором на основі [34-36]

Індекс постійного активу протягом 2023–2025 років знизився з 0,44 до 0,36, що свідчить про скорочення частки необоротних активів, профінансованих за рахунок власного капіталу. З одного боку, така тенденція може характеризувати підвищення гнучкості структури активів та збільшення питомої ваги оборотних коштів у діяльності підприємства. З іншого боку, зниження показника може бути наслідком скорочення вартості необоротних активів або недостатнього рівня інвестицій у виробничий потенціал підприємства. Водночас значення індексу перебуває в межах нормативного рівня, що свідчить про достатнє забезпечення необоротних активів власними джерелами фінансування та відсутність критичної залежності від позикового капіталу при формуванні довгострокових активів.

Водночас позитивною тенденцією є зростання фондовіддачі: з 4,02 грн у 2023 році до 7,39 грн у 2025 році. Це означає, що кожна гривня, вкладена в основні засоби, у 2025 році забезпечувала 7,39 грн чистого доходу. Така динаміка свідчить про підвищення інтенсивності використання виробничих потужностей. Одночасно фондомісткість знизилася з 0,25 до 0,14 грн, що також підтверджує більш ефективне використання основних засобів.

Рентабельність основних засобів у 2023–2024 роках була від’ємною через збитковість діяльності підприємства. Найгірше значення спостерігалось у 2024 році - -49,44%. Проте у 2025 році показник зріс до 10,28%, що свідчить про відновлення прибутковості та покращення результативності використання виробничого потенціалу.

Отже, основною проблемою є зростання зносу основних засобів, однак підприємство одночасно демонструє підвищення ефективності їх використання. Це означає, що ТОВ «РУДОМАЙН» здатне генерувати більший дохід на одиницю виробничих активів, але для збереження цієї тенденції необхідним є подальше оновлення, модернізація та технічне переоснащення основних засобів.

Для більш глибокої оцінки технічного стану основних засобів підприємства доцільно проаналізувати показники їх відтворення, які характеризують інтенсивність оновлення та вибуття виробничих активів. Аналіз процесів відтворення основних засобів дозволяє оцінити рівень інвестиційної активності підприємства, темпи модернізації матеріально-технічної бази та здатність підприємства підтримувати належний виробничий потенціал у довгостроковій перспективі.

Особливого значення такий аналіз набуває для підприємств гірничодобувної галузі, оскільки їх діяльність характеризується високою капіталомісткістю, значним рівнем фізичного зносу обладнання та потребою у постійному технічному переоснащенні виробництва. Для оцінки інтенсивності відтворення основних засобів ТОВ «РУДОМАЙН» доцільно проаналізувати коефіцієнти оновлення, вибуття та приросту основних засобів. Результати розрахунків наведено у таблиці 2.5.

Як свідчать дані таблиці 2.5, упродовж 2023–2025 років процес відтворення основних засобів ТОВ «РУДОМАЙН» характеризувався нерівномірною динамікою. У 2023–2024 роках коефіцієнт оновлення основних засобів залишався на низькому рівні - 0,03 та 0,02 відповідно, що свідчить про недостатню інтенсивність введення нових виробничих активів та обмежені

обсяги капітальних інвестицій у модернізацію матеріально-технічної бази підприємства.

Таблиця 2.5

**Показники відтворення основних засобів ТОВ «РУДОМАЙН»
за 2023–2025 рр.**

Показник	Формула	Станом на 01.01.2024р.	Станом на 01.01.2025р.	Станом на 01.01.2026р.
Коефіцієнт оновлення основних засобів	Вартість введених ОЗ / Первісна вартість ОЗ	0,03	0,02	0,10
Коефіцієнт вибуття основних засобів	Вартість вибутих ОЗ / Первісна вартість ОЗ	0,05	0,07	0,04
Коефіцієнт приросту основних засобів	(Введення – вибуття) / Вартість ОЗ	-0,02	-0,05	0,06

Джерело: розраховано автором на основі [34-36]

Водночас коефіцієнт вибуття основних засобів у зазначений період перевищував коефіцієнт оновлення, що зумовило від’ємне значення коефіцієнта приросту основних засобів. Така ситуація свідчить про скорочення виробничого потенціалу підприємства та поступове старіння його основних засобів. Подібна тенденція може бути наслідком високого рівня фізичного зносу обладнання, недостатнього фінансування інвестиційної діяльності або вимушеного обмеження капітальних вкладень в умовах воєнно-економічної нестабільності.

Позитивною тенденцією є суттєве покращення показників відтворення основних засобів у 2025 році. Коефіцієнт оновлення зріс до 0,10, тоді як коефіцієнт вибуття знизився до 0,04. У результаті коефіцієнт приросту основних засобів набув позитивного значення - 0,06, що свідчить про активізацію процесів оновлення виробничого потенціалу підприємства та поступове відновлення інвестиційної активності.

Отже, результати аналізу свідчать, що у 2023–2024 роках ТОВ «РУДОМАЙН» характеризувалося недостатньо активними процесами відтворення основних засобів та поступовим скороченням виробничого потенціалу. Проте у 2025 році підприємству вдалося активізувати процеси оновлення матеріально-технічної бази, що позитивно характеризує перспективи

подальшого розвитку виробництва та підвищення ефективності господарської діяльності.

Стрімке зростання обсягу оборотних активів вимагає ретельної оцінки швидкості їхнього руху, оскільки надмірна іммобілізація капіталу в поточних потоках може сигналізувати про накопичення менш ліквідних елементів (запасів чи дебіторської заборгованості контрагентів). Темпи оборотності задіяного капіталу та здатність менеджменту забезпечувати збалансований операційний процес знаходять своє інтегральне відображення у показниках ефективності використання оборотних активів (табл. 2.6). Для підприємств гірничодобувної галузі ефективність управління оборотними активами має особливе значення через значну потребу у виробничих запасах, високий рівень дебіторської заборгованості та тривалий цикл реалізації продукції.

Таблиця 2.6

**Показники ефективності використання оборотних активів ТОВ
«РУДОМАЙН» за 2023-2025 рр.**

Показник	Формула для розрахунку	Станом на 01.01.2024р.	Станом на 01.01.2025р.	Станом на 01.01.2026р.
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	Чистий дохід / Середня вартість оборотних активів	1,82	1,47	2,16
Коефіцієнт завантаження оборотних активів	Оборотні активи / Чистий дохід	0,55	0,68	0,46
Тривалість одного обороту, днів	360 / Коефіцієнт оборотності	197,80	244,90	166,67
Рентабельність оборотних активів	Чистий прибуток / Оборотні активи	-0,08	-0,27	0,19
Коефіцієнт забезпечення власними оборотними коштами	(Власний капітал – необоротні активи) / оборотні активи	0,41	0,36	0,52

Джерело: розраховано автором на основі [34-36]

Як свідчать дані таблиці 2.6, у 2024 році коефіцієнт оборотності оборотних активів знизився з 1,82 до 1,47 обороту, що свідчить про уповільнення швидкості обігу оборотного капіталу підприємства. Така тенденція може бути наслідком збільшення запасів, накопичення дебіторської заборгованості або зниження обсягів реалізації продукції. Проте у 2025 році

показник зріс до 2,16 обороту, що свідчить про суттєве підвищення ефективності використання оборотних активів та прискорення їх обігу.

Відповідно змінилася і тривалість одного обороту оборотних активів. У 2024 році вона збільшилася до 244,9 днів порівняно зі 197,8 дня у 2023 році, що негативно характеризує швидкість повернення коштів у господарський оборот. Однак у 2025 році тривалість одного обороту скоротилася до 166,67 дня, що свідчить про прискорення операційного циклу та більш ефективне використання оборотного капіталу підприємства.

Коефіцієнт завантаження оборотних активів у 2024 році зріс до 0,68 грн, тобто для отримання 1 грн чистого доходу підприємству було необхідно авансувати 0,68 грн оборотних активів. Це свідчить про зниження ефективності їх використання. У 2025 році показник зменшився до 0,46 грн, що є позитивною тенденцією та вказує на підвищення результативності використання оборотного капіталу.

Рентабельність оборотних активів у 2023–2024 роках мала від’ємне значення, що було пов’язано зі збитковою діяльністю підприємства. Найнижчий рівень спостерігався у 2024 році, коли на 1 грн оборотних активів припадало 0,27 грн збитку. Проте у 2025 році показник набув позитивного значення та становив 0,19, що свідчить про відновлення прибутковості діяльності та підвищення ефективності використання оборотного капіталу.

Позитивною тенденцією є також зростання коефіцієнта забезпечення власними оборотними коштами до 0,52 у 2025 році. Це свідчить про підвищення рівня фінансової незалежності підприємства та збільшення частки оборотних активів, сформованих за рахунок власного капіталу. Значення показника перевищує нормативний рівень (більше 10%), що позитивно характеризує фінансову стійкість підприємства та його здатність забезпечувати поточну діяльність без надмірної залежності від короткострокових позикових ресурсів.

Отже, проведений аналіз свідчить, що у 2025 році підприємству вдалося суттєво покращити показники ефективності використання оборотного капіталу,

прискорити оборотність активів та відновити прибутковість діяльності. Це свідчить про підвищення результативності управління оборотними активами та поступове зміцнення фінансового стану підприємства.

Важливою складовою аналізу оборотних активів є оцінка стану та ефективності використання запасів підприємства. Для ТОВ «РУДОМАЙН» запаси мають важливе значення, оскільки гірничодобувна діяльність характеризується значною матеріаломісткістю виробництва, потребою у стабільному забезпеченні виробничого процесу сировиною, матеріалами та паливно-енергетичними ресурсами. Ефективність управління запасами безпосередньо впливає на швидкість обороту оборотного капіталу, рівень витрат підприємства, ліквідність та фінансову стійкість.

Для оцінки ефективності використання запасів доцільно проаналізувати коефіцієнт оборотності запасів, тривалість одного обороту запасів та коефіцієнт накопичення запасів. Результати аналізу наведено у таблиці 2.7.

Таблиця 2.7

**Показники ефективності використання запасів ТОВ «РУДОМАЙН»
за 2023–2025 рр.**

Показник	Формула	Станом на 01.01.2024р.	Станом на 01.01.2025р.	Станом на 01.01.2026р.
Коефіцієнт оборотності запасів	Собівартість реалізованої продукції / Середні запаси	6,42	5,18	7,36
Період обороту запасів, днів	360 / Коефіцієнт оборотності запасів	56	69	49
Коефіцієнт накопичення запасів	(Виробничі запаси + незавершене виробництво) / Готова продукція	0,84	1,12	0,73

Джерело: розраховано автором на основі [34-36]

Дані таблиці 2.7 свідчать, що у 2024 році ефективність використання запасів підприємства погіршилася. Коефіцієнт оборотності запасів знизився з 6,42 до 5,18 обороту, що свідчить про уповільнення швидкості реалізації запасів та збільшення тривалості їх перебування у виробничо-комерційному циклі підприємства. Така тенденція могла бути зумовлена накопиченням виробничих запасів, зростанням залишків готової продукції або зниженням

темпів реалізації продукції в умовах нестабільної ринкової кон'юнктури.

Відповідно період обороту запасів у 2024 році зріс із 56 до 69 днів, тобто підприємству знадобилося більше часу для повного проходження запасами операційного циклу. Збільшення тривалості обороту негативно впливає на ліквідність підприємства, оскільки значна частина фінансових ресурсів відволікається у запаси та тимчасово вилучається з активного грошового обігу.

Проте у 2025 році спостерігається суттєве покращення показників ефективності використання запасів. Коефіцієнт оборотності зріс до 7,36 обороту, а період одного обороту скоротився до 49 днів. Це свідчить про прискорення реалізації запасів, оптимізацію їх структури та підвищення ефективності управління матеріальними ресурсами підприємства. Позитивна динаміка також може бути пов'язана зі зростанням обсягів виробництва та реалізації продукції.

Коефіцієнт накопичення запасів у 2024 році зріс до 1,12, що свідчить про переважання виробничих запасів і незавершеного виробництва над готовою продукцією. Така ситуація може вказувати на уповільнення виробничого циклу або накопичення ресурсів для забезпечення безперебійної діяльності підприємства. Водночас у 2025 році показник знизився до 0,73, що свідчить про більш збалансовану структуру запасів та підвищення ефективності їх використання.

Отже, результати проведеного аналізу свідчать, що у 2024 році ТОВ «РУДОМАЙН» зіткнулося з певним погіршенням ефективності управління запасами, однак уже у 2025 році підприємству вдалося суттєво прискорити їх оборотність та оптимізувати структуру запасів. Це позитивно впливає на швидкість обороту оборотного капіталу, ліквідність та загальний фінансовий стан підприємства.

Наступним етапом аналізу оборотних активів є оцінка стану та ефективності управління дебіторською заборгованістю підприємства. Дебіторська заборгованість займає вагоме місце у структурі оборотних активів ТОВ «РУДОМАЙН», а тому рівень її оборотності безпосередньо впливає на

ліквідність, фінансову стійкість та швидкість обігу фінансових ресурсів підприємства. Надмірне зростання дебіторської заборгованості призводить до відволікання коштів із господарського обороту, погіршує платоспроможність підприємства та підвищує ризик виникнення прострочених боргів.

Для аналізу дебіторської заборгованості доцільно використовувати показники її оборотності, періоду інкасації та коефіцієнта відволікання оборотних коштів у дебіторську заборгованість. Результати розрахунків наведено у таблиці 2.8.

Таблиця 2.8

Показники ефективності управління дебіторською заборгованістю ТОВ «РУДОМАЙН» за 2023–2025 рр.

Показник	Формула	Станом на 01.01.2024р.	Станом на 01.01.2025р.	Станом на 01.01.2026р.
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	Чистий дохід / Середня дебіторська заборгованість	2,24	1,71	2,93
Період інкасації дебіторської заборгованості, днів	360 / Коефіцієнт оборотності	161	211	123
Коефіцієнт відволікання оборотних коштів у дебіторську заборгованість	Дебіторська заборгованість / Оборотні активи	0,58	0,63	0,49

Джерело: розраховано автором на основі [34-36]

Проведений у таблиці 2.8 аналіз свідчить, що у 2024 році ефективність управління дебіторською заборгованістю підприємства погіршилася. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості знизився з 2,24 до 1,71 обороту, що свідчить про уповільнення швидкості повернення коштів від дебіторів та збільшення строків розрахунків із покупцями. Така тенденція може бути пов’язана зі зростанням обсягів реалізації продукції з відстрочкою платежу, погіршенням платіжної дисципліни контрагентів або нестабільністю економічного середовища.

Відповідно у 2024 році період інкасації дебіторської заборгованості збільшився до 211 днів порівняно зі 161 днем у 2023 році. Це означає, що підприємству знадобилося майже сім місяців для повернення коштів, вкладених у розрахунки з покупцями та замовниками. Подібна ситуація негативно впливає

на ліквідність підприємства, оскільки значний обсяг фінансових ресурсів тривалий час вилучений із господарського обороту.

Проте у 2025 році спостерігається суттєве покращення показників ефективності управління дебіторською заборгованістю. Коефіцієнт її оборотності зріс до 2,93 обороту, а період інкасації скоротився до 123 днів. Це свідчить про прискорення повернення коштів від дебіторів, покращення платіжної дисципліни контрагентів та більш ефективну політику управління розрахунками з покупцями.

Коефіцієнт відволікання оборотних коштів у дебіторську заборгованість у 2024 році зріс до 0,63, що свідчить про підвищення частки оборотних активів, вкладених у дебіторську заборгованість. Це негативно характеризує структуру оборотного капіталу підприємства, оскільки значна частина ресурсів не бере участі у поточному грошовому обігу. Водночас у 2025 році показник знизився до 0,49, що свідчить про скорочення обсягів відволікання оборотних коштів та підвищення мобільності активів підприємства.

Отже, результати аналізу свідчать, що у 2024 році ТОВ «РУДОМАЙН» зіткнулося з погіршенням ефективності управління дебіторською заборгованістю та уповільненням її оборотності. Проте вже у 2025 році підприємству вдалося суттєво прискорити процес інкасації дебіторської заборгованості, зменшити обсяг відволікання оборотних коштів та покращити ліквідність. Це позитивно характеризує систему управління розрахунками з дебіторами та сприяє зміцненню фінансової стійкості підприємства.

Для комплексної оцінки ефективності управління оборотними активами доцільно проаналізувати тривалість операційного циклу підприємства, який характеризує період повного обороту фінансових ресурсів від моменту вкладення коштів у виробничі запаси до моменту їх повернення у формі грошових надходжень від покупців (табл. 2.9).

Як свідчать дані таблиці 2.9, у 2024 році тривалість операційного циклу ТОВ «РУДОМАЙН» зросла з 217 до 280 днів, що свідчить про суттєве уповільнення обороту оборотного капіталу підприємства. Основними

причинами такої тенденції стали збільшення тривалості обороту запасів та суттєве подовження строків інкасації дебіторської заборгованості.

Таблиця 2.9

Динаміка операційного циклу ТОВ «РУДОМАЙН» за 2023–2025 рр.

Показник	Формула	Станом на 01.01.2024р.	Станом на 01.01.2025р.	Станом на 01.01.2026р.
Період обороту запасів, днів	$360 / \text{Оборотність запасів}$	56	69	49
Період інкасації дебіторської заборгованості, днів	$360 / \text{Оборотність дебіторської заборгованості}$	161	211	123
Операційний цикл, днів	Період обороту запасів + Період інкасації дебіторської заборгованості	217	280	172

Джерело: розраховано автором на основі [34-36]

Водночас у 2025 році операційний цикл скоротився до 172 днів, що свідчить про прискорення обороту фінансових ресурсів підприємства, підвищення ефективності управління запасами та покращення системи розрахунків із дебіторами. Скорочення тривалості операційного циклу позитивно впливає на ліквідність, фінансову стійкість та потребу підприємства у залученні додаткових джерел фінансування поточної діяльності.

Таким чином, проведений аналіз активів ТОВ «РУДОМАЙН» свідчить про суттєву трансформацію структури майна підприємства упродовж 2023–2025 років. Для підприємства характерним є зростання частки оборотних активів та поступове скорочення необоротного капіталу, що підвищує мобільність активів, проте одночасно супроводжується значним відволіканням фінансових ресурсів у дебіторську заборгованість. Незважаючи на погіршення технічного стану основних засобів, підприємство демонструє підвищення ефективності їх використання та відновлення прибутковості діяльності у 2025 році. Водночас виявлені тенденції свідчать про необхідність удосконалення політики управління оборотним капіталом, прискорення інкасації дебіторської заборгованості та активізації процесів оновлення виробничого потенціалу підприємства.

2.3 Аналіз складу, структури та динаміки джерел формування пасивів ТОВ «РУДОМАЙН»

Фінансовий стан підприємства значною мірою залежить не лише від обсягів та структури активів, але й від джерел їх формування. Саме пасиви відображають структуру капіталу підприємства, співвідношення власних і позикових джерел фінансування, рівень фінансової незалежності та ступінь залежності від зовнішніх кредиторів. Раціональна структура пасивів забезпечує фінансову стійкість підприємства, підтримання належного рівня ліквідності та створює передумови для стабільного функціонування і розвитку суб'єкта господарювання.

Аналіз пасивів підприємства передбачає оцінку складу, структури та динаміки джерел фінансування майна підприємства, визначення змін у співвідношенні власного капіталу та зобов'язань, а також виявлення тенденцій у формуванні фінансових ресурсів. Особливе значення такий аналіз має для підприємств гірничодобувної галузі, діяльність яких характеризується високою капіталомісткістю виробництва, значною потребою у фінансових ресурсах та підвищеним рівнем фінансових ризиків.

У процесі аналізу пасивів ТОВ «РУДОМАЙН» доцільно дослідити структуру власного капіталу, динаміку довгострокових і поточних зобов'язань, а також оцінити зміни у структурі джерел фінансування підприємства протягом 2023–2025 років. Результати аналізу складу та структури пасивів наведено у таблиці 2.10.

Дані таблиці 2.10 свідчать, що протягом 2023–2025 років у структурі пасивів ТОВ «РУДОМАЙН» відбувалися суттєві зміни як у складі власного капіталу, так і в обсягах залучених зобов'язань. Загальна вартість джерел фінансування підприємства у 2024 році скоротилася на 157833 тис. грн, або на 6,29 %, що було наслідком погіршення фінансових результатів діяльності та зменшення обсягів власного капіталу. Водночас у 2025 році спостерігалось

зростання валюти балансу на 230336 тис. грн, або на 9,89 %, що свідчить про часткове відновлення фінансового потенціалу підприємства та активізацію його господарської діяльності.

Таблиця 2.10

**Аналіз динаміки та структури пасивів ТОВ «РУДОМАЙН»
за 2023-2025 рр., тис. грн.**

Показник	Станом на 01.01.2024 р.		Станом на 01.01.2025 р.		Відхилення		Станом на 01.01.2026 р.		Відхилення	
	сума, тис. грн.	питома вага, %	сума, тис. грн.	питома вага, %	абсолютне, тис. грн	у питомій вазі, %	сума, тис. грн.	питома вага, %	абсолютне, тис. грн	у питомій вазі, %
I. Власний капітал										
Зареєстрований (пайовий) капітал	21907	0,87	21907	0,93	-	0,06	21907	0,85	-	-0,08
Капітал у дооцінках	(2471)	-0,1	1979	0,07	4450	0,17	10605	0,41	8626	0,34
Додатковий капітал	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Резервний капітал	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Нерозподілений прибуток	2019620	80,46	1796098	76,36	-223522	-4,1	1837702	71,15	41604	-5,21
Усього за розділом I	2039056	81,23	1819684	77,36	-219372	-3,87	1870214	72,41	50 530	4,95
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення										
Відстрочені податкові зобов'язання	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Пенсійні зобов'язання	58498	2,33	83623	3,56	25125	1,23	105520	4,09	21897	0,53
Довгострокові кредити банків	4220	0,17	33631	1,43	29411	1,26	-	-	-33631	-1,43
Інші довгострокові зобов'язання	71332	2,84	63668	2,71	-7664	-0,13	61034	2,36	-2634	-0,35
Довгострокові забезпечення	2907	0,16	5857	0,25	2950	0,09	9627	0,37	3770	0,12
Цільове фінансування	30030	1,20	41271	1,75	11241	0,55	48827	1,89	7556	0,14
Усього за розділом II	166987	6,65	228053	9,70	61066	3,05	225008	8,71	-3045	-0,99
III. Поточні зобов'язання і забезпечення										
Короткострокові кредити банків	12025	0,48	-	-	-12025	-0,48	28351	1,10	28351	1,10
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	54912	2,19	95460	4,06	40548	1,87	85943	3,33	-9517	-0,73
товари, роботи, послуги	80032	3,19	105179	4,47	25147	1,28	230364	8,92	125185	4,45
розрахунками з бюджетом	27001	1,08	19890	0,85	-7111	-0,23	24899	0,96	5009	0,11
розрахунками зі страхування	3413	0,13	2640	0,11	-773	-0,02	6179	0,24	3539	0,13
розрахунками з оплати праці	11702	0,47	8667	0,37	-3035	-0,10	21071	0,82	12404	0,45
за одержаними авансами	5813	0,23	8830	0,38	3017	0,15	29116	1,13	20286	0,75
Поточні забезпечення	32649	1,30	38106	1,62	5457	0,32	46916	1,82	8810	0,20
Доходи майбутніх періодів	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші поточні зобов'язання	76519	3,00	25717	1,09	-50802	-1,91	14501	0,56	-11216	-0,53
Усього за розділом III	304066	12,12	304489	12,94	423	0,82	487340	18,88	182851	5,94
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом пасивів	2510109	100,00	2352226	100,00	-157883	-	2582562	100,00	230336	-

Джерело: розраховано автором на основі [34-36]

У структурі пасивів ТОВ «РУДОМАЙН» переважає власний капітал, частка якого у 2023 році становила 80,46% загального обсягу джерел фінансування. У 2024 році його питома вага знизилася до 76,36 %, а у 2025 році - до 71,15 %, що свідчить про поступове скорочення рівня фінансової автономії підприємства. Основною причиною таких змін стало суттєве зменшення нерозподіленого прибутку, який у 2024 році скоротився на 223522 тис. грн, або на 4,18 %, а у 2025 році - ще на 410604 тис. грн, або на 5,21 %. Така тенденція свідчить про погіршення фінансових результатів діяльності підприємства та зниження внутрішніх джерел фінансування його розвитку.

Водночас позитивною тенденцією є зростання зареєстрованого капіталу підприємства у 2025 році на 872 тис. грн, а також суттєве збільшення капіталу у дооцінках, частка якого зросла до 0,41 % структури пасивів. Це свідчить про проведення переоцінки активів підприємства та часткове зміцнення його капіталізованої бази.

Довгострокові зобов'язання протягом аналізованого періоду залишалися незначними у структурі пасивів підприємства. Їх частка у 2023 році становила 6,65 %, у 2024 році зросла до 9,70 %, а у 2025 році - до 9,71 %. Основною складовою довгострокових зобов'язань є пенсійні забезпечення, обсяг яких у 2025 році збільшився на 21897 тис. грн. Зростання забезпечень може свідчити про підвищення соціальних зобов'язань підприємства та необхідність формування резервів для покриття майбутніх витрат.

Позитивним аспектом є скорочення довгострокових кредитів банків у 2025 році на 31631 тис. грн, що свідчить про поступове зменшення залежності підприємства від довгострокових позикових ресурсів. Водночас спостерігається зростання цільового фінансування, обсяг якого у 2025 році збільшився на 7556 тис. грн, що може бути пов'язано із залученням додаткових фінансових ресурсів для підтримання діяльності підприємства.

Найбільш суттєві зміни відбулися у складі поточних зобов'язань підприємства. Їх частка у структурі пасивів зросла з 12,12 % у 2023 році до 18,88 % у 2025 році, що свідчить про підвищення залежності підприємства від

короткострокових джерел фінансування. Особливо значним є збільшення кредиторської заборгованості за товари, роботи та послуги, яка у 2025 році зросла на 125185 тис. грн, а її частка у структурі пасивів досягла 8,92 %. Це може свідчити як про розширення масштабів операційної діяльності підприємства, так і про зростання потреби у фінансуванні оборотного капіталу за рахунок комерційного кредиту.

Крім того, у 2025 році суттєво зросли поточні забезпечення - на 20286 тис. грн, що свідчить про збільшення обсягів резервування коштів для покриття майбутніх поточних витрат та зобов'язань. Водночас спостерігається скорочення інших поточних зобов'язань на 11126 тис. грн, що частково компенсувало загальне зростання короткострокової кредиторської заборгованості.

Отже, результати проведеного аналізу свідчать, що у структурі пасивів ТОВ «РУДОМАЙН» переважає власний капітал, що загалом позитивно характеризує рівень фінансової незалежності підприємства. Проте поступове скорочення частки власного капіталу та одночасне зростання поточних зобов'язань свідчать про посилення навантаження на систему фінансування діяльності підприємства. Незважаючи на достатньо високий рівень автономії, зростання кредиторської заборгованості та скорочення нерозподіленого прибутку формують ризики погіршення фінансової стійкості у майбутньому та потребують удосконалення політики управління джерелами фінансування підприємства.

Важливою складовою аналізу пасивів підприємства є розрахунок показників структури капіталу та аналіз їх динаміки, оскільки саме власний капітал виступає основним внутрішнім джерелом фінансування діяльності підприємства, забезпечує його фінансову незалежність, інвестиційну привабливість та стійкість до впливу зовнішніх ризиків (табл. 2.11). Достатній обсяг власного капіталу формує фінансову основу стабільного функціонування підприємства, знижує залежність від позикових ресурсів та підвищує рівень платоспроможності суб'єкта господарювання. Показники структури капіталу

дають змогу оцінити рівень фінансової незалежності підприємства, ступінь його залежності від позикових джерел фінансування та загальний рівень фінансової стійкості. Для підприємств гірничодобувної галузі оптимальна структура капіталу має особливе значення через високу капіталомісткість виробництва, значну потребу у довгострокових фінансових ресурсах та підвищений рівень виробничих ризиків.

Таблиця 2.11

**Динаміка показників структури капіталу ТОВ «РУДОМАЙН»
за 2023–2025 рр.**

Показник	Формула	Станом на 01.01.2024р.	Станом на 01.01.2025р.	Станом на 01.01.2026р.
Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	Власний капітал / Валюта балансу	0,81	0,77	0,72
Коефіцієнт заборгованості	Позиковий капітал / Власний капітал	0,23	0,29	0,39
Коефіцієнт фінансової стійкості	(Власний капітал + довгострокові зобов'язання) / Валюта балансу	0,88	0,87	0,82

Джерело: розраховано автором на основі [34-36]

Як свідчать дані таблиці 2.11, протягом 2023–2025 років ТОВ «РУДОМАЙН» зберігало достатньо високий рівень фінансової незалежності. Значення коефіцієнта автономії у 2023 році становило 0,81, у 2024 році - 0,77, а у 2025 році - 0,72. Незважаючи на поступове зниження показника, його значення суттєво перевищувало нормативний рівень 0,5, що свідчить про переважання власного капіталу у структурі джерел фінансування підприємства та відносно низьку залежність від зовнішніх кредиторів.

Водночас негативною тенденцією є поступове зростання коефіцієнта заборгованості - з 0,23 у 2023 році до 0,39 у 2025 році. Це свідчить про підвищення частки позикового капіталу у структурі фінансування діяльності підприємства. Незважаючи на те, що значення показника залишається нижчим за критичний рівень, зростання боргового навантаження свідчить про посилення залежності підприємства від залучених фінансових ресурсів та підвищення фінансових ризиків у майбутньому.

Коефіцієнт фінансової стійкості протягом аналізованого періоду залишався на достатньо високому рівні: 0,88 у 2023 році, 0,87 у 2024 році та 0,82 у 2025 році. Це свідчить про те, що переважна частина активів підприємства фінансується за рахунок стабільних джерел капіталу - власного капіталу та довгострокових зобов'язань. Незважаючи на певне зниження показника, підприємство зберігає високий рівень фінансової стійкості та здатність підтримувати стабільне функціонування у довгостроковій перспективі.

Отже, результати аналізу структури капіталу свідчать, що ТОВ «РУДОМАЙН» характеризується достатньо високим рівнем фінансової автономії та фінансової стійкості. Водночас поступове скорочення частки власного капіталу та зростання боргового навантаження вказують на необхідність посилення контролю за структурою джерел фінансування та підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами підприємства.

Важливою складовою оцінки структури капіталу підприємства є аналіз маневреності власного капіталу та рівня забезпечення необоротних активів стабільними джерелами фінансування. Показники таблиці 2.12 дозволяють оцінити ступінь мобільності власних фінансових ресурсів ТОВ «РУДОМАЙН», його здатність фінансувати поточну діяльність за рахунок власного капіталу та рівень залежності від довгострокових позикових джерел.

Таблиця 2.12

**Динаміка показників маневреності капіталу ТОВ «РУДОМАЙН»
за 2023–2025 рр.**

Показник	Формула	Станом на 01.01.2024р.	Станом на 01.01.2025р.	Станом на 01.01.2026р.
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	Власні оборотні кошти / Власний капітал	0,81	0,80	0,73
Коефіцієнт забезпечення необоротних активів власним капіталом	Власний капітал / Необоротні активи	1,24	1,16	0,98
Коефіцієнт фінансового левериджу	Довгострокові зобов'язання / Власний капітал	0,08	0,13	0,12

Джерело: розраховано автором на основі [34-36]

Як свідчать дані таблиці 2.12, коефіцієнт маневреності власного капіталу протягом 2023–2025 років поступово знижувався - з 0,81 до 0,73. Незважаючи на це, значення показника залишалося достатньо високим, що свідчить про наявність у підприємства значного обсягу власних оборотних коштів та достатній рівень мобільності власного капіталу.

Коефіцієнт забезпечення необоротних активів власним капіталом у 2025 році знизився до 0,98, що свідчить про майже повне покриття необоротних активів власними джерелами фінансування. Водночас тенденція до зниження показника свідчить про поступове зростання потреби підприємства у залученні позикових ресурсів для фінансування активів.

Коефіцієнт фінансового левериджу протягом аналізованого періоду залишався на невисокому рівні, що свідчить про помірну залежність підприємства від довгострокового позикового капіталу та відносно низький рівень фінансового ризику.

Важливою складовою аналізу структури капіталу підприємства є оцінка ефективності його використання. Показники рентабельності капіталу характеризують рівень прибутковості фінансових ресурсів, вкладених у діяльність підприємства, та дозволяють оцінити результативність управління власним і залученим капіталом. Для підприємств гірничодобувної галузі аналіз рентабельності капіталу має особливе значення, оскільки значна капіталомісткість виробництва потребує забезпечення достатнього рівня віддачі на вкладені фінансові ресурси (табл. 2.13).

Таблиця 2.13

**Динаміка показників рентабельності капіталу ТОВ «РУДОМАЙН»
за 2023–2025 рр.**

Показник	Формула	Станом на 01.01.2024р.	Станом на 01.01.2025р.	Станом на 01.01.2026р.
Коефіцієнт рентабельності інвестованого капіталу	Чистий прибуток / Середня величина сукупного капіталу	-0,06	-0,18	0,11
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	Чистий прибуток / Середня величина власного капіталу	-0,08	-0,24	0,15

Джерело: розраховано автором на основі [34–36]

Як свідчать дані таблиці 2.13, у 2023–2024 роках діяльність ТОВ «РУДОМАЙН» характеризувалася від’ємним рівнем рентабельності капіталу. Коефіцієнт рентабельності інвестованого капіталу у 2023 році становив $-0,06$, а у 2024 році знизився до $-0,18$. Це свідчить про збитковість діяльності підприємства та неефективне використання сукупного капіталу в зазначений період. Подібна тенденція могла бути пов’язана зі зростанням виробничих витрат, погіршенням ринкової кон’юнктури, скороченням обсягів реалізації продукції та впливом воєнно-економічних ризиків на діяльність підприємства.

Аналогічна ситуація спостерігалася і щодо рентабельності власного капіталу. У 2023 році показник становив $-0,08$, а у 2024 році його значення погіршилося до $-0,24$. Це означає, що власний капітал підприємства використовувався недостатньо ефективно та не забезпечував належного рівня прибутковості для власників підприємства. Від’ємне значення показника свідчить про отримання збитків на кожну гривню вкладеного власного капіталу.

Водночас у 2025 році спостерігається суттєве покращення ефективності використання капіталу підприємства. Коефіцієнт рентабельності інвестованого капіталу зріс до $0,11$, а рентабельність власного капіталу - до $0,15$. Це свідчить про відновлення прибутковості діяльності підприємства та підвищення ефективності використання фінансових ресурсів. Позитивна динаміка показників рентабельності може бути наслідком зростання обсягів реалізації продукції, оптимізації витрат та покращення результатів операційної діяльності підприємства.

Слід зазначити, що рентабельність власного капіталу у 2025 році перевищувала рентабельність інвестованого капіталу, що свідчить про позитивний ефект фінансового важеля та відносно ефективне використання залучених фінансових ресурсів у структурі капіталу підприємства.

Отже, результати аналізу свідчать, що у 2023–2024 роках ТОВ «РУДОМАЙН» мало низький рівень ефективності використання капіталу та характеризувалося збитковістю діяльності. Проте у 2025 році підприємству

вдалося відновити прибутковість та забезпечити позитивний рівень рентабельності як інвестованого, так і власного капіталу, що позитивно характеризує результати фінансово-господарської діяльності підприємства та свідчить про поступове зміцнення його фінансового стану.

Важливою складовою аналізу поточних зобов'язань підприємства є оцінка стану та ефективності управління кредиторською заборгованістю. Кредиторська заборгованість виступає одним із основних джерел короткострокового фінансування діяльності підприємства та безпосередньо впливає на ліквідність, платоспроможність і тривалість фінансового циклу. Рациональне управління кредиторською заборгованістю дозволяє підприємству підтримувати безперервність операційної діяльності, оптимізувати потребу в залученні зовнішніх фінансових ресурсів та забезпечувати стабільність грошових потоків. Водночас надмірне зростання кредиторської заборгованості може свідчити про погіршення фінансового стану підприємства, дефіцит власних оборотних коштів або підвищення залежності від комерційного кредиту. Тому для комплексної оцінки структури поточних зобов'язань доцільно проаналізувати показники оборотності кредиторської заборгованості, тривалість її погашення та співвідношення дебіторської і кредиторської заборгованості. Результати розрахунків наведено у таблиці 2.14.

Таблиця 2.14

**Показники ефективності управління кредиторською заборгованістю ТОВ
«РУДОМАЙН» за 2023–2025 рр.**

Показник	Формула	Станом на 01.01.2024р.	Станом на 01.01.2025р.	Станом на 01.01.2026р.
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	Собівартість реалізованої продукції / Середня кредиторська заборгованість	4,28	3,91	5,16
Період погашення кредиторської заборгованості, днів	360 / Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	84	92	70
Співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості	Дебіторська заборгованість / Кредиторська заборгованість	2,84	3,12	2,21

Джерело: розраховано автором на основі [34–36]

Дані таблиці 2.14 свідчать, що у 2024 році ефективність управління кредиторською заборгованістю ТОВ «РУДОМАЙН» дещо погіршилася. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості знизився з 4,28 до 3,91 обороту, що свідчить про уповільнення темпів погашення поточних зобов'язань підприємства перед кредиторами. Відповідно період погашення кредиторської заборгованості збільшився з 84 до 92 днів, що може свідчити про зростання потреби підприємства у використанні комерційного кредиту для фінансування поточної діяльності.

Водночас у 2025 році спостерігається суттєве покращення показників оборотності кредиторської заборгованості. Коефіцієнт її оборотності зріс до 5,16 обороту, а період погашення скоротився до 70 днів. Це свідчить про прискорення розрахунків із кредиторами, підвищення ефективності управління поточними зобов'язаннями та покращення платіжної дисципліни підприємства.

Показник співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості протягом усього аналізованого періоду перевищував одиницю, що свідчить про переважання дебіторської заборгованості над кредиторською. У 2024 році значення показника зросло до 3,12, що свідчить про значне відволікання фінансових ресурсів у розрахунки з дебіторами порівняно з обсягом залучених безкоштовних джерел фінансування у вигляді кредиторської заборгованості. Водночас у 2025 році показник знизився до 2,21, що свідчить про певне покращення збалансованості розрахунків підприємства.

Отже, результати проведеного аналізу свідчать, що ТОВ «РУДОМАЙН» упродовж 2023–2025 років загалом підтримувало контрольований рівень кредиторської заборгованості та достатню швидкість її погашення. Водночас значне перевищення дебіторської заборгованості над кредиторською свідчить про підвищене відволікання оборотного капіталу у розрахунки з покупцями, що може негативно впливати на ліквідність та потребує подальшого вдосконалення системи управління розрахунками підприємства.

Таким чином, структура пасивів ТОВ «РУДОМАЙН» упродовж 2023–2025 років загалом характеризувалася достатньо високим рівнем фінансової

автономії та переважанню власного капіталу у структурі джерел фінансування. Водночас поступове скорочення частки власного капіталу, зростання поточних зобов'язань та підвищення залежності від кредиторської заборгованості свідчать про посилення ризиків втрати фінансової стійкості у майбутньому. Незважаючи на збереження високого рівня капіталізації, підприємству доцільно посилити контроль за ефективністю використання залучених ресурсів, оптимізувати структуру поточних зобов'язань та підвищити результативність управління оборотним капіталом.

2.4. Комплексна оцінка ефективності формування активів і пасивів ТОВ «РУДОМАЙН»

Оцінка ефективності формування активів і пасивів підприємства передбачає дослідження рівня їх структурної збалансованості, узгодженості джерел фінансування з напрямками розміщення капіталу, а також здатності підприємства своєчасно виконувати свої фінансові зобов'язання. Одним із ключових елементів такої оцінки є аналіз ліквідності балансу, який дозволяє визначити ступінь покриття зобов'язань підприємства активами з різним рівнем ліквідності.

Аналіз ліквідності балансу ґрунтується на групуванні активів за ступенем їх ліквідності та пасивів - за строками погашення зобов'язань. Такий підхід дозволяє оцінити рівень фінансової рівноваги підприємства, виявити ризики втрати платоспроможності та визначити якість управління оборотним капіталом. Баланс ліквідності ТОВ «РУДОМАЙН» за 2023-2025 рр. наведено у таблиці 2.15.

Класичним критерієм визначення абсолютної ліквідності балансу суб'єкта господарювання є одночасне дотримання системи структурно-логічних нерівностей, які моделюють оптимальний паритет між часовими лагами

вивільнення грошових коштів із майнових активів та термінами виконання боргових зобов'язань:

$$\begin{cases} A_1 \geq \Pi_1 \\ A_2 \geq \Pi_2 \\ A_3 \geq \Pi_3 \\ A_4 \leq \Pi_4 \end{cases} \quad 2.1$$

Таблиця 2.15

Баланс ліквідності ТОВ «РУДОМАЙН» за 2023-2025 рр., тис. грн.

Показники	Станом на 01.01.2024 р.	Станом на 01.01.2025 р.	Відхилення	Станом на 01.01.2025 р.	Відхилення
Групи активів					
Абсолютно ліквідні активи (А1)	54434	34502	-19932	234	-34268
Питома вага А1 в загальному підсумку активів, %	2,17	1,47	-0,70	0,01	-1,46
Активи, що швидко реалізуються (А2)	1468864	1427188	-41676	1551749	124561
Питома вага А2 в загальному підсумку активів, %	58,52	60,67	2,15	60,09	-0,58
Активи, що повільно реалізуються (А3)	98691	124225	25534	350750	226525
Питома вага А3 в загальному підсумку активів, %	3,94	5,28	1,34	13,58	8,30
Активи, що важко реалізуються (А4)	887820	776311	-111509	679829	-96482
Питома вага А4 в загальному підсумку активів, %	35,37	32,58	-2,79	26,32	-6,26
Баланс	2510109	2352226	-157883	2582562	230336
Групи пасивів					
Найбільш термінові зобов'язання (П1)	80032	105179	25147	230364	125185
Питома вага П1 в загальному підсумку пасивів, %	3,19	4,47	1,28	8,92	4,45
Короткострокові пасиви (П2)	224034	199310	-24724	256976	57666
Питома вага П2 в загальному підсумку пасивів, %	8,93	8,47	-0,46	9,95	1,48
Довгострокові пасиви (П3)	166987	228053	61066	225008	-3045
Питома вага П3 в загальному підсумку пасивів, %	6,65	9,70	3,05	8,71	-0,99
Постійні пасиви (П4)	2039056	1819684	-219372	1870214	50530
Питома вага П4 в загальному підсумку пасивів, %	81,23	77,36	-3,87	72,41	-4,95
Баланс	2510109	2352226	-157883	2582562	230336
Надлишок (+) або дефіцит (-) платіжних засобів					
За 1 групою	-25598	-70677	-45079	-230130	-159453
За 2 групою	+1244830	+1227878	-16952	+1 294773	+66895
За 3 групою	-68296	-103828	-35532	+125742	+229570
За 4 групою	-1151236	-1043373	+107863	-1190385	-147012
Коефіцієнт ліквідності балансу	25,68	19,97	-5,17	9,05	-10,92

Джерело: розраховано автором на основі [34-36]

Вихідна інформаційно-аналітична база, яка деталізує алгоритм класифікації та групування елементів активу балансу за ступенем їхньої мобільності, а також зобов'язань - за ознакою терміновості їхнього погашення, систематизована й представлена у таблиці 2.16.

Таблиця 2.16

Групування активів та пасивів з метою побудови балансу ліквідності

Актив		Пасив	
A1	найбільш ліквідні активи (грошові кошти та їх еквіваленти, поточні фінансові інвестиції)	П1	найбільш термінові зобов'язання (кредиторська заборгованість за продукцію (товари, роботи, послуги))
A2	швидко реалізовані активи (готова продукція, векселі отримані, дебіторська заборгованість за продукцію (товари, роботи, послуги))	П2	короткострокові пасиви (короткострокові кредити і залучені засоби)
A3	повільно реалізовані активи (виробничі запаси, витрати майбутніх періодів, незавершене виробництво, інші оборотні активи)	П3	довгострокові пасиви (довгострокові кредити і зобов'язання)
A4	важко реалізовані активи (необоротні активи, крім довгострокових фінансових інвестицій)	П4	постійні пасиви (підсумок I розділу пасиву балансу)

Джерело: складено автором за даними [6-7]

З погляду математичної логіки та методології фінансового аналізу, системна реалізація перших трьох нерівностей детермінує автоматичне виконання четвертої умови, що зміщує напрямок аналітичного дослідження на оцінку пропорцій між першими трьома агрегованими групами майна та джерел його фінансування. Четверта нерівність, виконуючи суто балансує функцію, водночас має фундаментальне економічне навантаження.

Її практичне дотримання виступає ключовим індикатором фінансової спроможності підприємства, оскільки свідчить про наявність чистого оборотного капіталу (власних оборонних коштів), що формує надійний базис для протидії ризикам втрати платоспроможності. Крім того, зіставлення низьколіквідного (повільно реалізованого) майна з довгостроковим позиковим капіталом дозволяє змодельовати майбутні фінансові потоки та верифікувати рівень перспективної ліквідності й стратегічної стійкості організації в довгостроковому періоді.

З метою комплексної оцінки ліквідності балансу також рекомендується визначати загальний показник ліквідності (ЗПЛ):

$$\text{ЗПЛ} = \frac{A1 \times \text{ВА1} + A2 \times \text{ВА2} + A3 \times \text{ВА3}}{П1 \times \text{ВП1} + П2 \times \text{ВП2} + П3 \times \text{ВП3}} \quad (2.2)$$

де ВА та ВП – питома вага відповідних груп активів та пасивів в їх загальному підсумку.

Дані таблиці 2.15 свідчать, що протягом 2023–2025 років система формування активів і пасивів ТОВ «РУДОМАЙН» характеризувалася відносною фінансовою стійкістю, проте водночас супроводжувалася певними структурними дисбалансами між рівнем ліквідності активів та строками погашення зобов'язань. Проведений аналіз дозволяє оцінити не лише поточну платоспроможність підприємства, але й ефективність формування фінансової рівноваги між напрямками розміщення капіталу та джерелами його фінансування.

Найбільш проблемною складовою балансу підприємства є недостатній обсяг абсолютно ліквідних активів. Упродовж аналізованого періоду не виконувалася перша умова абсолютної ліквідності балансу ($A1 < P1$), що свідчить про дефіцит грошових коштів та їх еквівалентів для покриття найбільш термінових зобов'язань. Обсяг абсолютно ліквідних активів скоротився з 54434 тис. грн станом на 01.01.2024 р. до лише 234 тис. грн станом на 01.01.2026 р., тоді як найбільш термінові зобов'язання зросли з 80032 тис. грн до 230364 тис. грн.

У результаті дефіцит платіжних засобів за першою групою збільшився з 25598 тис. грн до 230130 тис. грн, що свідчить про суттєве погіршення миттєвої платоспроможності підприємства та формує ризики виникнення касових розривів. Подібна ситуація свідчить про недостатню ефективність управління найбільш ліквідною частиною оборотних активів та потребує посилення контролю за рухом грошових потоків підприємства.

Водночас позитивною характеристикою структури балансу є суттєве перевищення швидко реалізованих активів над короткостроковими пасивами ($A2 > P2$) протягом усього аналізованого періоду. У 2025 році активи, що швидко реалізуються, становили 1551749 тис. грн, тоді як короткострокові пасиви - 256976 тис. грн. Надлишок платіжних засобів за другою групою у 2025 році досяг 1294773 тис. грн. Це свідчить про достатній обсяг оборотних активів

для покриття поточних зобов'язань та загалом позитивно характеризує систему фінансування поточної діяльності підприємства.

Разом із тим така структура активів має неоднозначний характер, оскільки значну частину швидколіквідних активів формує дебіторська заборгованість. Висока концентрація фінансових ресурсів у розрахунках із дебіторами свідчить про значне відволікання оборотного капіталу з активного грошового обороту та підвищує ризик втрати поточної ліквідності у разі порушення строків погашення дебіторської заборгованості. Таким чином, формально достатній рівень поточної ліквідності підприємства значною мірою забезпечується не грошовими коштами, а менш мобільними елементами оборотних активів, насамперед дебіторською заборгованістю.

За третьою групою у 2023–2024 роках спостерігалось перевищення довгострокових пасивів над повільноліквідними активами ($A3 < P3$), що свідчило про обмежений рівень покриття довгострокових зобов'язань відповідними активами. Водночас така ситуація не мала критичного характеру, оскільки значна частина необоротних активів фінансувалася за рахунок власного капіталу, що забезпечувало загальну фінансову стійкість підприємства.

Важливим позитивним аспектом є виконання четвертої нерівності ліквідності балансу ($A4 < P4$) протягом усього аналізованого періоду. Це свідчить про те, що необоротні активи підприємства повністю фінансуються за рахунок постійних джерел капіталу - власного капіталу та довгострокових зобов'язань. Подібна структура фінансування є позитивною ознакою фінансової стійкості підприємства, оскільки забезпечує наявність власного оборотного капіталу та знижує ризик втрати платоспроможності внаслідок необхідності фінансування довгострокових активів короткостроковими позиковими ресурсами.

Загальний показник ліквідності балансу протягом аналізованого періоду мав тенденцію до зниження - з 25,68 у 2023 році до 9,05 у 2025 році. Це свідчить про поступове погіршення рівня збалансованості активів і пасивів та

підвищення ризиків втрати ліквідності. Незважаючи на достатньо високий рівень загальної забезпеченості активами, структура балансу підприємства стає менш гнучкою та більш залежною від ефективності управління дебіторською заборгованістю.

Отже, результати аналізу ліквідності балансу свідчать, що система формування активів і пасивів ТОВ «РУДОМАЙН» упродовж 2023–2025 років забезпечувала підтримання достатнього рівня загальної фінансової стійкості та довгострокової платоспроможності підприємства. Водночас структура оборотних активів є недостатньо збалансованою через критично низький обсяг грошових коштів та надмірну концентрацію фінансових ресурсів у дебіторській заборгованості. Це свідчить про наявність проблем у системі управління оборотним капіталом та формує ризики погіршення поточної ліквідності підприємства. У зв'язку з цим підприємству доцільно посилити контроль за станом грошових потоків, оптимізувати структуру оборотних активів та прискорити оборотність дебіторської заборгованості з метою підвищення ефективності управління активами і пасивами.

Виявлені у процесі аналізу ліквідності балансу тенденції свідчать про те, що ключовий вплив на рівень фінансової збалансованості ТОВ «РУДОМАЙН» здійснює ефективність управління оборотними активами та джерелами їх фінансування. Незважаючи на значний обсяг оборотного капіталу та достатній рівень забезпечення поточних зобов'язань оборотними активами, структура оборотних активів підприємства характеризується недостатньою мобільністю через високу концентрацію фінансових ресурсів у дебіторській заборгованості та критично низький рівень грошових коштів.

Подібна структура оборотних активів знижує ефективність їх функціонування у процесі кругообігу капіталу, уповільнює трансформацію активів у грошову форму та підвищує ризики втрати ліквідності у короткостроковому періоді. У зв'язку з цим важливого значення набуває комплексна оцінка ефективності управління оборотним капіталом підприємства, яка дозволяє визначити рівень результативності використання

оборотних активів, оцінити швидкість їх обороту та виявити основні проблеми управління поточною діяльністю підприємства.

З метою комплексної оцінки ефективності управління оборотним капіталом ТОВ «РУДОМАЙН» доцільно узагальнити результати проведеного аналізу оборотності активів, ліквідності, дебіторської та кредиторської заборгованості, а також тривалості операційного циклу підприємства. Такий підхід дозволяє визначити ключові тенденції у сфері управління оборотними активами, оцінити рівень їх впливу на фінансовий стан підприємства та виявити основні проблеми функціонування системи поточного фінансового менеджменту. Узагальнююча характеристика ефективності управління оборотним капіталом ТОВ «РУДОМАЙН» наведена у таблиці 2.17.

Таблиця 2.17

**Узагальнення ефективності управління оборотним капіталом ТОВ
«РУДОМАЙН» за 2023–2025 рр.**

Показник	Тенденція у 2023–2025 рр.	Вплив на фінансовий стан підприємства
Оборотність запасів	Погіршення у 2024 р. та покращення у 2025 р.	Позитивний у 2025 р.
Оборотність дебіторської заборгованості	Нестабільна динаміка	Негативний
Операційний цикл	Подовження у 2024 р., скорочення у 2025 р.	Помірно позитивний
Абсолютна ліквідність	Суттєве зниження	Негативний
Кредиторська заборгованість	Зростання обсягів	Помірно негативний
Чистий оборотний капітал	Залишався позитивним	Позитивний

Джерело: узагальнено автором на основі проведених розрахунків

Як свідчать дані таблиці 2.17, система управління оборотним капіталом ТОВ «РУДОМАЙН» упродовж 2023–2025 років характеризувалася неоднозначними тенденціями. З одного боку, підприємство зберігало позитивне значення чистого оборотного капіталу, що свідчить про наявність власних джерел фінансування поточної діяльності та загалом позитивно характеризує рівень фінансової стійкості. З іншого боку, у структурі оборотного капіталу

спостерігалися суттєві дисбаланси, які негативно впливали на ліквідність та ефективність використання фінансових ресурсів.

Однією з ключових проблем підприємства є надмірна концентрація оборотних активів у дебіторській заборгованості. Незважаючи на покращення показників її оборотності у 2025 році, значна частка фінансових ресурсів продовжувала залишатися відволіченою з активного грошового обороту. Це негативно впливало на швидкість трансформації оборотних активів у грошову форму та підвищувало ризики втрати поточної платоспроможності підприємства.

Негативним фактором також є критичне зниження абсолютної ліквідності підприємства. Суттєве скорочення обсягів грошових коштів свідчить про недостатній рівень мобільності оборотних активів та обмежені можливості підприємства щодо своєчасного погашення найбільш термінових поточних зобов'язань. Подібна ситуація формує ризики виникнення касових розривів та ускладнює підтримання стабільності грошових потоків підприємства.

Водночас у 2025 році спостерігається позитивна тенденція до прискорення оборотності запасів та скорочення тривалості операційного циклу підприємства. Це свідчить про певне підвищення ефективності управління оборотними активами, прискорення обороту фінансових ресурсів та покращення організації операційної діяльності підприємства.

Зростання кредиторської заборгованості у структурі поточних зобов'язань мало неоднозначний вплив на фінансовий стан ТОВ «РУДОМАЙН». З одного боку, кредиторська заборгованість виступала додатковим джерелом фінансування оборотного капіталу, знижуючи потребу підприємства у залученні зовнішніх фінансових ресурсів. З іншого боку, надмірне зростання поточних зобов'язань підвищує ризики втрати платоспроможності та посилює залежність підприємства від комерційного кредиту.

Отже, результати комплексної оцінки свідчать, що система управління оборотним капіталом ТОВ «РУДОМАЙН» забезпечує підтримання достатнього

рівня загальної фінансової стійкості підприємства, однак характеризується недостатньою ефективністю управління ліквідністю та структурою оборотних активів. Основними проблемами залишаються дефіцит грошових коштів, висока частка дебіторської заборгованості та значна залежність поточної ліквідності від своєчасності надходження коштів від дебіторів. У зв'язку з цим підприємству доцільно посилити контроль за станом розрахунків із контрагентами, оптимізувати структуру оборотних активів та підвищити ефективність управління грошовими потоками.

Висновки до розділу 2

У другому розділі кваліфікаційної роботи було проведено комплексний аналіз активів і пасивів ТОВ «РУДОМАЙН», досліджено особливості формування майна підприємства, джерел його фінансування, а також оцінено ефективність управління оборотним капіталом, ліквідністю та фінансовою стійкістю підприємства.

За результатами аналізу встановлено, що ТОВ «РУДОМАЙН» є одним із провідних підприємств гірничодобувної галузі України, діяльність якого характеризується високим рівнем експортної орієнтації та значною капіталомісткістю виробництва. Незважаючи на складні умови функціонування, пов'язані з воєнним станом, логістичними обмеженнями та загальною економічною нестабільністю, підприємство зберегло виробничий потенціал, забезпечило зростання обсягів реалізації продукції та у 2025 році відновило прибутковість діяльності.

Аналіз активів підприємства засвідчив суттєві структурні зміни у складі майна ТОВ «РУДОМАЙН». Упродовж 2023–2025 років відбулося зростання питомої ваги оборотних активів у структурі балансу та скорочення частки необоротних активів. Основними складовими оборотного капіталу залишалися дебіторська заборгованість і запаси, що свідчить про значну концентрацію

фінансових ресурсів у поточній діяльності підприємства. Водночас надмірне зростання дебіторської заборгованості та уповільнення оборотності оборотних активів у 2024 році негативно впливали на ліквідність і мобільність активів підприємства.

Проведений аналіз основних засобів показав поступове погіршення їх технічного стану, що проявилось у зростанні коефіцієнта зносу та скороченні коефіцієнта придатності. Незважаючи на це, підприємство демонструвало підвищення ефективності використання основних засобів, про що свідчить зростання фондівіддачі та відновлення рентабельності основного капіталу у 2025 році. Позитивною тенденцією також стало активізування процесів оновлення основних засобів у звітному періоді.

Оцінка ефективності використання оборотних активів засвідчила, що у 2024 році підприємство зіткнулося з погіршенням оборотності запасів і дебіторської заборгованості, збільшенням тривалості операційного циклу та зростанням обсягів відволікання фінансових ресурсів у поточні розрахунки. Проте у 2025 році ТОВ «РУДОМАЙН» вдалося суттєво покращити показники оборотності оборотного капіталу, прискорити інкасацію дебіторської заборгованості та скоротити тривалість операційного циклу, що позитивно вплинуло на ефективність використання оборотних активів.

Аналіз джерел формування майна підприємства показав, що у структурі пасивів ТОВ «РУДОМАЙН» переважає власний капітал, що позитивно характеризує рівень фінансової незалежності підприємства. Значна частина необоротних активів фінансувалася за рахунок постійних джерел капіталу, що забезпечувало наявність власного оборотного капіталу та підтримувало загальну фінансову стійкість підприємства. Водночас у структурі поточних зобов'язань спостерігалось зростання кредиторської заборгованості, що свідчить про підвищення залежності підприємства від короткострокових джерел фінансування.

Комплексна оцінка ліквідності балансу засвідчила, що підприємство характеризується достатнім рівнем загальної фінансової стійкості, однак має

певні проблеми у сфері управління поточною ліквідністю. Найбільш проблемним аспектом є критично низький рівень абсолютно ліквідних активів та недостатній обсяг грошових коштів для покриття найбільш термінових зобов'язань. Формально високий рівень поточної ліквідності значною мірою забезпечувався за рахунок дебіторської заборгованості, що свідчить про недостатню мобільність структури оборотних активів.

Узагальнюючи результати проведеного дослідження, можна зробити висновок, що система формування активів і пасивів ТОВ «РУДОМАЙН» упродовж 2023–2025 років забезпечувала підтримання загальної фінансової стійкості підприємства та його здатності функціонувати в умовах підвищених економічних ризиків. Водночас основними проблемами залишаються висока концентрація оборотного капіталу у дебіторській заборгованості, недостатній рівень абсолютної ліквідності, зростання зносу основних засобів та потреба у подальшому вдосконаленні системи управління оборотними активами і грошовими потоками підприємства.

Отримані результати аналізу формують підґрунтя для розробки практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності управління активами і пасивами ТОВ «РУДОМАЙН», зміцнення його фінансової стійкості та оптимізації структури капіталу, що буде предметом дослідження у третьому розділі кваліфікаційної роботи.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ СТРУКТУРИ АКТИВІВ І ПАСИВІВ ТОВ «РУДОМАЙН»

3.1 Оптимізація обсягів і структури оборотних активів ТОВ «РУДОМАЙН»

Результати проведеного у другому розділі дослідження свідчать, що однією з ключових проблем системи управління активами ТОВ «РУДОМАЙН» є недостатня ефективність управління оборотним капіталом. Незважаючи на достатній рівень загальної фінансової стійкості підприємства та переважання власного капіталу у структурі джерел фінансування, структура оборотних активів характеризується значною концентрацією фінансових ресурсів у дебіторській заборгованості, низьким рівнем абсолютної ліквідності та недостатньою мобільністю грошових потоків.

Упродовж 2023–2025 років на підприємстві спостерігалось погіршення окремих показників оборотності оборотних активів, збільшення тривалості операційного циклу та зростання залежності поточної ліквідності від своєчасності погашення дебіторської заборгованості. Подібна ситуація формує ризики виникнення касових розривів, ускладнює підтримання стабільної платоспроможності та знижує ефективність використання фінансових ресурсів підприємства.

У зв'язку з цим пріоритетними напрямками вдосконалення системи управління оборотними активами ТОВ «РУДОМАЙН» повинні стати:

- оптимізація дебіторської заборгованості;
- прискорення оборотності оборотного капіталу;
- удосконалення управління запасами;
- підвищення рівня абсолютної ліквідності;
- оптимізація управління грошовими потоками підприємства.

Одним із найбільш проблемних елементів оборотних активів ТОВ

«РУДОМАЙН» є дебіторська заборгованість, частка якої у структурі оборотного капіталу протягом аналізованого періоду залишалася надмірно високою. Значне відволікання фінансових ресурсів у розрахунки з дебіторами негативно впливає на ліквідність підприємства, уповільнює оборотність капіталу та підвищує ризики втрати поточної платоспроможності.

З метою підвищення ефективності управління дебіторською заборгованістю ТОВ «РУДОМАЙН» доцільно реалізувати комплекс таких заходів:

- впровадження системи лімітування дебіторської заборгованості;
- посилення контролю за строками погашення заборгованості;
- диференціація умов комерційного кредитування покупців;
- застосування системи знижок за дострокову оплату;
- використання механізмів факторингу для рефінансування дебіторської заборгованості;
- автоматизація моніторингу розрахунків із контрагентами.

Важливим напрямом оптимізації дебіторської заборгованості для ТОВ «РУДОМАЙН» може стати використання факторингових операцій. Враховуючи значний обсяг дебіторської заборгованості та недостатній рівень абсолютно ліквідних активів, рефінансування частини дебіторської заборгованості дозволить прискорити надходження грошових коштів без залучення традиційних банківських кредитів, знизити ризики неплатежів та покращити показники ліквідності підприємства.

У сучасних умовах нестабільності фінансового середовища використання факторингових операцій сприяє підвищенню мобільності оборотного капіталу, покращенню структури активів та зниженню ризиків втрати поточної платоспроможності.

Для оцінки потенційного ефекту від використання факторингу доцільно розглянути можливість рефінансування 30% дебіторської заборгованості підприємства. Результати розрахунків наведено у таблиці 3.1.

Отже, як видно з таблиці 3.1, використання факторингу дозволить ТОВ

«РУДОМАЙН» залучити понад 409 млн грн додаткових грошових коштів без залучення банківських кредитів. Це сприятиме підвищенню абсолютної ліквідності, скороченню тривалості операційного циклу та зниженню ризиків втрати платоспроможності підприємства.

Таблиця 3.1

Прогнозний ефект від використання факторингу дебіторської заборгованості ТОВ «РУДОМАЙН»

Показник	Значення
Дебіторська заборгованість у 2025 р., тис. грн	1551749
Частка дебіторської заборгованості, що передається на факторинг, %	30
Обсяг дебіторської заборгованості, переданої на факторинг, тис. грн	465524,7
Орієнтовна комісія факторингової компанії, %	12
Витрати на факторинг, тис. грн	55862,96
Очікуваний обсяг надходження грошових коштів, тис. грн	409661,74

Джерело: розраховано автором

Для оцінки ефективності використання факторингових операцій доцільно проаналізувати прогнозний вплив факторингу на окремі показники ліквідності та оборотності підприємства. Враховуючи результати попередніх розрахунків, передбачається передача на факторинг 30 % дебіторської заборгованості ТОВ «РУДОМАЙН» (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Прогнозний вплив факторингу на показники фінансового стану ТОВ «РУДОМАЙН»

Показник	До впровадження факторингу	Після впровадження факторингу	Відхилення
Грошові кошти, тис. грн	234	409895,74	+409661,74
Дебіторська заборгованість, тис. грн	1551749	1086224,30	-465524,70
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,0005	0,89	+0,8895
Період інкасації дебіторської заборгованості, днів	123	85	-38
Частка дебіторської заборгованості в оборотних активах	77 %	54 %	-23 п.п.
Фінансовий цикл, днів	102	67	-35

Джерело: розраховано автором

Як свідчать результати прогнозних розрахунків, наведених у таблиці 3.2, використання факторингу матиме суттєвий позитивний вплив на систему управління оборотними активами ТОВ «РУДОМАЙН». Насамперед очікується значне збільшення обсягу грошових коштів підприємства - з 234 тис. грн до понад 409 млн грн, що дозволить суттєво підвищити рівень абсолютної ліквідності.

Позитивною тенденцією також стане скорочення періоду інкасації дебіторської заборгованості на 38 днів та відповідне прискорення оборотності оборотного капіталу. У результаті фінансовий цикл підприємства скоротиться зі 102 до 67 днів, що свідчить про підвищення швидкості обороту фінансових ресурсів та покращення ефективності їх використання.

Важливим результатом застосування факторингу стане також оптимізація структури оборотних активів. Частка дебіторської заборгованості в оборотному капіталі скоротиться з 77 % до 54 %, тоді як частка найбільш ліквідних активів суттєво зросте. Це дозволить підвищити мобільність активів підприємства та знизити ризики втрати поточної ліквідності.

Отже, використання факторингових операцій є економічно доцільним напрямом удосконалення системи управління оборотними активами ТОВ «РУДОМАЙН». Реалізація запропонованих заходів сприятиме підвищенню ліквідності, прискоренню оборотності капіталу, оптимізації структури оборотних активів та зміцненню фінансової стійкості підприємства.

Важливим напрямом підвищення ефективності управління оборотними активами також є оптимізація запасів підприємства. Аналіз показав, що у структурі оборотних активів ТОВ «РУДОМАЙН» спостерігається поступове зростання частки запасів, що призводить до додаткового відволікання фінансових ресурсів із господарського обороту.

З метою підвищення ефективності управління запасами підприємству доцільно:

- впровадити систему ABC-XYZ аналізу запасів;
- оптимізувати обсяги страхових запасів;

- посилити контроль за наявністю надлишкових та неліквідних запасів;
- автоматизувати процеси управління складськими запасами;
- удосконалити систему прогнозування потреби у матеріальних ресурсах.

Використання ABC-XYZ аналізу дозволить диференціювати підходи до управління окремими групами запасів залежно від їх вартості та стабільності споживання. Це сприятиме скороченню надлишкових запасів, прискоренню оборотності оборотних активів та зменшенню витрат на зберігання матеріальних ресурсів.

Крім того, підприємству доцільно впровадити сучасні цифрові системи управління запасами та грошовими потоками на основі штучного інтелекту, що дозволить оперативно контролювати рух матеріальних ресурсів, прогнозувати потребу у фінансуванні та своєчасно реагувати на зміни ринкової кон'юнктури.

Окрему увагу необхідно приділити підвищенню ефективності управління грошовими коштами підприємства. Проведений аналіз показав критично низький рівень абсолютної ліквідності ТОВ «РУДОМАЙН», що свідчить про недостатній обсяг найбільш ліквідних активів для своєчасного виконання поточних фінансових зобов'язань.

У зв'язку з цим підприємству доцільно:

- сформувати резерв ліквідності для покриття короткострокових фінансових потреб;
- посилити контроль за рухом грошових потоків;
- оптимізувати графіки надходження та витрачання коштів;
- синхронізувати строки погашення дебіторської та кредиторської заборгованості;
- використовувати короткострокове фінансове планування та бюджетування грошових потоків.

Для оцінки впливу запропонованих заходів на ефективність управління оборотним капіталом доцільно проаналізувати прогнозу динаміку

операційного та фінансового циклу підприємства.

Таблиця 3.3

**Прогнозна динаміка операційного та фінансового циклу ТОВ
«РУДОМАЙН» до та після впровадження запропонованих заходів**

Показник	До впровадження заходів	Після впровадження заходів	Відхилення
Операційний цикл, днів	172	135	-37
Період інкасації дебіторської заборгованості, днів	123	85	-38
Період обороту запасів, днів	49	45	-4
Період погашення кредиторської заборгованості, днів	70	68	-2
Фінансовий цикл, днів	102	67	-35

Джерело: розраховано автором

Як свідчать дані таблиці 3.3, реалізація запропонованих заходів дозволить суттєво підвищити ефективність управління оборотним капіталом ТОВ «РУДОМАЙН». Очікується скорочення тривалості операційного циклу підприємства на 37 днів, що свідчить про прискорення обороту фінансових ресурсів та підвищення ефективності використання оборотних активів.

Найбільш суттєве покращення прогнозується щодо періоду інкасації дебіторської заборгованості, який скоротиться зі 123 до 85 днів. Така тенденція є результатом впровадження факторингових операцій, посилення контролю за станом розрахунків із контрагентами та оптимізації політики управління дебіторською заборгованістю.

Позитивний вплив також матиме оптимізація управління запасами підприємства. Скорочення періоду обороту запасів на 4 дні свідчитиме про прискорення їх реалізації та зменшення обсягів відволікання фінансових ресурсів у складські запаси.

У результаті фінансовий цикл підприємства скоротиться зі 102 до 67 днів, тобто на 35 днів. Це означає, що ТОВ «РУДОМАЙН» зможе швидше повертати кошти, вкладені в операційну діяльність, що позитивно вплине на ліквідність, платоспроможність та загальну фінансову стійкість підприємства.

Таким чином, запропоновані напрями вдосконалення управління оборотними активами ТОВ «РУДОМАЙН» спрямовані на підвищення мобільності оборотного капіталу, прискорення оборотності фінансових ресурсів, зміцнення ліквідності та забезпечення стабільності грошових потоків підприємства. Реалізація запропонованих заходів дозволить підвищити ефективність системи управління активами підприємства та створить передумови для зміцнення його фінансової стійкості в умовах нестабільного економічного середовища.

3.2 Напрями підвищення ліквідності та оптимізації структури джерел фінансування ТОВ «РУДОМАЙН»

Результати проведеного у другому розділі дослідження свідчать, що ТОВ «РУДОМАЙН» характеризується достатньо високим рівнем фінансової стійкості та незалежності від зовнішніх джерел фінансування. Упродовж аналізованого періоду підприємство підтримувало значну частку власного капіталу у структурі пасивів, забезпечувало фінансування необоротних активів переважно за рахунок постійних джерел капіталу та зберігало позитивне значення власного оборотного капіталу.

Водночас проведений аналіз дозволив виявити низку проблем, які негативно впливають на ефективність формування пасивів та ліквідність підприємства. Найбільш суттєвими з них є критично низький рівень абсолютної ліквідності, дефіцит найбільш ліквідних активів для покриття термінових зобов'язань, зростання обсягів кредиторської заборгованості та висока залежність поточної платоспроможності від своєчасності надходження коштів від дебіторів.

За таких умов важливим завданням для ТОВ «РУДОМАЙН» є не стільки залучення додаткових фінансових ресурсів, скільки підвищення ефективності

використання вже наявного капіталу, забезпечення належного рівня ліквідності та оптимізація структури джерел фінансування підприємства.

Одним із пріоритетних напрямів удосконалення системи управління пасивами є формування резерву ліквідності. Проведений аналіз показав, що станом на 01.01.2026 р. коефіцієнт абсолютної ліквідності становив лише 0,0005, що значно нижче нормативного значення та свідчить про практично повну відсутність у підприємства запасу миттєвої платоспроможності. У разі виникнення непередбачених фінансових потреб або затримки надходжень від дебіторів підприємство може зіткнутися з труднощами щодо своєчасного виконання поточних фінансових зобов'язань.

З метою мінімізації зазначених ризиків доцільним є формування резерву ліквідності шляхом спрямування частини грошових надходжень, отриманих у результаті реалізації заходів з оптимізації дебіторської заборгованості, на створення фонду оперативної ліквідності. Наявність такого резерву дозволить підприємству підтримувати необхідний рівень платоспроможності, своєчасно здійснювати поточні платежі та знизити ризик виникнення касових розривів.

Для оцінки очікуваного ефекту від формування резерву ліквідності проведемо прогнозний розрахунок впливу даного заходу на окремі показники ліквідності підприємства (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

**Прогнозний вплив формування резерву ліквідності на показники ТОВ
«РУДОМАЙН»**

Показник	До впровадження заходів	Після впровадження заходів	Відхилення
Грошові кошти та їх еквіваленти, тис. грн	234	50000	+49766
Поточні зобов'язання, тис. грн	487340	487340	–
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,0005	0,103	+0,1025
Частка грошових коштів у структурі оборотних активів, %	0,01	2,37	+2,36
Чистий оборотний капітал, тис. грн	1415369	1465135	+49766

Джерело: розраховано автором

Як свідчать дані таблиці 3.4, формування резерву ліквідності в обсязі 50 млн грн дозволить суттєво покращити показники миттєвої платоспроможності ТОВ «РУДОМАЙН». Зокрема, обсяг найбільш ліквідних активів збільшиться з 234 тис. грн до 50 млн грн, що сприятиме зміцненню фінансової безпеки підприємства та підвищенню його здатності своєчасно виконувати поточні фінансові зобов'язання.

У результаті реалізації запропонованого заходу коефіцієнт абсолютної ліквідності зросте з критично низького рівня 0,0005 до 0,103. Незважаючи на те, що отримане значення все ще буде нижчим за рекомендований нормативний інтервал (0,20–0,35), позитивна динаміка свідчатиме про суттєве зниження ризику втрати миттєвої платоспроможності та підвищення рівня фінансової стійкості підприємства.

Крім того, частка грошових коштів у структурі оборотних активів збільшиться більш ніж у 200 разів, що позитивно вплине на мобільність оборотного капіталу та забезпечить підприємству додаткові можливості для оперативного реагування на зміни ринкової кон'юнктури та непередбачені фінансові потреби.

Важливою перевагою запропонованого заходу є те, що формування резерву ліквідності не потребує залучення додаткових кредитних ресурсів. Джерелом його створення можуть виступати кошти, отримані в результаті прискорення оборотності дебіторської заборгованості та використання факторингових операцій, запропонованих у підрозділі 3.1. Це дозволить підвищити ліквідність підприємства без зростання боргового навантаження та додаткових фінансових ризиків.

Отже, формування резерву ліквідності є важливим напрямом підвищення фінансової гнучкості ТОВ «РУДОМАЙН», що сприятиме покращенню структури оборотних активів та зниженню ризику втрати поточної платоспроможності. Водночас забезпечення належного рівня ліквідності підприємства залежить не лише від наявності достатнього обсягу грошових коштів, але й від ефективності управління поточними зобов'язаннями. Саме

тому наступним напрямом удосконалення системи управління пасивами підприємства є оптимізація кредиторської заборгованості та підвищення ефективності використання залучених джерел фінансування.

Проведений у другому розділі аналіз показав, що протягом досліджуваного періоду кредиторська заборгованість залишалася важливим джерелом фінансування поточної діяльності ТОВ «РУДОМАЙН». З одного боку, це дозволяло підприємству підтримувати безперервність операційного процесу без залучення додаткових банківських кредитів. З іншого боку, значний обсяг поточних зобов'язань підвищує навантаження на ліквідність та збільшує ризик виникнення фінансових труднощів у разі несвоєчасного надходження коштів від дебіторів. У зв'язку з цим доцільним є впровадження комплексу заходів щодо оптимізації кредиторської заборгованості, основні з яких наведено у таблиці 3.5.

Таблиця 3.5

**Заходи щодо оптимізації кредиторської заборгованості ТОВ
«РУДОМАЙН»**

Виявлена проблема	Запропонований захід	Очікуваний результат
Зростання обсягів поточних зобов'язань	Формування платіжного календаря	Підвищення платіжної дисципліни та зниження ризику прострочення платежів
Нерівномірність грошових потоків	Впровадження бюджетування руху грошових коштів	Забезпечення рівномірного фінансування поточної діяльності
Дисбаланс між дебіторською та кредиторською заборгованістю	Узгодження строків розрахунків із дебіторами та кредиторами	Скорочення фінансового циклу підприємства
Значний обсяг поточних зобов'язань	Оптимізація графіка розрахунків із кредиторами та використання договірних відстрочок платежу	Зниження навантаження на поточну ліквідність та підвищення платіжної дисципліни
Недостатній контроль за розрахунками з контрагентами	Автоматизація моніторингу кредиторської заборгованості	Підвищення ефективності управління поточними зобов'язаннями

Джерело: складено автором

Як свідчать дані таблиці 3.5, запропоновані заходи спрямовані насамперед на підвищення керованості поточних зобов'язань та забезпечення їх

узгодженості з рухом грошових потоків підприємства. Особливе значення для ТОВ «РУДОМАЙН» має впровадження платіжного календаря, який дозволить синхронізувати строки надходження та витрачання коштів, забезпечити своєчасне виконання фінансових зобов'язань і знизити ризик виникнення касових розривів.

Важливим інструментом підвищення ефективності управління кредиторською заборгованістю є також бюджетування руху грошових коштів. Використання даного інструменту дозволить підприємству прогнозувати майбутні грошові потоки, своєчасно виявляти потенційний дефіцит ліквідності та приймати обґрунтовані управлінські рішення щодо фінансування поточної діяльності.

Особливу увагу доцільно приділити узгодженню строків інкасації дебіторської заборгованості та погашення кредиторської заборгованості. Реалізація такого підходу сприятиме скороченню фінансового циклу підприємства, зменшенню потреби у додаткових джерелах фінансування та підвищенню ефективності використання оборотного капіталу.

Крім того, часткове переведення окремих короткострокових зобов'язань у довгострокові дозволить знизити навантаження на поточну ліквідність підприємства та покращити структуру його пасивів. Це особливо актуально для ТОВ «РУДОМАЙН» з огляду на виявлені у процесі аналізу проблеми з миттєвою платоспроможністю та недостатнім рівнем абсолютно ліквідних активів.

Отже, реалізація запропонованих заходів сприятиме підвищенню ефективності управління кредиторською заборгованістю, покращенню структури джерел фінансування та зміцненню фінансової стійкості ТОВ «РУДОМАЙН». Комплексне впровадження платіжного календаря, бюджетування грошових потоків, автоматизованого моніторингу розрахунків із контрагентами та узгодження строків погашення дебіторської і кредиторської заборгованості дозволить підвищити керованість фінансовими потоками

підприємства та створить передумови для подальшого покращення його ліквідності.

Для оцінки сукупного впливу запропонованих заходів на ліквідність, фінансову стійкість та ефективність використання оборотного капіталу ТОВ «РУДОМАЙН» проведемо прогнозний розрахунок відповідних фінансових показників (табл. 3.7).

Таблиця 3.7

Очікуваний вплив реалізації запропонованих заходів на показники ліквідності та фінансової стійкості ТОВ «РУДОМАЙН»

Показник	До впровадження заходів	Після впровадження заходів	Відхилення
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,0005	0,107	+0,1065
Частка грошових коштів у структурі оборотних активів, %	0,01	2,37	+2,36
Фінансовий цикл, днів	102	67	-35
Період інкасації дебіторської заборгованості, днів	123	85	-38
Чистий оборотний капітал, тис. грн	1415369	1465135	+49766

Джерело: розраховано автором

Як свідчать дані таблиці 3.7, впровадження запропонованих заходів у сфері управління ліквідністю та грошовими потоками забезпечить комплексне покращення фінансового стану ТОВ «РУДОМАЙН». Найбільш суттєві позитивні зміни прогнозуються щодо показників ліквідності підприємства.

Зокрема, коефіцієнт абсолютної ліквідності зросте з критично низького рівня 0,0005 до 0,107. Незважаючи на те, що отримане значення залишатиметься нижчим за рекомендований нормативний інтервал, така динаміка свідчатиме про істотне зниження ризику втрати миттєвої платоспроможності та підвищення рівня фінансової безпеки підприємства. Досягнення зазначеного результату стане можливим завдяки використанню факторингових операцій та формуванню резерву ліквідності.

Позитивні зміни також відбудуться у структурі оборотних активів. Частка грошових коштів у їх складі збільшиться з 0,01 % до 2,37 %, що свідчатиме про

підвищення мобільності оборотного капіталу та покращення якості управління ліквідними активами підприємства. Це забезпечить ТОВ «РУДОМАЙН» додаткові можливості для своєчасного виконання поточних фінансових зобов'язань та оперативного реагування на зміни зовнішнього середовища.

Важливим результатом реалізації запропонованих заходів стане скорочення фінансового циклу зі 102 до 67 днів. Це означає, що кошти, вкладені в операційну діяльність підприємства, повертатимуться значно швидше, що сприятиме прискоренню оборотності капіталу, підвищенню ефективності використання фінансових ресурсів та зменшенню потреби у додаткових джерелах фінансування.

Крім того, скорочення періоду інкасації дебіторської заборгованості зі 123 до 85 днів дозволить прискорити надходження грошових коштів від контрагентів та зменшити обсяги відволікання фінансових ресурсів із господарського обороту. Одночасно збільшення чистого оборотного капіталу на 49,8 млн грн сприятиме зміцненню фінансової стійкості підприємства та розширенню можливостей фінансування поточної діяльності за рахунок власних джерел.

Отже, реалізація запропонованих заходів щодо оптимізації дебіторської та кредиторської заборгованості, формування резерву ліквідності та вдосконалення управління грошовими потоками сприятиме підвищенню ефективності управління активами і пасивами ТОВ «РУДОМАЙН», покращенню структури оборотного капіталу та створить передумови для зміцнення його фінансової стійкості у довгостроковій перспективі

Для узагальнення результатів реалізації запропонованих заходів доцільно здійснити прогностну оцінку змін окремих статей активів і пасивів ТОВ «РУДОМАЙН». Це дозволить визначити очікуваний вплив запропонованих управлінських рішень на структуру балансу підприємства та оцінити перспективи зміцнення його фінансової стійкості.

Як свідчать дані таблиці 3.8, реалізація запропонованих заходів не призведе до суттєвих змін загального обсягу ресурсів підприємства, проте

забезпечить покращення їх структури та підвищення ефективності використання. Насамперед прогнозується суттєве зростання обсягу грошових коштів та одночасне скорочення дебіторської заборгованості, що є результатом використання факторингових операцій та посилення контролю за розрахунками з контрагентами.

Таблиця 3.8

Прогнозний вплив запропонованих заходів на окремі статті балансу ТОВ

«РУДОМАЙН», тис. грн

Показник	Станом на 01.01.2026 р.	Прогнозне значення	Відхилення
Грошові кошти та їх еквіваленти	234	50000	+49766
Дебіторська заборгованість	1551749	1086224	-465525
Запаси	350750	315675	-35075
Оборотні активи	1902733	1831899	-70834
Власний капітал	1870214	1865000	-5214
Поточні зобов'язання	487340	467340	-20000
Чистий оборотний капітал	1415369	1465135	+49766

Джерело: розраховано автором

Позитивним результатом також стане зменшення обсягів запасів, що дозволить прискорити оборотність оборотного капіталу та скоротити потребу у відволіканні фінансових ресурсів на фінансування складських залишків. Одночасно підприємство отримає можливість підтримувати необхідний резерв ліквідності без залучення додаткових кредитних ресурсів.

Важливим наслідком реалізації запропонованих заходів стане скорочення поточних зобов'язань на 20 млн грн, що сприятиме зниженню навантаження на ліквідність підприємства та покращенню структури його пасивів. У результаті чистий оборотний капітал збільшиться майже на 50 млн грн, що позитивно вплине на фінансову стійкість та платоспроможність ТОВ «РУДОМАЙН».

Отже, результати прогнозних розрахунків підтверджують економічну доцільність запропонованих заходів та свідчать про їх позитивний вплив на ефективність управління активами і пасивами підприємства.

Висновки до розділу 3

У третьому розділі кваліфікаційної роботи розроблено практичні рекомендації щодо підвищення ефективності управління активами і пасивами ТОВ «РУДОМАЙН», спрямовані на зміцнення ліквідності, прискорення оборотності капіталу та підвищення фінансової стійкості підприємства. Запропоновані заходи сформовано з урахуванням результатів проведеного у другому розділі аналізу, який виявив низку проблемних аспектів у системі управління оборотними активами та поточними зобов'язаннями підприємства.

У процесі дослідження встановлено, що одним із головних чинників зниження ефективності використання оборотного капіталу є значний обсяг дебіторської заборгованості, що призводить до відволікання фінансових ресурсів із господарського обороту та негативно впливає на ліквідність підприємства. З метою вирішення зазначеної проблеми запропоновано комплекс заходів щодо оптимізації дебіторської заборгованості, ключовим елементом яких є використання факторингових операцій. Проведені розрахунки засвідчили, що рефінансування частини дебіторської заборгованості дозволить прискорити надходження грошових коштів, покращити структуру оборотних активів та знизити ризики втрати платоспроможності.

Важливим напрямом удосконалення системи управління активами визначено підвищення ефективності управління запасами та грошовими коштами. Запропоновано впровадження сучасних підходів до контролю та планування запасів, а також формування резерву ліквідності, що дозволить забезпечити підприємству необхідний рівень фінансової гнучкості та знизити ризик виникнення касових розривів у процесі здійснення господарської діяльності.

У сфері управління пасивами обґрунтовано доцільність удосконалення механізмів управління кредиторською заборгованістю шляхом впровадження платіжного календаря, бюджетування грошових потоків, автоматизованого

моніторингу розрахунків із контрагентами та узгодження строків погашення дебіторської і кредиторської заборгованості. Реалізація зазначених заходів сприятиме підвищенню керованості фінансовими потоками підприємства, покращенню структури джерел фінансування та зміцненню його фінансової стійкості.

Проведена прогнозна оцінка результативності запропонованих заходів підтвердила їх економічну доцільність. Зокрема, очікується зростання коефіцієнта абсолютної ліквідності з 0,0005 до 0,107, збільшення чистого оборотного капіталу на 49,8 млн грн, скорочення періоду інкасації дебіторської заборгованості на 38 днів та зменшення тривалості фінансового циклу на 35 днів. Крім того, прогнозується покращення структури оборотних активів за рахунок зростання частки грошових коштів та скорочення обсягів дебіторської заборгованості.

Таким чином, реалізація запропонованих заходів дозволить підвищити ефективність управління активами і пасивами ТОВ «РУДОМАЙН», покращити ліквідність і платоспроможність підприємства, прискорити оборотність фінансових ресурсів та забезпечити зміцнення його фінансової стійкості в умовах нестабільного економічного середовища. Отримані результати підтверджують можливість практичного використання запропонованих рекомендацій у діяльності підприємства та свідчать про досягнення поставленої мети дослідження.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі здійснено комплексну оцінку активів і пасивів підприємства на прикладі ТОВ «РУДОМАЙН» та розроблено практичні рекомендації щодо оптимізації їх структури, підвищення ліквідності й фінансової стійкості підприємства.

В роботі розкрито теоретичні основи аналізу активів і пасивів підприємства. Встановлено, що активи є сукупністю матеріальних, нематеріальних і фінансових ресурсів, які контролюються підприємством, мають вартісну оцінку та використовуються для забезпечення операційної, інвестиційної й фінансової діяльності з метою отримання економічних вигід у майбутньому. Обґрунтовано, що активи підприємства доцільно розглядати не лише як майнову основу діяльності, а як інструмент формування фінансових результатів, забезпечення ліквідності, оборотності, платоспроможності та фінансової стійкості.

У процесі теоретичного дослідження визначено, що оборотні активи забезпечують безперервність поточної діяльності підприємства, його фінансову гнучкість і здатність своєчасно виконувати короткострокові зобов'язання. Необоротні активи, у свою чергу, формують довгострокову виробничу та ресурсну основу підприємства, визначають його технічний потенціал, можливості розвитку, модернізації та забезпечення конкурентоспроможності.

Пасиви підприємства охарактеризовано як сукупність власних, позикових і залучених джерел фінансування, що використовуються для формування активів, забезпечення поточної та інвестиційної діяльності, виконання фінансових зобов'язань і підтримання фінансової стійкості. Встановлено, що структура пасивів відображає рівень фінансової незалежності підприємства, боргове навантаження, характер розрахункових відносин із контрагентами та здатність підприємства підтримувати фінансову рівновагу.

У роботі систематизовано методичний інструментарій аналізу активів і пасивів підприємства. Доведено доцільність використання комплексного

підходу, який включає горизонтальний і вертикальний аналіз балансу, оцінку складу, структури та динаміки активів і пасивів, аналіз майнового стану, ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості, ділової активності, рентабельності та збалансованості активів із джерелами їх формування. Такий підхід дозволяє не лише розрахувати окремі фінансові показники, а й сформуванати цілісне уявлення про ефективність управління майном і капіталом підприємства.

Кваліфікаційна бакалаврська робота виконана на прикладі ТОВ «РУДОМАЙН», що потребувало проведення аналізу техніко-економічних показників його діяльності. Встановлено, що підприємство функціонує у гірничодобувній галузі, яка має високу капіталомісткість, залежність від стану виробничих потужностей, ринкової кон'юнктури, логістичних умов та впливу воєнних ризиків. Це обумовлює необхідність постійного контролю за структурою активів і пасивів, ліквідністю, оборотністю капіталу та фінансовою стійкістю.

Аналіз складу, структури та динаміки активів ТОВ «РУДОМАЙН» засвідчив, що підприємство має значний майновий потенціал, однак структура його активів характеризується певними диспропорціями. Зокрема, виявлено значну частку оборотних активів, зосереджених у дебіторській заборгованості, що свідчить про відволікання фінансових ресурсів із господарського обороту. Одночасно встановлено недостатній обсяг грошових коштів та їх еквівалентів, що негативно впливає на рівень миттєвої платоспроможності підприємства.

Оцінка оборотності активів показала, що управління дебіторською заборгованістю є одним із проблемних напрямів фінансової діяльності підприємства. Упродовж аналізованого періоду спостерігалось уповільнення інкасації дебіторської заборгованості та зростання тривалості її погашення, що підвищує ризик виникнення касових розривів і погіршує якість оборотного капіталу. Водночас наявність значного обсягу оборотних активів створює потенціал для покращення ліквідності за умови підвищення ефективності управління розрахунками з контрагентами.

Аналіз пасивів ТОВ «РУДОМАЙН» показав, що підприємство має достатньо високу частку власного капіталу у структурі джерел фінансування. Це позитивно характеризує рівень фінансової незалежності підприємства та знижує його залежність від зовнішніх кредиторів. Разом із тим виявлено зростання окремих складових поточних зобов'язань, що потребує посилення контролю за строками погашення кредиторської заборгованості та узгодження майбутніх платежів із грошовими надходженнями.

Оцінка ліквідності та платоспроможності засвідчила, що ТОВ «РУДОМАЙН» загалом зберігає достатній рівень поточної та швидкої ліквідності, однак має критично низький рівень абсолютної ліквідності. Це означає, що підприємство має обмежений обсяг найбільш ліквідних активів для негайного виконання поточних фінансових зобов'язань. Така ситуація не свідчить про втрату загальної платоспроможності, однак формує ризики для оперативного управління грошовими потоками.

Комплексна оцінка ефективності формування активів і пасивів підприємства дозволила встановити, що ТОВ «РУДОМАЙН» має відносно стійку фінансову основу, сформовану переважно за рахунок власного капіталу, але потребує покращення якості управління оборотними активами, грошовими коштами, дебіторською та кредиторською заборгованістю. Основними проблемними зонами визначено низький рівень абсолютно ліквідних активів, значне відволікання коштів у дебіторську заборгованість, потребу в оптимізації структури поточних зобов'язань та необхідність посилення бюджетування грошових потоків.

В роботу розроблено напрями оптимізації структури активів і пасивів ТОВ «РУДОМАЙН». З метою покращення управління оборотними активами запропоновано використання факторингових операцій, що дозволить прискорити інкасацію дебіторської заборгованості, підвищити частку грошових коштів у структурі оборотних активів та зменшити ризик дефіциту ліквідності. Доцільність такого заходу обумовлена тим, що саме дебіторська заборгованість є однією з найбільш проблемних складових оборотного капіталу підприємства.

Важливим напрямом підвищення ліквідності підприємства визначено формування резерву ліквідності. Запропоноване збільшення обсягу грошових коштів до 50 млн грн дозволить суттєво покращити показники миттєвої платоспроможності. Зокрема, коефіцієнт абсолютної ліквідності зросте з критично низького рівня 0,0005 до 0,103, а чистий оборотний капітал збільшиться на 49,8 млн грн. Хоча отримане значення коефіцієнта абсолютної ліквідності ще не досягатиме рекомендованого нормативного рівня, така динаміка свідчатиме про суттєве зниження ризику втрати миттєвої платоспроможності.

Для оптимізації структури пасивів запропоновано удосконалити управління кредиторською заборгованістю шляхом формування платіжного календаря, впровадження бюджетування руху грошових коштів, узгодження строків погашення дебіторської та кредиторської заборгованості, автоматизації моніторингу розрахунків із контрагентами та часткового переведення окремих короткострокових зобов'язань у довгострокові за наявності економічної доцільності. Реалізація цих заходів сприятиме зниженню навантаження на поточну ліквідність і підвищенню керованості фінансовими потоками підприємства.

Запропонована система бюджетування руху грошових коштів дозволить підприємству прогнозувати майбутні надходження та виплати, своєчасно виявляти можливі касові розриви, оптимізувати потребу у фінансуванні та підвищити ефективність управління оборотним капіталом. У поєднанні з факторингом, формуванням резерву ліквідності та оптимізацією кредиторської заборгованості це створить передумови для покращення ліквідності, скорочення фінансового циклу та зміцнення фінансової стійкості.

Прогнозні розрахунки підтвердили позитивний вплив запропонованих заходів на фінансовий стан ТОВ «РУДОМАЙН». Очікується зростання коефіцієнта абсолютної ліквідності до 0,107, збільшення частки грошових коштів у структурі оборотних активів до 2,37 %, скорочення періоду інкасації дебіторської заборгованості зі 123 до 85 днів, зменшення фінансового циклу на

35 днів та зростання чистого оборотного капіталу до 1 465 135 тис. грн. Такі зміни свідчать про підвищення мобільності оборотного капіталу, покращення платоспроможності та зниження ризиків, пов'язаних із нестачею грошових коштів.

Таким чином, за результатами виконаної кваліфікаційної роботи встановлено, що ефективність управління активами і пасивами підприємства залежить не лише від їх загального обсягу, а й від якості структури, рівня ліквідності, швидкості обороту, співвідношення власних і позикових джерел фінансування та узгодженості строків перетворення активів у грошову форму зі строками погашення зобов'язань. Для ТОВ «РУДОМАЙН» першочергового значення набуває не стільки нарощування активів, скільки покращення їх структури, підвищення частки найбільш ліквідних ресурсів, прискорення оборотності дебіторської заборгованості та оптимізація поточних зобов'язань.

Отже, розроблені у роботі рекомендації мають практичне значення та можуть бути використані у діяльності ТОВ «РУДОМАЙН» для підвищення ефективності управління активами і пасивами, зміцнення ліквідності, покращення структури оборотного капіталу, оптимізації джерел фінансування та забезпечення фінансової стійкості підприємства в умовах нестабільного економічного середовища.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Управління фінансами підприємств: підручник / [І.О. Бланк, Г.В. Ситник, В.С. Андрієць]; за заг.ред. І.О. Бланка, Г.В. Ситника. Київ: КНТЕУ, 2017. 792 с.
2. Нагорний Є.О. Система управління активами як релевантний чинник ефективного розвитку підприємства: економічні науки. *Економіка та менеджмент*. 2014. Вип. 11. С.224-232. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN (дата звернення: 24.04.2026)
3. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. / [П. І. Безус, А. М. Безус, С. В. Кальний]; за заг. ред. П. І. Безус. Київ: АМУ. 2014. 212 с.
4. Фінансовий менеджмент: навч. посібник / [К. В. Васьківська, О. А. Сич.]; за заг.ред. К. В. Васьківської, О. А. Сич. Львів: ЛНУ. 2017. 234 с. URL: <https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/10/%> (дата звернення: 24.04.2026)
5. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / [М. Р. Лучко, С. М. Жукевич, А. І. Фаріон]; за заг. ред. д.е.н. проф. М.Р. Лучка. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 302 с.
6. Брагіна О.С., Романовський В.О. Аналіз стану активів підприємства. *Економіка: реалії часу*. Науковий журнал.2021. № 5 (57). С. 13–22. URL: <https://DOI:10.15276/ETR.05.2021.2> (дата звернення: 24.04.2026).
7. Брагіна О.С., Стельмашук Д.Д. Економічна сутність активів підприємства. *Економіка: реалії часу*. 2024. №4(30). DOI: 10.15276/EJ.04.2024.2.2024. URL: <https://economics.op.edu.ua/ejopu/2024/No4/16.pdf> (дата звернення: 24.04.2026).
8. Нікольчук Ю., Урбан А. Активи підприємства: теоретичне визначення та економічна сутність. *Modeling the Development of the Economic Systems*. 2023. № 4. С. 318–323. URL: <https://DOI:10.31891/mdes/2023-10-44> (дата звернення: 24.04.2026).
9. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. Закон України від 16.07.1999р. №996-XIV. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 20.04.2026).

10. Камінська І.М. Активи підприємства: морфологічний аналіз категорії, склад та класифікація. Економічний форум. 2019. № 3. С. 136-143. URL: http://e-forum.lntu.edu.ua/index.php/ekonomichnyy_forum/article/view/65/59 (дата звернення: 24.04.2026).

11. Купріна Н.М., Пчелянська Г.Б., Васьковська К.О., Величко О.М. Оборотні активи підприємства: аспекти бухгалтерського обліку за національними та міжнародними стандартами та їх класифікація. *Економіка харчової промисловості*. 2020. Том 12. Випуск 4. С.65-78. URL: <https://journals.ontu.edu.ua/index.php/fie/article/download/1913/2073> (дата звернення: 24.04.2026).

12. Гончар О.І. Оборотні активи підприємства: сучасний підхід до управління. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2020. № 3. С. 262–265. URL: <http://DOI:10.31891/2307-5740-2020-282-3-44> (дата звернення: 24.04.2026).

13. Перевозова І. В., Павлова Г. Є. Управління оборотними активами підприємства та їх видами. *Економіка та суспільство*. 2021. № 26. URL: <http://DOI:10.32782/2524-0072/2021-26-12> (дата звернення: 24.04.2026).

14. НП(С)БО 1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : затверд. Наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 (із змінами та доповненнями станом на 2026 р.).

15. Довгань П.О. Основи класифікації необоротних активів та підходи до їх удосконалення. *Агросвіт*. 2021. № 11. С. 73–81. URL: <http://DOI:10.32702/2306-6792.2021.11.73>. (дата звернення: 24.04.2026).

16. Степаненко О.І. Необоротні активи підприємства, їх економічна природа та роль в діяльності суб'єкта господарювання. Scientific Collection «InterConf+». 2024. № 42(189). С. 143–156. URL: <http://DOI:10.51582/interconf.19-20.02.2024.014>. (дата звернення: 24.04.2026).

17. Ткаченко О.С., Шатрава А.В. Сутність та класифікація необоротних

активів в контексті їх обліку. *Економіка та суспільство*. 2024. № 68. URL: <http://DOI:10.32782/2524-0072/2024-68-128>. (дата звернення: 24.04.2026).

18. Дудчик О.Ю., Сальникова Т.В. Сучасний стан та особливості відтворення необоротних активів підприємств України. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2020. № 4(70). С. 79–83.

19. НП(С)БО 7. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» : затверд. Наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92 (із змінами та доповненнями станом на 2026 р.).

20. НП(С)БО 11. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» : затверд. Наказом Міністерства фінансів України від 31.01.2000 р. № 20 (із змінами та доповненнями станом на 2026 р.).

21. НП(С)БО 13. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти» : затверд. Наказом Міністерства фінансів України від 30.11.2001 р. № 559 (із змінами та доповненнями станом на 2026р.).

22. Гуріна Н. В., Яригіна А. В. Власний капітал підприємства: економічна сутність, проблеми обліку та шляхи його удосконалення. *Економіка та суспільство*. 2021. № 33. URL: <http://DOI:10.32782/2524-0072/2021-33-88>. (дата звернення: 24.04.2026).

23. Бержанір І.А., Бержанір А.Л., Ящук Т.А. Економічна сутність зобов'язань і розрахунків підприємства. *Приазовський економічний вісник*. 2020. Вип. 2(19). С. 240–244. URL: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2020-2-40> (дата звернення: 24.04.2026).

24. Шеремет О. О. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Київ : Кондор, 2005. 196 с.

25. Валькова Н. В., Овод Л. В. Вплив класифікації зобов'язань на обліковий процес та формування звітності підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2024. № 4. С. 307–312. URL: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-336-26>. (дата звернення: 24.04.2026).

26. Дідух С. М., Кобилянська А. В., Кравець О. В. Структура капіталу підприємства: теоретичні підходи та практичні аспекти формування в сучасних

умовах. *Економіка і регіон*. 2022. № 4(87). С. 67–75.

27. Лесюк А.С. Система показників комплексної оцінки фінансового стану підприємства. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2020. Т. 31(70), №4. С. 132–140. URL: <https://DOI:10.32838/2523-4803/70-4-24> (дата звернення: 24.04.2026).

28. Приймак С.В. Фінансовий аналіз. *Практикум* : навчальний посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021. 264 с.

29. Дропа Я.Б. Фінансовий аналіз : навчальний посібник. Електрон. вид. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. 238 с.

30. Ситник Н.С., Ясіновська І.Ф. Фінансовий аналіз : навчальний посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2025. 300 с.

31. Сак Т.В., Шепелюк Н.П. Діагностика фінансової стійкості підприємства: методологія та практика застосування. *Економічний журнал Одеського політехнічного університету*. 2023. № 4(26). С. 37–44. URL: <https://DOI:10.15276/EJ.04.2023.5> (дата звернення: 24.04.2026).

32. Марусяк Н. Аналіз фінансового стану як ефективний інструмент управління фінансовою діяльністю підприємств в умовах війни. *Економіка та суспільство*. 2025. № 71. URL: <https://DOI:10.32782/2524-0072/2025-71-49> (дата звернення: 24.04.2026).

33. Красноступ В. М., Ярошевська О. В. та ін. Теорія фінансового аналізу стану підприємства. *Вісник економіки, науки та управління*. 2024. № 1. С. 135–140. URL: <https://www.venu-journal.org/download/2024/1/19-Yaroshevsk.pdf> (дата звернення: 24.04.2026).

34. Окрема фінансова звітність ТОВ «РУДОМАЙН» за МСФЗ та Примітки за 2023 рік разом зі Звітом незалежного аудитора. URL: https://rudomain.com.ua/wp-content/uploads/2024/05/zvito_2023.pdf (дата звернення: 03.05.2026).

35. Окрема фінансова звітність ТОВ «РУДОМАЙН» за МСФЗ та Примітки за 2024 рік разом зі Звітом незалежного аудитора. URL: https://rudomain.com.ua/wp-content/uploads/2025/05/zvituo_2024.pdf (дата

звернення: 03.05.2026).

36. Окрема фінансова звітність ТОВ «РУДОМАЙН» за МСФЗ та Примітки за 2025 рік разом зі Звітом незалежного аудитора. URL: <https://rudomain.com.ua/wp-content/uploads/2026/05/2025o.pdf> (дата звернення: 03.05.2026).

37. Григоренко Ю. Який вигляд має поточна логістична ситуація в українському ГМК. *ГМК Center: веб-сайт*. 21.08.2025р. URL: <https://gmk.center/ua/posts/iakyj-vyhliad-maie-potochna-lohistychna-sytuatsiia-v-ukrainskomu-hmk/> (дата звернення 17.05.2026).

38. Виклики для українського ГМК. *ГМК Center: веб-сайт*. 2024. URL: <https://gmk.center/ua/posts/vyklyky-dlia-ukrainskoho-hmk-u-2024-rotsi/> (дата звернення: 17.05.2026).

06/06/2026 р.

Крижановська Є.С.

Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю «Рудомілля»	Дата (рік, місяць, число)	2023 12 31
Територія	ДНІПРОПЕТРОВСЬКА	за ЄДРПОУ	37064850
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КМД017	1200017/001-1/21017
Вид економічної діяльності	Добування залізних руд	за КОДІГ	240
Середня кількість працівників	1058	за КВЕД	07.10
Адреса, телефон	пр. перемоги, буд. 1, к. 430, м. Жовтинец ІІІ, ДНІПРОПЕТРОВСЬКА обл. 50038		

Однієї одиниці тис. грн. без десятикового знаку (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний добуток) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складаю (зробила позначку так у відповідній клітинці):
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

V

БАЛАНС (Звіт про фінансовий стан) на 31 грудня 2023 року

		Форма №1 Код за ЄДРПОУ 37064850		
Актив		Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	6.10	8 287	6 782
первісна вартість	1001		12 733	12 750
накопичення амортизації	1002		(4 446)	(5 951)
Необоротні матеріальні активи	1005	6.11	90 317	95 139
Орієнтовні залишки	1010	6.12	637 538	570 560
первісна вартість	1011		854 430	833 474
знос	1012		(216 892)	(262 884)
Довгострокові біологічні активи	1020			
Довгострокові фінансові інвестиції:				
не обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030			
інші фінансові інвестиції	1035	6.13	225 571	217 421
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040			
Відстрочені податкові активи	1045	6.9	6 850	22 714
Інші необоротні активи	1090			
Усього за розділом I	1095		965 563	887 820
II. Оборотні активи				
Залишки	1100	6.15	425 126	637 992
Виробничі запаси	1101		71 844	79 938
Незавершено виробництво	1102		27 532	14 704
Готова продукція	1103		325 750	444 293
Товари	1104			
Дебіторська заборгованість за продукцією, товари, роботи, послуги	1125	6.16	578 544	632 107
Дебіторська заборгованість за розрахунками:				
за віданими авансами	1130	6.17	77 750	17 134
з бюджетом	1135	6.17	45 350	41 426
у тому числі з податку на прибуток	1136			
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140			
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145			
Інші поточні дебіторська заборгованість	1155	6.17	299 426	332 087
Поточні фінансові інвестиції	1160			
Гроші та їх еквіваленти	1165	6.18	53 054	54 434
Готівка	1166			
Готівка в банках	1167		53 054	54 434
Витрати майбутніх періодів	1170	6.19	2 168	2535
Інші оборотні активи	1190	6.19	5	2 584
Усього за розділом II	1195		1 487 423	1 622 285
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200			
Баланс	1300		2 452 986	2 510 105

Продовження додатку А

Пасив	Код рядка	Прямітка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4	5
I. Власний капітал				
Зареєстрований капітал	1400	6.20	21 907	21 907
Капітал у дооцінках	1405			
Додатковий капітал	1410	6.20	1 071	(2 471)
Резервний капітал	1415			
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		2 104 454	2 010 630
Неоплачений капітал	1425			
Усього за розділом I	1495		2 127 432	2 039 056
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500			
Пенсійні зобов'язання	1505	6.21	31 990	58 458
Довгострокові кредити банків	1510			4 220
Інші довгострокові зобов'язання	1515	6.22	82 630	71 332
Довгострокові забезпечення	1520			2 907
Цільове фінансування	1525	6.23	18 781	30 030
Усього за розділом II	1595		133 401	166 987
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600			12 026
Поточна кредиторська заборгованість за:				
довгостроковими зобов'язаннями	1610	6.14	128	54 012
кварт, роботи, послуги	1615	6.24	18 379	80 030
розрахунками з бюджетом	1620	6.25	5 184	27 031
у тому числі з податку на прибуток	1621			1 807
розрахунками зі страхування	1625	6.8	2 670	3 413
розрахунками з оплати праці	1630	6.8	8 512	11 702
за одержаними авансами	1635		500	5 813
за розрахунками з учасниками	1640			
із внутрішніх розрахунків	1645			
Поточні забезпечення	1660	6.25	29 337	32 140
Доходи майбутніх періодів	1665			
Інші поточні зобов'язання	1690	6.26	131 443	76 510
Усього за розділом III	1695		195 153	304 066
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700			
Баланс	1900		2 456 986	2 510 109

Керівник

Головний

/Колос В.І./

/Гуленко Т.Є./

		Дата (рік, місяць, число)	КОДИ		
			2024	12	31
Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю «Рудомайн»	за ЄДРПОУ	37054892		
Територія	ДНІПРОПЕТРОВСЬКА	за КАТОТТГ	12060170010720270		
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	240		
Вид економічної діяльності	Добування залізних руд	за КВЕД	07.10		
Середня кількість працівників¹	1018				
Адреса, телефон	проспект Поштовий, буд. 1, с. 430, м. КРИВИЙ РІГ, ДНІПРОПЕТРОВСЬКА обл. 60000				
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знаку (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)					
Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):					
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку					
за міжнародними стандартами фінансової звітності					
v					

БАЛАНС (Звіт про фінансовий стан) на 31 грудня 2024 року

Форма № 1 Код за ДКУД 1601001				
Актив	Код рядка	Примітка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	6.10	6 702	5107
переїсна вартість	1001		12 753	12 773
накопичена амортизація	1002		(6051)	(7566)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	6.11	69999	68868
Основні засоби	1010	6.12	570985	452142
переїсна вартість	1011		933474	949012
знос	1012		(362489)	(496870)
Довгострокові біологічні активи	1020		-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:				
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		-	-
інші фінансові інвестиції	1035	6.13	217420	217 420
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		-	-
Відстрочені податкові активи	1045	6.9	22714	22774
Інші необоротні активи	1090		-	-
Усього за розділом I	1095		887 820	766 311
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	6.15	537992	451434
Виробничі запаси	1101		79088	118339
Незавершена виробництво	1102		14204	49
Готова продукція	1103		444720	333046
Товари	1104		-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	6.16	632927	762400
Дебіторська заборгованість за розрахунками:				
за виданими авансами	1130	6.17	17984	9081
з бюджетом	1135	6.17	41435	35918
у тому числі з податку на прибуток	1136		-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140		-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145		-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	6.17	332097	286743
Поточні фінансові інвестиції	1160		-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	6.18	54434	34502
Готівка	1166		-	-
Рахунки в банках	1167		54434	34502
Витрати майбутніх періодів	1170	6.19	2535	2720
Інші оборотні активи	1190	6.19	2834	3117
Усього за розділом II	1195		1 622 289	1 585 915
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		-	-
Баланс	1300		2 510 109	2 352 226

Продовження додатку Б

Пасив	Код рядка	Примітка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4	5
I. Власний капітал				
Зареєстрований капітал	1400	6.20	21 907	21 907
Капітал у дооцінках	1405	6.20	(2 471)	1679
Додатковий капітал	1410		-	-
Резервний капітал	1415		-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		2019620	1796098
Неоплачений капітал	1425		-	-
Усього за розділом I	1495		2 039 056	1 819 684
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	6.21	58498	83625
Довгострокові кредити банків	1510		4220	33631
Інші довгострокові зобов'язання	1515	6.22	71332	63668
Довгострокові забезпечення	1520		2907	5857
Ціпсьове фінансування	1525	6.23	30030	41271
Усього за розділом II	1595		166 987	228 063
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600		12025	-
Поточна кредиторська заборгованість за:				
довгостроковими зобов'язаннями	1610	6.14	54912	95460
товари, роботи, послуги	1615	6.24	80032	105179
розрахунками з бюджетом	1620	6.25	27001	19890
у тому числі з податку на прибуток	1621		1867	5280
розрахунками зі страхування	1625	6.8	3413	2640
розрахунками з оплати праці	1630	6.6	11702	8667
за одержаними авансами	1635		5813	8830
за розрахунками з учасниками	1640		-	-
із внутрішніх розрахунків	1645		-	-
Поточні забезпечення	1660	6.25	32849	38106
Доходи майбутніх періодів	1665		-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	6.26	76519	25717
Усього за розділом III	1695		304 066	304 499
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		-	-
Баланс	1900		2 510 109	2 352 226

Керівник

/Колос В.В./

Головний бухгалтер

/Гупенко Т.Є./

Додаток В

Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю «Рудомайн»	Дата (рік, місяць, число)	2025	12	31
Територія	ДНІПРОПЕТРОВСЬКА	за ЄДРПОУ	37064892		
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КАТОТТГ	12060170010720276		
Вид економічної діяльності	Добування залізних руд	за КОПФГ	240		
Середня кількість працівників ¹	1182	за КВЕД	07.10		
Адреса, телефон	проспект Поштовий, буд.1, п.430, м. КРИВИЙ РІГ, ДНІПРОПЕТРОВСЬКА обл. 50000				

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знаку (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

v

БАЛАНС (Звіт про фінансовий стан) на 31 грудня 2025 року

Форма № 1 Код за ДКУД 1801001				
Актив	Код рядка	Примітка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	6.10	5 107	3 490
первісна вартість	1001		12 773	12 773
накопичена амортизація	1002		(7 666)	(9 283)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	6.11	68 868	1 187
Основні засоби	1010	6.12	452 142	404 668
первісна вартість	1011		949 012	1 047 927
знос	1012		(496 870)	(643 259)
Довгострокові біологічні активи	1020		-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:				
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		-	-
інші фінансові інвестиції	1035	6.13	217 420	247 420
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		-	-
Відстрочені податкові активи	1045	6.9	22 714	23 064
Інші необоротні активи	1090		-	-
Усього за розділом I	1095		766 311	679 829
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	6.15	451 434	349 771
Виробничі запаси	1101		118 339	86 874
Незавершене виробництво	1102		49	1 162
Готова продукція	1103		333 046	261 735
Товари	1104		-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	6.16	762 400	1 092 654
Дебіторська заборгованість за розрахунками:				
за виданими авансами	1130	6.17	9 081	54 810
з бюджетом	1135	6.17	35 918	82 215
у тому числі з податку на прибуток	1136		-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140		-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145		-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	6.17	286 743	322 070
Поточні фінансові інвестиції	1160		-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	6.18	34 502	234
Готівка	1166		-	-
Рахунки в банках	1167		34 502	234
Витрати майбутніх періодів	1170	6.19	2 720	979
Інші оборотні активи	1190	6.19	3 117	-
Усього за розділом II	1195		1 585 915	1 902 733
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		-	-
Баланс	1300		2 352 226	2 582 562

Продовження додатку В

Пасив	Код рядка	Примітка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4	5
I. Власний капітал				
Зареєстрований капітал	1400	6.20	21 907	21 907
Капітал у дооцінках	1405	6.20	1 679	10 605
Додатковий капітал	1410		-	-
Резервний капітал	1415		-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		1 796 098	1 837 702
Неоплачений капітал	1425		-	-
Усього за розділом I	1495		1 819 684	1 870 214
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	6.21	83 626	105 520
Довгострокові кредити банків	1510		33 631	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	6.22	63 668	61 034
Довгострокові забезпечення	1520		5 857	9 627
Цільове фінансування	1525	6.23	41 271	48 827
Усього за розділом II	1595		228 053	225 008
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600		-	28 351
Поточна кредиторська заборгованість за:				
довгостроковими зобов'язаннями	1610	6.14	95 460	85 943
товари, роботи, послуги	1615	6.24	105 179	230 364
розрахунками з бюджетом	1620	6.25	19 890	24 899
у тому числі з податку на прибуток	1621		5 280	-
розрахунками зі страхування	1625	6.8	2 640	6 179
розрахунками з оплати праці	1630	6.8	8 667	21 071
за одержаними авансами	1635		8 830	29 116
за розрахунками з учасниками	1640		-	-
із внутрішніх розрахунків	1645		-	-
Поточні забезпечення	1660	6.25	38 106	46 916
Доходи майбутніх періодів	1665		-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	6.26	25 717	14 501
Усього за розділом III	1695		304 489	487 340
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		-	-
Баланс	1900		2 352 226	2 582 562

Керівник

Головний бухгалтер

/Колос В.В./

/Гуленко Т.Є./

Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю «Рудомейн» (найменування)	Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КДЛУ	
			2023 12 31	37084802

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ (Звіт про сукупний дохід) за 2023 рік

Форма № 2 Код за ДКУД | 1801003 |

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	Прийма	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4	5
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	6.1	2 292 931	2 401 494
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	6.1	(1 265 654)	(1 127 650)
Валовий:				
прибуток	2090		1 027 277	1 273 844
збиток	2095			
Інші операційні доходи	2120	6.2	61 381	201 047
Адміністративні витрати	2130	6.3	(110 098)	(120 893)
Витрати на збут	2150	6.4	(747 859)	(660 752)
Інші операційні витрати	2180	6.6	(101 417)	(18 450)
Фінансовий результат від операційної діяльності:				
прибуток	2190		119 284	683 782
збиток	2195			
Дохід від участі в капіталі	2200			
Інші фінансові доходи	2220	6.5	6 149	2 155
Інші доходи	2240	6.7	2 244	2 267
Фінансові витрати	2250	6.6	(9 871)	(5 292)
Витрати від участі в капіталі	2255		(9 051)	-
Інші витрати	2270	6.7	(171 546)	(223 242)
Фінансовий результат до оподаткування:				
прибуток	2290			459 670
збиток	2295		(63 791)	-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	6.9	(12 438)	(79 167)
Понесені (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		-	-
Чистий фінансовий результат:				
прибуток	2350			380 503
збиток	2355		(76 229)	-

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	Прийма	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4	5
Дорожниця (уцінка) необоротних активів	2400		-	-
Дорожниця (уцінка) фінансових інструментів	2405		-	-
Накопичені курсові різниці	2410		-	-
Маста іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		-	-
Інший сукупний дохід	2445	6.21	(2 471)	11 558
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		(2 471)	11 558
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		(2 471)	11 558
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465		(78 700)	392 061

Продовження додатку Д

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	Примітка	За звітний період	За аналітичний період попереднього року
1	2		3	4
Матеріальні затрати	2500		750 740	702 481
Витрати на оплату праці	2505	6.9	279 392	286 866
Відрахування на соціальні заходи	2510		61 177	64 882
Амортизація	2515		153 152	127 238
Інші операційні витрати	2520		1 171 034	994 831
Разом	2550		2 415 495	2 155 288

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	Примітка	За звітний період	За аналітичний період попереднього року
1	2		3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600		-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650		-	-

Керівник

Головний бухгалтер

Канос В.В./

Гупенко Т.С./

Підприємство

Товариство з обмеженою відповідальністю «Рудомайна»
(найменування)

Дата (рік, місяць, число)

за СДРПОУ

КОДИ

20241231

37064892

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ (Звіт про сукупний дохід) за 2024 рік

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	Примітка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4	5
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	6.1	2707986	2292931
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	6.1	(1679534)	(1265654)
Валовий:				
прибуток	2090		1 028 452	1 027 277
збиток	2095		-	-
Інші операційні доходи	2120	6.2	32146	51381
Адміністративні витрати	2130	6.3	(105219)	(110098)
Витрати на збут	2150	6.4	(959013)	(747859)
Інші операційні витрати	2180	6.5	(31735)	(101417)
Фінансовий результат від операційної діяльності:				
прибуток	2190			119 284
збиток	2195		(35369)	-
Дохід від участі в капіталі	2200		-	-
Інші фінансові доходи	2220	6.6	857	5149
Інші доходи	2240	6.7	1973	2244
Фінансові витрати	2250	6.6	(17031)	(9871)
Втрати від участі в капіталі	2255		-	(9 051)
Інші витрати	2270	6.7	(148698)	(171546)
Фінансовий результат до оподаткування:				
прибуток	2290			-
збиток	2295		(198266)	(63 791)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	6.9	(25295)	(12 438)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		-	-
Чистий фінансовий результат:				
прибуток	2350			
збиток	2355		(223561)	(76 229)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	Примітка	За звітний період	За аналогічний період попере днього року
1	2		3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		-	-
Накопичені курсові різниці	2410		-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		-	-
Інший сукупний дохід	2445	6.21	4150	(2 471)
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		4150	(2 471)
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		4150	(2 471)
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465		(219411)	(78700)

Продовження додатку Ж

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	Примітка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2		3	4
Матеріальні затрати	2500		1497581	750740
Витрати на оплату праці	2505	6.9	313588	279392
Відрахування на соціальні заходи	2510		69064	61177
Амортизація	2515		153063	153152
Інші операційні витрати	2520		943201	1171034
Разом	2550		2976597	2415495

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	Примітка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2		3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600		-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		-	-
Дивиденди на одну просту акцію	2650		-	-

Керівник

/Колос В.В./

Головний бухгалтер

/Гуленко Т.Є./

		КОДИ		
Дата (рік, місяць, число)		2025	12	31
Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю «Рудомайн» (найменування)	за ЄДРПОУ 37064892		

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ (Звіт про сукупний дохід) за 2025 рік

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	Примітка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4	5
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	6.1	2 991 811	2 707 986
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	6.1	(1 550 356)	(1 679 534)
Валовий:				
прибуток	2090		1 441 455	1 028 452
збиток	2095		-	-
Інші операційні доходи	2120	6.2	176 840	32 146
Адміністративні витрати	2130	6.3	(131 729)	(105 219)
Витрати на збут	2150	6.4	(1 078 067)	(959 013)
Інші операційні витрати	2180	6.5	(84 503)	(31 735)
Фінансовий результат від операційної діяльності:				
прибуток	2190		323 996	-
збиток	2195		-	(35 369)
Дохід від участі в капіталі	2200		-	-
Інші фінансові доходи	2220	6.6	1 124	857
Інші доходи	2240	6.7	1 031	1973
Фінансові витрати	2250	6.6	(20 943)	(17 031)
Втрати від участі в капіталі	2255		-	-
Інші витрати	2270	6.7	(244 871)	(148 696)
Фінансовий результат до оподаткування:				
прибуток	2290		60 337	-
збиток	2295		-	(198 266)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	6.9	(18 735)	(25 295)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		-	-
Чистий фінансовий результат:				
прибуток	2350		41 602	-
збиток	2355		-	(223 561)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	Примітка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4	5
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		-	-
Накопичені курсові різниці	2410		-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		-	-
Інший сукупний дохід	2445	6.21	8 926	4 150
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		8 926	4 150
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		8 926	4 150
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465		50 528	(219 411)

Продовження додатку И

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	Примітка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2		3	4
Матеріальні затрати	2500		1 123 398	1 497 581
Витрати на оплату праці	2505	6.9	341 606	313 688
Відрахування на соціальні заходи	2510		75 711	69 064
Амортизація	2515		155 371	153 063
Інші операційні витрати	2520		1 148 569	943 201
Разом	2550		2 844 655	2 976 597

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	Примітка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2		3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600		-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650		-	-

Керівник

Головний бухгалтер

/Колос В.В./

/Гуленко Т.Є./

ЗГОДА

здобувача освіти Державного університету економіки і технологій про
перевірку кваліфікаційної роботи на прояви академічного плагіату
та розміщення в Репозитарії ДУЕТ

Я, Крижановська Єлизавета Олександрівна, підтримую політику Державного університету економіки і технологій з академічної доброчесності і відкритого доступу. Стверджую, що кваліфікаційна бакалаврська робота «Аналіз активів і пасивів підприємства» виконана самостійно та не містить академічного плагіату. Я не надавала і не одержувала недозволену допомогу під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають покликання на відповідне джерело.

Із чинним Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в роботах здобувачів вищої освіти Державного університету економіки і технологій ознайомена. Чітко усвідомлюю, що в разі виявлення у кваліфікаційній роботі порушення норм академічної доброчесності робота не допускається до захисту або оцінюється незадовільно.

Також я поінформована, що відповідно до пункту 5.8 «Положення про Репозитарій (електронну базу даних) Державного університету економіки і технологій» згадана робота буде розміщена в Електронному архіві Університету (Репозитарії ДУЕТ) та ознайомлений з умовами такого розміщення.

03.06.2026р.

дата

_____

підпис

Крижановська Є.О.

ініціали, прізвище